

Møte onsdag den 3. mars 2010 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 51):

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime
2. Referat

Presidenten: Representanten Per-Willy Amundsen vil framsette et representantforslag.

Per-Willy Amundsen (FrP) [10:01:17]: På vegne av stortingsrepresentanten Siv Jensen og meg selv vil jeg framsette et forslag om ikke å tillate bruk av niqab og burka eller andre heldekkende plagg i det offentlige rom.

Presidenten: Representanten Per Sandberg vil framsette to representantforslag.

Per Sandberg (FrP) [10:01:50]: På vegne av representantene Hans Frode Kielland Asmyhr, Morten Ørsal Johansen, Åse Michaelsen og meg selv vil jeg framsette et forslag om bekjempelse av narkotikaproblemene i norske fengsler.

Og: På vegne av representantene Siv Jensen, Solveig Horne og meg selv vil jeg framsette et forslag om endring av norske myndigheters håndtering av saker om barne bortføring.

Presidenten: Representanten Ketil Solvik-Olsen vil framsette et representantforslag.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:02:29]: Jeg har gleden av å fremme forslag på vegne av representantene Kjell Ivar Larsen, Oskar Jarle Grimstad og meg selv om evaluering av lovverket som regulerer bygging av kraftlinjer.

Presidenten: Representanten Oskar Jarle Grimstad vil framsette et representantforslag.

Oskar Jarle Grimstad (FrP) [10:02:57]: På vegner av representantane Ketil Solvik-Olsen, Kjell Ivar Larsen, Tord Lien, Robert Eriksson og meg sjølv vil eg fremme eit forslag om ny lov om motorferdsel i utmark og vassdrag.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:03:20]

Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsminister Jens Stoltenberg vil møte til muntlig spørretime.

Statsministeren er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representantene som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Erna Solberg.

Erna Solberg (H) [10:04:03]: 2008–2009 var et svart år for kriminalitetsbekjempelsen i Norge. Oppklaringsprosentene falt dramatisk, tyveriene økte, og på de fleste kriminalitetsstatistikker som ikke var avhengig av politiaktivitet, økte kriminaliteten. På områder hvor man er avhengig av at politiet etterforsker, som i narkotikasaker, falt den – ikke fordi det var mindre kriminalitet, men fordi det var betydelig mindre politiaktivitet for å forhindre distribusjon av narkotika i Norge.

Så kom først krisepakken og så budsjettforslaget fra Regjeringen. Regjeringen hadde en storstilt roskampanje for hvilket krafttak man nå tok for politiet. To måneder ut i det nye året kommer det noen andre meldinger. Hordaland politikammer må kutte med 72 politistillinger. Asker og Bærum rapporterer at de må kutte med 50, Telemark med 20, Hedmark med 20, Romerike med 20 – nei, med 50, jeg hadde håpet at det var litt mindre. Alt dette er en historisk satsing på politiet.

VG har dokumentert at nye politistudenter nå må gå til Nav fordi de ikke får tilbud om jobb, til tross for at justisministeren sa at alle skulle få jobb.

VG hevdet søndag at totalt 360 årsverk nå må kuttes i politiet for å dekke inn den IKT-satsingen som Regjeringen åpenbart ikke hadde budsjettet for i budsjettet.

Mitt spørsmål til statsministeren er: Da justisministeren sa at det ble 1 100 flere stillinger innenfor politivesenet, snakket han da sant?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:06:14]: Jeg er enig i at det er veldig viktig å bekjempe kriminalitet. Så lenge folk blir ofre for kriminalitet, er det noe som preger dem veldig. Det går inn på dem, og de får liten trøst av gjennomsnittstall og totaltall. Likevel er det slik at det er totaltallene vi som politikere forholder oss til, for det er det som gir rammer for politiet.

Ser vi på totaltallene, ser vi at det har vært en kraftig styrking av politiet i løpet av de siste årene. Bare i budsjettet for 2010 er det en økning på 1,3 milliarder kr, og det har gitt rom for økning i antallet politistillinger. Det vi har gjort gjennom de to siste årene, er ikke bare å øke bevilgningene, men i tillegg øke utdanningskapasiteten, for det var et stort problem at det var utdannet altfor få fra Politihøgskolen. Nå er vi på mer enn det dobbelte når det gjelder utdanning i politiet, sammenlignet med hvordan det var da Erna Solberg selv satt i regjering. I tillegg har det kommet rundt 460 nye sivi-

le stillinger som frigjør andre stillinger til politiarbeid i politiet.

Politidistriktene får bevilgningsbrev, tildelingsbrev, og da har de fått økte bevilgninger. Men det er riktig at noen penger er holdt igjen for å investere i IKT, bl.a. i lys av det som Riksrevisjonen har påpekt, at et av de problemene politiet står overfor, er manglende investeringer i IKT. Så det er gjort svært mye, det kommer mange nye stillinger, men det kan selvsagt gjøres enda mer, og det er vi opptatt av å gjøre.

Erna Solberg (H) [10:08:00]: Jeg stilte spørsmålet: Snakket justisminister Storberget sant da han i VG sa at vi har skaffet 1 100 flere politistillinger? Hvordan kan det rime med en realitet der Hordaland politikammer skal kutte med 72, Romerike med 50 – jeg kan ta listen på nytt. Det er ikke de tallene som kommer frem der.

Det er viktig at vi vet hva vi bevilger til. Det som åpenbart har skjedd, er at Regjeringen ikke har tatt høyde for – i sitt eksterne skryt av satsingen – at det skal et nytt IKT-system inn i dette. Det gir ikke automatisk politikraft. Mitt spørsmål er altså: Snakket Storberget sant da han sa at det blir 1 100 flere politistillinger? Ifølge VG blir det 360 færre stillinger på grunn av IKT-satsingen. Det innebærer at mer enn ekstrasatsingen som skulle frigjøres av de nye sivile stillingene, er tatt ut, for det var 280 stillinger.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:09:02]: Det foreligger ikke endelige tall for hvor mange flere stillinger vi kommer til å få i 2010 sammenlignet med 2009, så i dag er det ikke mulig å si sikkert hvor mange stillinger det vil bli. Det vi vet, er at det i kombinasjon med det som er gjort gjennom å bevilge flere stillinger til sivile stillinger, 460 stillinger, pluss økte bevilgninger til ordinære politistillinger, gir rom for å trappe opp innsatsen i politiet. Og ser vi de to siste årene under ett, er det altså en betydelig opptrapping. Vi har ikke de endelige tallene for 2010, men det har vært en betydelig bevilgningsøkning og en betydelig økning i utdanningskapasiteten. Så får vi de endelige tallene senere.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først André Oktay Dahl.

André Oktay Dahl (H) [10:09:59]: Kjernen i spørsmålet til representanten Solberg var ganske klar, så jeg skal være veldig kort. Det spørsmålet var altså: Ligger det an til å bli 1 100 nye årsverk i løpet av dette året, slik justisministeren og Regjeringen lovet ved fremleggelsen av budsjettet?

Jeg står her med et brev fra alle ordførerne i hele Follo, bl.a., som nå vurderer å bryte samarbeidet med Regjeringen og politiet fordi man ser at nå skjer det stikk motsatte av hva Regjeringen lovet da man skulle vedta reformer i bl.a. Follo. Spørsmålet er kort og godt: Vil det bli eller vil det ikke bli 1 100 nye stillinger?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:10:37]: Det vedtatte budsjettet gjelder, pengene kommer, og utdannings-

kapasiteten ved Politihøgskolen er økt. Politidistriktene får nå sine tildelingsbrev, og de vil foreta ansettelse og bemanningstilpasninger basert på de brevene. Og de endelige tallene har vi altså ikke ennå. Mange av de påstandene som er kommet fram i pressen, er omstridte. Mange har andre tall, men det avgjørende er at endelige tall får vi ikke før det har gått noe lengre tid.

Presidenten: Per Sandberg – til oppfølgings-spørsmål.

Per Sandberg (FrP) [10:11:15]: Jeg registrerer at statsministeren skylder på pressen og påstander i pressen. Men som leder i justiskomiteen har jeg besøkt noen av politidistriktene og snakket med politimestre i forskjellige distrikter, og den situasjonsbeskrivelsen som ble lagt på bordet fra justisministeren i fjor høst, om 1 100 nye stillinger, er ikke reell. Nå er det nedbemanning, eller for å si det på en annen måte: Man har ikke ressurser til å ta inn nytt personell – verken om de er nyutdannet eller om de har skiftet jobb.

Jeg tror også det er relevant å se på rapporten fra Politidirektoratet, som forteller at politidistriktene ikke klarer måltallene sine. Og i tillegg skal de redusere i driftsbudsjettene sine og ikke ta inn flere politimenn og -kvinner. Så jeg tror statsministeren kanskje burde være litt mer ansvarlig i forhold til den situasjonen som politimestrene signaliserer, også inn i storting og regjering.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:12:19]: Det vi vet, er at det aldri har vært bevilget mer penger til politiet enn i år. Bevilgningene er rekordhøye, og de øker kraftig. Det er det ene vi vet. Det andre vi vet, er at det aldri har vært utdannet flere politifolk enn nå. Kapasiteten er mer enn fordoblet i forhold til hva den var under den forrige regjeringen. Og det tredje vi vet, er at de årene vi *har* endelige tall for, nemlig de to siste årene, 2008 og 2009, har det vært en betydelig økning i antall stillinger, både som følge av økte politistillinger og tilførsel av flere sivile stillinger – 460 stillinger, som en del av den avtalen vi gjennomførte med politiet. Det vet vi. Det er en betydelig økning. De endelige tallene for 2010 foreligger ikke enda, men det er gitt betydelig budsjettmessig rom for ytterligere styrking av politiet også i 2010.

Presidenten: Kjell Ingolf Ropstad – til oppfølgings-spørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:13:16]: Eg registrerer at statsministeren synest det er heilt greitt at det blir kutta 460 stillingar. Slik eg tolkar han, verkar det som han synest det er heilt greitt at anten er Stortinget blitt feilinformert, om at det skulle satsast på fleire politistillingar, eller så er justisministeren blitt halden for narr. For eg står her med ei pressemelding han sende ut, der han lover at det skal komme så og så mange politistillingar i 2010.

Det er noko anna som òg uroar meg litt. Eg snakka med studentrådsleiaren på Politihøgskolen, og dei er veldig fornøgdde med at det blir satsa på å utdanne fleire studentar, 720 nye studentar. Men studentrådsleiaren seier rett ut at

han føler at han er ei brikke i eit politisk spel, fordi det blir satsa på fleire studentar, men det blir kutta i talet på årsverk. Og dei er uroa for om dei verkeleg får jobb.

Så mitt spørsmål til statsministeren er: Kva for grep ønskjer Regjeringa å ta for å nå måla om meir tryggleik, meir etterforskning og meir synleg politi?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:14:16]: Det er vel grunnleggende å si at det er fire ting vi gjør: Det ene er å bevilge rekordmye penger til politiet – mer enn noen gang før. Det andre er å øke kapasiteten med hensyn til utdanning av politifolk – mer enn noen gang før. Det tredje er å satse på nye og bedre etterforskningsmetoder, bl.a. DNA-register, som gjør at vi får en mye mer effektiv etterforskning. Og det fjerde vi gjør, er å omorganisere politiet – der har vi gjort en del tiltak. Vi jobber også med denne resultatreformene, som alt sammen handler om å få mer politiskraft ut av de innsatsene vi har. Så det blir mer penger, flere folk, bedre utnyttelse av ressursene og bedre teknologi. Det betyr jo ikke at problemene i politiet er løst, det betyr ikke at all kriminalitet er bekjempet, men det betyr at innsatsen er betydelig styrket gjennom de siste årene, og den styrkes også i 2010.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:15:29]: I disse dager er det en rekke folk rundt i landet som utvikler et lite syndrom: postkasseskrek. Som vi kan se i Dagbladet i går, forventer folk tidenes største strømregning. Skyhøye strømpriser er en konsekvens av en feilslått energipolitikk over flere år. Samtidig som vanlige folk må betale milliarder ekstra i måneden, tjener staten de samme pengene gjennom skatter og avgifter, gjennom utbytte på sitt eierskap i kraftbransjen.

Dette skjer samtidig som industrien har stengt mye produksjonskapasitet, faktisk 5 TWh, som tilsvarer ca. 4,5–5 pst. av norsk strømforbruk. Denne varslede krisen kommer som en konsekvens av at en har bygd ut industri, en har ikke bygd ut kraftproduksjonen – en har fått en større og større ubalanse. Vanlige husholdninger derimot har over tid spart på strøm. De bruker like mye strøm i dag som de gjorde for 10–15 år siden, til tross for at det er bor betydelig flere folk i dette landet. Så det er husholdningene som får regningen, de som ikke har skyld i at det skjer.

Situasjonen viser at tiltak trengs. Regjeringen ved statsministeren har selv sagt at tiden for vannkraftutbygging er forbi, Regjeringen har selv pålagt gasskraftverk konsekvensregler som det er umulig teknisk å innfri i dag, Regjeringen har selv bygd mobile gasskraftverk som de ikke ønsker å ta i bruk, og Regjeringen har stemt ned forslag fra Fremskrittspartiet om egne tiltakspakker for Midt-Norge på 300 mill. kr for å stimulere kraftutbygging i den regionen. Prisen på alle disse negative tilnærmingene fra Regjeringen er altså at strømprisen går opp, vanlige folk må betale mer.

I Dagbladet i forrige uke ble politikere fra alle partier bedt om å komme med en liste med tiltak. Senterpartiet,

som sitter med energiministeren, hadde som sitt hovedpunkt: varmere vær, mer nedbør. Det er åpenbart at værgudene er en betydelig del av Regjeringens energipolitikk.

Har statsministeren litt mer konkrete tiltak for å hjelpe vanlige folk med den strømregningen som nå kommer, og det det vil bety for folk med dårlig økonomi?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:17:35]: Jeg forstår godt mennesker som er urolige både for at vi har sett veldig høye strømpriser, i hvert fall i perioder i vinter, og for at vi ser veldig store variasjoner i strømprisene. Det i seg selv skaper usikkerhet og uforutsigbarhet.

Nå er det slik at det grunnleggende problemet i den norske kraftforsyningen egentlig er tre ting: Det ene er at vi i forhold til forbruket har for lite tilgang på kraft, det andre er at vi har for liten mulighet til å flytte kraften dit den trengs, og det tredje er at vi driver med for lite energisparing. Regjeringen er opptatt av alle tre ting, og iverksetter tiltak på alle tre områder.

Når det gjelder tilgang på kraft, har vi hatt en betydelig økt kraftutbygging de siste årene. Bare siden 2006 har vi fått nesten 4 TWh ekstra vind- og vannkraft inn i det norske systemet, i tillegg varme, fjernvarme og annet som øker tilgangen på kraft. Så er det bevilget mye ekstra til energisparing, noe som bidrar til å dempe etterspørselen og styrke kraftbalansen i Norge. Når det gjelder det tredje problemet, er vi i den paradoksale situasjon at vi i fjor opplevde at kraftprisene noen timer var null fordi vi ikke fikk kraft ut av områder, nå opplever vi i de samme områdene at kraftprisen kan være svært høy i noen timer. Det er et problem med tanke på kraftflyt, og derfor investeres det nå milliarder av kroner i nye, bedre og forsterkede overføringsforbindelser, noe som vil gjøre at vi jevner ut prisene, unngår de store svingningene og kan flytte kraft dit den trengs fra overskudds- til underskuddsområder. Dette er vi godt i gang med, det bevilges betydelige summer, det kommer ny kraft på nettet, og vi får opp nettforsterkninger og økt satsing på energisparing. Det er de tiltakene som vil bidra til å dempe prisene, jevne ut svingningene og gjøre noe med det grunnleggende problemet i det norske kraftmarkedet, nemlig tilbud og etterspørsel og kraftflyt.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:19:44]: En skal huske at denne regjeringen har sittet i fire og et halvt år. Det er egentlig god nok tid til å kunne få større resultater enn det Regjeringen viser til. Riktignok har det kommet noen prosjekter på plass, men de store prosjektene som er kommet på plass, er jo prosjekter som ble vedtatt under Bondevik-regjeringen, ikke under den rød-grønne regjeringen. En skal også huske at mange av de prosjektene – stort sett alle prosjektene Statnett holder på med – er prosjekter som ble igangsatt under forrige regjering, altså Bondevik-regjeringen, og ikke under denne regjeringen. Det som strømkundene i dag opplever, er at til tross for rekordstore bevilgninger er effektiviteten av pengebruken svært lav. Strømkundene blir altså rammet både over skatteseddelen og ved strømprisene som følge av Regjeringens politikk.

Jeg merker meg også at statsministeren ikke berørte

problemene som folk nå opplever på kort sikt når strømregningen kommer. Mange folk vil klare dette greit, selv om det vil være ubehagelig å bruke ekstra tusenlapper på grunn av en dårlig energipolitikk, men vi vil se, som vi så på NRK Møre og Romsdal, at mange eldre fryser hjemme, for det er de som skrur av strømmen. Vil statsministeren gjøre noe med situasjonen de opplever og sørge for at de får signaler f.eks. om avgiftslettelse, som gjør at de tør å skru på varmen igjen?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:20:52]: Det er slik at denne regjeringen har gjort en betydelig innsats for å styrke norsk kraftforsyning. Vi har gitt et økt antall tilsagn, konsesjoner, tillatelser og støtte som vil gi økt kraftproduksjon i årene som kommer. Så har vi igangsatt – satt i drift – prosjekter i inneværende periode. Det er helt åpenbart at noen av de prosjektene har det blitt gitt tilsagn om før, for det tar noen år, men vi har igangsatt et større antall prosjekter i denne perioden enn tidligere, og i tillegg har vi gitt tilsagn om nye som kommer i årene framover – begge deler ligger vi høyt på.

Når det gjelder situasjonen i Midt-Norge, er det viktigste vi gjør, de nettførsterkningene som nå er i gang, og som allerede til dels har kommet. Men problemet i Midt-Norge har jo i tillegg vært at det har vært stor mangel på kraft i hele Norden, og det har slått inn i Midt-Norge. Det er store variasjoner, og derfor er det paradoksale at i dag er kraftprisen faktisk litt lavere i Midt-Norge enn i Sør-Norge. Det er disse variasjonene vi må gjøre noe med gjennom å bygge ut mer nett.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først Per Sandberg.

Per Sandberg (FrP) [10:22:11]: Det er vel kanskje ikke noen tvil om at man går i retning av en krise i Midt-Norge. Jeg registrerer at statsministeren ifølge NTB mener at løsningen på de ekstreme strømprisene ligger i Sverige. Han ber nå nærmest om at nabolandene fyrer opp sine kjernekraftverk – som Regjeringen er imot, men i dette tilfellet er det helt greit – og han åpner for å starte de mobile gasskraftverkene. Alle monner drar.

Jeg registrerer at ulike representanter fra regjeringspartiene i Midt-Norge har vært ute og krevd at disse mobile kraftverkene nå startes opp. Representanter fra Arbeiderpartiet i Midt-Norge har sagt at kommer det et slikt forslag i Stortinget, så vil det få flertall.

Nå ligger det et slikt forslag i Stortinget, fremmet av Fremskrittspartiet. Da er mitt spørsmål til statsministeren: Vil statsministeren nå anbefale representanter fra regjeringspartiene i dette hus å stemme for dette forslaget, for å følge opp det som disse representantene ønsker seg: å starte opp disse mobile kraftverkene?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:23:18]: Det var denne regjeringen som sørget for at vi fikk den reservekapasiteten som ligger i disse mobile kraftverkene, i tilfelle det skulle oppstå en akutt krisesituasjon i Midt-Norge.

Det er bra at vi har dem, for det er en god beredskap i en mulig akutt krise.

Men jeg tror vi er nødt til å skille mellom to ting. Det ene er at ved en akutt, lokal, regional krise i Midt-Norge vil de kraftverkene være gode å ha. Derfor har vi skaffet dem. Men de har vesentlig mindre – om noen, i hvert fall liten – betydning for det store regionale problemet, og de aller fleste dager og timer har problemet i Midt-Norge vært det store regionale underskuddet i hele Norden. Derfor har prisen i Midt-Norge vært omtrent den samme som i Sverige og i Finland hver eneste dag. Da er det kjernekraftverkene i Sverige er viktige, for de gir 4 000 MW. Det er store volumer, mens disse reservekraftverkene gir 150 MW – ganger to: altså rundt 300 MW.

Så det viktige når det gjelder den totale kraftbalansen i Norden, som Midt-Norge er rammet av, er at svensk kjernekraft kommer i normal produksjon igjen. Det skal selvfølgelig skje innenfor sikkerhetsmessig forsvarlige rammer.

Presidenten: Siri A. Meling – til oppfølgings-spørsmål.

Siri A. Meling (H) [10:24:32]: Statsministeren har selv vært olje- og energiminister tidligere. Det betyr at han vet hva saken dreier seg om, og hvilket ansvarsområde han har.

Under Bondevik II-regjeringen hadde vi en tilsvarende priskrise når det gjaldt strømleveringer. Jens Stoltenberg var ute i Dagbladet 16. desember 2002 og ba daværende energiminister Einar Steensnæs om å skjerpe seg og ta ansvar for at kraftprisene hadde gått til himmels. Stoltenberg uttalte den gang:

«En olje- og energiminister skal iverksette kortsiktige og langsiktige tiltak dersom strømprisene gjør slike hopp som vi har sett de siste ukene. Han har mulighetene, men han bruker dem ikke. Det er det som er saken.»

Dette sa Jens Stoltenberg den 16. desember 2002. Mitt spørsmål til statsministeren i dag er om han får en vond smak i munnen av de populistiske utsagnene han kom med til Dagbladet i desember 2002, med tanke på den situasjonen han selv står oppe i i dag.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:25:34]: Svaret på det spørsmålet er nei. Jeg mener at en energiminister har ansvar for både den langsiktige og den kortsiktige kraftbalansen. Denne regjeringen har iverksatt betydelige tiltak som vil hjelpe både på kort og lang sikt – på lang sikt betydelige nettførsterkninger, betydelig tilgang til ny kraft, både vann og vind, på kort sikt de tingene som er gjort både med hensyn til disse opsjonene der industrien stenger ned for å bidra ved akutte kriser, og ved at vi nå tar i bruk den økte overføringskapasiteten som vi har fått på plass.

Så jeg mener at vi har gjort ting både på kort og på lang sikt. Det har bidratt til å avdempe en vanskelig situasjon, som ikke minst skyldes at det er store underskudd i Norden, noe som både henger sammen med at det har vært lite nedbør, og at mye av svensk kjernekraft har vært ute

av drift. I dag er altså kraftprisen i Midt-Norge litt i underkant av det den er i Sør-Norge, men det er fortsatt ikke slik at situasjonen er stabil, fordi det er så store regionale underskudd.

Presidenten: Line Henriette Hjemdal – til siste oppfølgingsspørsmål.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [10:26:44]: Ja, det er en anstrengt kraftsituasjon, og vi har den siste tiden hatt en galopperende strømpris. Vi vet noe om de kortsiktige årsakene til dette: en lang kuldeperiode, nedtapping av vannmagasiner og også at svensk atomkraft går for halv maskin. Men vi kjenner også til de langsiktige årsakene til dette kraftmarkedet. Det er at vi har et energimarked som fullt og helt er markedsstyrt. Det markedet finner for godt å gjøre, er det som skjer – om det dreier seg om kraftforsyning, eller om det dreier seg om nettførsterkning.

Statsråd Terje Riis-Johansen sa til Nationen i går at han kan ikke trylle. Men det er ingen av oss som ber statsråden om å trylle. Vi ber ham være olje- og energiminister.

Mitt spørsmål til statsministeren er hvilke tanker statsministeren har gjort seg rundt det å ha litt sterkere politisk styring av energipolitikken og dermed gi energiministeren et større handlingsrom når det gjelder forsyningssikkerheten.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:27:53]: Det er knapt noen del av norsk økonomi som er mer politisk styrt enn kraftsektoren. Alt man gjør, krever løyver, tillatelser, konsesjoner. Utdfordringen når det gjelder f.eks. ledning- framføring, er ikke at nettselskapene ikke ønsker å framføre ledninger, men at politikerne – hva skal jeg si – nøler med å si ja til de nye ledningene. Når det gjelder investeringer, er det akkurat det samme. Så godt som alle investeringer innenfor kraftsektoren er politisk styrt, og så godt som alle tunge aktører innenfor kraftsektoren er politisk eid.

Så jeg tror at vi som er politikere, må ta ansvaret for utviklingen – enten vi sitter i denne regjeringen eller satt i den forrige – og ikke skyldte på et litt diffust marked. Dette er et gjennomregulert system, der politikerne sitter og har ansvaret for det aller meste.

Så er det alvorlige og vanskelige avveininger, f.eks. mellom naturhensyn og leveringssikkerhet. Det vi har sett nå, er jo at det ikke grunnleggende sett er kraftmangel i Norden, men at det er så enorme variasjoner. For noen måneder siden var det for mye kraft, og prisen var ekstremt lav – nede i 0 øre. Nå er det for lite kraft og vanskelig å føre den fram, og det er det politikernes ansvar å gjøre noe med.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:29:06]: DnB NOR, der staten er største eier, vedtok for kort tid siden en historisk bot på 12 mill. kr for innsidehandel. Banken har i tillegg fått inndratt 14 mill. kr. Årsaken til dette kjenner vi jo, nemlig at DnB NOR, på bakgrunn av informasjon

gitt av sentralbanken, i forbindelse med bankpakken solgte statsobligasjoner og tjente stort på det, mens andre banker tapte.

Økokrims forelegg omfatter mange brudd på verdipapirhandellovens regler for håndtering av innsideinformasjon. Det foreligger brudd på forbudet mot innsidehandel. Det foreligger brudd på aktsomhetsplikten og på listeføringsplikten. I tillegg omfatter forelegget brudd på plikten til å ha rutiner for sikker behandling av innsideinformasjon.

Som kjent er staten storeier i denne banken. Banken mener selv at de ikke har gjort noe som helst galt. Det passer ikke bankens ledelse å kommentere dette, fordi det var en litt ubekvem tidsforskjell mellom Oslo og Vancouver. Men man har latt informasjonsavdelingen svare pressen. Der sier man at Økokrims forelegg ikke spiller noen rolle for dem, og de innrømmer ikke «å ha gjort noe feil». Og videre:

«Det vil heller ikke bli noen endringer i bankens rutiner for behandling av innsideinformasjon etter dette.»

Dette er på bakgrunn av at førstestatsadvokaten har karakterisert bruddene som meget alvorlige. Så mitt spørsmål er: Hva mener Regjeringen, som representant for den største eieren, om aktivt eierskap i denne sammenheng?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:31:21]: Jeg mener det er veldig viktig at vi er ryddige og er oss bevisst ansvars- og arbeidsfordelingen mellom ulike aktører i denne næringen.

Det er riktig at staten er eier, men vi er også regulator. Derfor var det det statlige Finanstilsynet som fant grunn til å anmelde saken til Økokrim, og det er Økokrim som har kommet til at det er grunnlag for å ilegge en bot, som følge av brudd på verdipapirhandelloven. Jeg registrerer at Økokrim ikke har funnet grunn til å rette kritikk mot offentlige myndigheter i denne saken.

Det er bankens styrende organer som er ansvarlig for bankens handlinger, beslutninger og f.eks. håndteringen av boten fra Økokrim. Når jeg sier det, er det fordi staten er en stor eier i mange bedrifter. Med jevne mellomrom kommer disse i en eller annen rettslig konflikt med myndigheter, med politiet. Det har også vært rettssaker. Da er det viktig at vi er veldig tydelige på at det er bedriftenes valgte organer – her gjelder det et børsnotert selskap – som er ansvarlig, og at ikke staten som eier, stor eller liten, begynner å blande roller og går inn og mener noe utover det som ligger i det ansvaret at vi er med på å velge styre og de styrende organene i selskapet.

Det er altså slik dette skal håndteres. Bankens ansvarlige organer tar de beslutningene de tar, og staten, som regulator, er ansvarlig for at vi har finanstilsyn, Økokrim og andre tilsynsmyndigheter som passer på at lover og regler følges.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:33:05]: Hvis jeg hadde vært største eier i et selskap som har fått tidenes største bot for innsideinformasjon, som i dette tilfellet har gått ut over andre banker, vil jeg si det ville ha vært opp-

siktsvekkende hvis man ikke hadde hatt en viss interesse av årsakene til at Økokrim har uttalt at de ser på lovbrudene som svært alvorlige. Og banken godtar boten, men frikjenner seg selv. Jeg må si at hvis man som eier synes dette er totalt uinteressant, må man spørre seg hva aktivt eierskap egentlig betyr.

Man kan ikke gjemme seg bak formaliteter. Jeg regner med at Regjeringen har en mening med det å være stor eier i denne banken, man har jo nå tilført ny kapital. Jeg konstaterer at for statsministeren er det kun å blande roller, og at man ikke har noen mening om saken.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:34:15]: Regjeringen er veldig opptatt av at lover og regler følges – i finansnæringen som i andre næringer. Vi er veldig opptatt av at det er ryddige forhold, og at regler overholdes. Men det er et ansvar vi påtar oss gjennom de statlige organene som er satt til å håndtere dette ansvaret.

Det var det statlige Finanstilsynet som anmeldte DnB NOR, og det er Økokrim som har gjennomført etterforskningen og ilagt bot. Det er gjennom disse organene vi påser at regler etterfølges, og at ting håndheves slik de skal. Det er ikke gjennom eierskapet.

Mitt poeng er ikke at dette er uviktig. Mitt poeng er at dette er veldig viktig. Derfor er det viktig at vi opptrer ryddig. Og det er gjennom finanstilsyn, politi og påtalemyndighet at staten passer på at regler blir fulgt.

Presidenten: Det vil bli gitt anledning til tre oppfølgingsspørsmål – først Geir Jørgen Bekkevold.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [10:35:14]: Det er én ting som forundrer meg stort i denne saken. De brudene på verdipapirhandelloven som DnB NOR har gjort seg skyldig i, blir av Økokrim karakterisert som meget alvorlige. Når DnB NOR har vedtatt denne boten, har de også påtatt seg ansvaret for de forhold som forelegget omfatter. Likevel vil ikke banken innrømme at de har gjort noe feil, og de vil heller ikke endre bankens rutiner når det gjelder innsideinformasjon etter dette.

Økokrim syntes det var helt greit og naturlig at DnB NOR-sjefen og statsministeren sms-et om krisepakken til bankene. Statsministeren har ikke blitt møtt med noen kritikk på det området, og jeg tror heller ikke han vil bli møtt med kritikk dersom han fortsetter å sms-e med banksjefen og kanskje forsiktig antyder at på bakgrunn av denne saken er det naturlig at banken endrer sine rutiner, slik at man slipper å oppleve slike ting en gang til. Vil statsministeren ta initiativ til det?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:36:25]: Som jeg har understreket: Nettopp fordi dette er viktige og kompliserte spørsmål, og fordi vi har store, kompetente organer til å påse at rutiner er gode, at etterforskning skjer slik den skjer, og at lover og regler følges, er det viktig at vi bruker disse organene. Jeg mener at det er det statlige Finanstilsynet som skal føre tilsyn med norsk finansnæring, enten staten er en stor eller en liten eier i de ulike institusjonene, og at det er Økokrim som skal etterforske og

også vurdere om det er grunnlag for å ilegge en bot eller ikke.

Den dagen vi begynner å politisere den type tilsynsmyndigheter, tror jeg vi kommer veldig galt av sted. Derfor kommer jeg ikke til å gjøre dette til et politisk spørsmål, men være veldig trygg på at Finanstilsynet og Økokrim gjør jobben sin overfor DnB NOR og overfor alle andre banker og bedrifter innenfor finansnæringen.

Presidenten: Jørund Rytman – til oppfølgingsspørsmål.

Jørund Rytman (FrP) [10:37:32]: I likhet med svindel med offentlige subsidier og støtteordninger virker økonomisk kriminalitet konkurransevridende og skaper mistillit mellom næringsdrivende og mellom det offentlige og borgerne. Verdipapirkriminalitet ødelegger tilliten i verdipapirmarkedet og svekker tilgangen på kapital til næringslivet.

I dette tilfellet har det vært et statlig deleid selskap som har brutt kjørereglene. Dette har da DnB NOR fått bot for, som de aksepterer. Men i verdipapirhandelloven § 3-4 åpnes det for at ikke bare den som handler på innsideinformasjon, men også den som sprer slik informasjon, kan straffefølges. Det er derfor interessant i hvilken grad man på noe tidspunkt har sett statens rolle i lys av § 3-4, da med henblikk på den kontakten det var mellom Statsministerens kontor og DnB NOR i forkant av at Regjeringen offentliggjorde sin tiltakspakke.

Kan statsministeren bekrefte eller avkrefte at Økokrim har vært i kontakt med Statsministerens kontor i forbindelse med etterforskningen?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:38:35]: For det første er det altså slik at Økokrim ikke retter noen kritikk mot offentlige myndigheter i denne saken. Så vidt jeg har oversikt over, er den informasjonen det har vært oppmerksomhet om, og som er gjenstand for denne boten, den informasjonen som ble gitt av Norges Bank på ordinær måte – men det er ikke rettet kritikk mot Norges Bank. Det har jo vært kontakt – den kontakten har jo vært omfattende omtalt i pressen – og det har helt sikkert vært nyttig for alle involverte.

Presidenten: Arve Kambe – til oppfølgingsspørsmål.

Arve Kambe (H) [10:39:15]: I Høyre er vi veldig fornøyde med at statsministeren er opptatt av at staten skal holde seg til lover og regler. I forbindelse med aktiv næringspolitikk er det ikke alle næringer som har mulighet til å sende en sms direkte til statsministeren. Derfor er det et poeng for oss når det gjelder lover og regler, at staten de siste to ukene har tapt to store saker i Høyesterett. I forrige uke fikk man en tilsvarende justering av Regjeringen da ESA sa at den norske gassavgiften vil være et problem.

Hvordan vurderer statsministeren dette? Er Regjeringen så ivrig når man kjenner lukten av økte skatteinntekter, at man rett og slett glemmer å vurdere om det er lov å innføre det, om det er lurt å innføre det, og hva det fører

til hvis man innfører det? Erfaringene bl.a. fra saken om drivstoffavgiften viser også at Regjeringen ikke hadde den kompetansen. Det kan virke som om Regjeringens avgiftspolitik er som lemen: Den blir avslørt og sprekker når den kommer opp i dagslys.

Presidenten: Presidenten må få minne om at alle tilleggsspørsmål skal relateres til hovedspørsmålet. Det var ganske åpenbart at dette tilleggsspørsmålet ikke var i nærheten av det. Det får være opp til statsministeren å vurdere i hvor stor grad han vil besvare noe som kan oppfattes som et nytt hovedspørsmål.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:40:34]: Jeg svarer gjerne, jeg.

Vi har ikke glemt norske lover. Når det gjelder f.eks. rederiskatten, brukte både regjering og storting mye tid på det og gjennomførte grundige vurderinger, og mente at det var innenfor Grunnlovens bestemmelser om tilbakevirkende kraft. Vi har et system her i Norge der denne type beslutninger kan prøves for Høyesterett. Det har skjedd før, og det skjedde i denne saken. Høyesterett hadde en annen vurdering med et knapt flertall, men sånn er det, og det har vi også sett ved tidligere anledninger.

Det jeg merker meg, er at Høyre brukte alle disse pengene vi fikk fra rederiskatten, i sine budsjetter. Så det er jo slik at man den ene dagen kritiserer oss for denne skatten, og så den andre dagen bruker man disse pengene med stor glede, så det er flere som kanskje har glemt noe i arbeidet med budsjettene.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:41:39]: Klimakur 2020 er lagt fram. Der sies det at det er viktig at man også gjør nasjonale grep, både for å øke Norges gjennomslag internasjonalt og også for å omstille norsk næringsliv til en grønn framtid.

Klimakameratene har flere ganger bedt om å få til et møte med statsministeren, spesielt etter gjennomføringen av avgift på biodiesel som vi oppfattet som et brudd på klimaforliket.

Når det gjelder oppfølgingen av pensjonsforliket, syns vi det går kjempebra med Regjeringa. Vi har ofte hatt møter, og vi føler at vi er i en god prosess om hvordan vi skal gjennomføre forliket.

Mitt spørsmål til statsministeren er: Føler statsministeren seg forpliktet av klimaforliket med forlikspartnerne her i Stortinget, som også sier at man må gjennomføre nasjonale kutt om man skal klare å komme i mål? Det andre spørsmålet mitt er: Er statsministeren interessert i å styrke klimaforliket og se på innspillene som er kommet i Klimakur 2020?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:42:51]: Klimaproblemene er så alvorlige og så omfattende at det er nødvendig både med kutt i Norge, reduksjoner i utslippene i Norge, og i tillegg at Norge bidrar til betydelige reduksjo-

ner i andre land. Det er ingen motsetning mellom disse, begge deler er viktig.

Vi har lagt fram en lang rekke tiltak som bidrar til å begrense utslippene i Norge: doubling av jernbaneinvesteringer, betydelig satsing på kollektivtransport, vesentlig økning av tilskuddet til ny fornybar energi og energisparing, nye byggeforskrifter som reduserer energibruken i hus, betydelig økt forskning på miljøvennlig teknologi, klimavennlig teknologi osv. Det gjøres mye i Norge, og vi skal gjøre enda mer, og det er derfor vi bestilte Klimakur, nettopp for å få fram en meny med ulike mulige nye tiltak.

I tillegg gjør vi en betydelig innsats ute, og det er det som gir de største reduksjonene. Det vi gjør på regnskog, har kanskje ført til mange ganger så store reduksjoner som det vi har fått til i Norge, og det vi gjør gjennom det europeiske kvotemarkedet, er også betydelig. Bare det at vi har innført det europeiske kvotesystemet i Norge, bidrar til reduksjoner på i størrelsesorden 7 millioner tonn – det er i størrelsesorden syv ganger utslippene fra f.eks. kraftverket på Mongstad – så jeg er en kraftig tilhenger av både tiltak hjemme og tiltak ute.

Fordelen med tiltak ute er for det første at vi får større reduksjoner pr. krone, og for det andre at vi bidrar til å bygge tillit i u-land, slik at de vil være med på en avtale – og da kan vi få virkelig store utslippsreduksjoner, vi får utvikling i u-land, vi får u-landene med, og vi får store kutt – så jeg mener at det ikke er noen motsetning mellom de to tingene.

Vi skal legge fram en stortingsmelding basert på Klimakur, og da får vi se om det er grunnlag for å komme fram til fornyet enighet om klimapolitikken blant partiene på Stortinget.

Trine Skei Grande (V) [10:44:53]: Jeg deler helt statsministerens syn om at det er viktig også å gjøre ting internasjonalt. Der skal statsministeren prise seg lykkelig over klimaforliket for at han får lov til å gjøre så mye internasjonalt. Regnskogmidlene og mange av de andre grepene som er gjort i utlandet, kom ikke i Regjeringas forslag til klimamelding, de kom fra avtalepartnerne her på Stortinget. Så at man kan reise rundt og være storkar og kjøpe regnskog, kommer på basis av at vi presset det fram gjennom klimaforliket.

Så til spørsmålet. Vi får nå utsatt klimameldingen, som jeg også mener er et brudd på klimaforliket. Statsministeren stoppet aktivt miljøvernministeren i valgkampen når han ønsket å utvide og styrke klimaforliket før København-møtet. Er det statsministeren som har sørget for at denne meldingen er blitt utsatt også?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:45:48]: For det første mener jeg det ikke var lett å forstå hva opposisjonen egentlig mente hvis den mente at man skulle lage et nytt klimaforlik før København-møtet. For det første fordi vi har et klimaforlik, som også strakk seg utover København-møtet, og for det andre mener jeg at for å lage et ordentlig forlik med en ny, stor og bred tiltakspakke måtte man hatt et helt annet beslutningsgrunnlag – vi hadde bestilt Klimakur nettopp for å lage det. Da ville det være

bakvendt om vi før vi hadde Klimakur, lagde et forlik om hva vi skulle gjøre med Klimakur. Jeg mener at rekkefølgen der var slik at det var helt åpenbart at vi ikke kunne lage noe bredt, nytt forlik før vi hadde gjennomført den utredningen vi var enige om, nemlig å få Klimakur og den menyen på bordet.

Når det så gjelder å presse fram: Vel, jeg har vært tilhenger av og Regjeringen har vært tilhenger av betydelige tiltak ute i mange år. Det er veldig bra at det er bred tilslutning til det i Stortinget. Poenget med tiltak ute er at hovedproblemet nå er at de store utslippslandene blant u-landene ikke vil være med. Tiltak ute kan gjøre det mer sannsynlig at de blir med.

Presidenten: Det blir gitt anledning til fire oppfølgings spørsmål – først Borghild Tenden.

Borghild Tenden (V) [10:47:02]: I Klimakur-utredningen trekkes biodrivstoff fram som et viktig tiltak for å nå utslippsmålene i klimaforliket.

Da Stortinget behandlet statsbudsjettet for 2010, var statsministeren varm forsvarer av avgift på biodiesel. Statsministeren argumenterte med at biodiesel burde ha avgift fordi biodiesel i mange tilfeller også bidrar til CO₂-utslipp. Det gjør også naturgass. I budsjettet for 2003 ble det innført en CO₂-avgift på naturgass. Nå har Regjeringen valgt å la være å innføre denne avgiften med en begrunnelse som jeg nok tror mange stusser ved. Regjeringen beskatter altså viktige klimatiltak og sørger samtidig for at det skal være gratis for andre å forurense. Forstår statsministeren at mange kan bli forvirret av denne ulogiske tilnærmingen i klimapolitikken?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:48:03]: For det første er det helt riktig som spørsmålsstilleren sier, nemlig at biodrivstoff også fører til klimautslipp. Det vi håper, er at det fører til litt mindre klimautslipp enn f.eks. olje. Biodrivstoff har null CO₂-avgift, så det er null CO₂-avgift selv om det ikke er null utslipp fra biodrivstoff.

Så er det riktig at vi ønsket å innføre en CO₂-avgift på gass, selv om gass slipper ut mindre enn olje og kull. Den modellen vi la fram, ligger det an til at ESA ikke godkjenner, og nå ser vi på om det er mulig å innføre andre modeller. Poenget er at det på biodrivstoff skal være null avgift, på gass skal det ikke være null avgift. Vi bare leter etter den rette måten å gjøre det på.

Diskusjonen om bioavgiften handlet ikke om CO₂, men den handlet om den generelle drivstoffavgiften. Jeg mener fortsatt at det ikke er miljøvennlig å gjøre det kr 3,50 billigere å kjøre tungtransport. Det bidrar til økt transport, økte utslipp og mer forurensing.

Presidenten: Ketil Solvik-Olsen – til oppfølgings spørsmål.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:49:15]: Logikken til statsministeren hanger når han forsvarer avgift på biodiesel, men unnlater å si at bioetanol har fullt avgiftsfritak, inkludert på bensinandelen, med denne politikken.

Der er det rett og slett en logisk brist i Regjeringens politikk.

Det jeg derimot vil snakke om og spørre statsministeren om, gjelder Klimakur, som viser at å kutte CO₂-utslipp i Norge på kort sikt er både dyrere og vanskeligere enn det en trodde da klimaforliket ble inngått. Ifølge Klimakur kan en anta at ca. 5 millioner tonn kutt i Norge på kort sikt vil være fornuftig anvendt bruk av penger og vil gi en klimaeffekt. Men å nå 15–17 millioner tonn-målet som klimaforliket legger opp til, vil være uforsvarlig bruk av pengene på de siste millioner tonnene.

Da er spørsmålet til statsministeren: Står statsministeren fast ved at to tredjedeler av kuttene skal gjøres i Norge fram til 2020, eller vil statsministeren være mer pragmatisk og fornuftig i ressursbruken?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:50:18]: Klimaforliket står fast, så det er det vi legger til grunn. Så har vi fått en omfattende utredning, som en del av klimaforliket, for hvordan vi kan gå videre. Nå skal vi gå gjennom alle forslagene og alle tiltakene og vurdere dem og ta stilling til dem. Det skal vi gjøre på en grundig og ordentlig måte, og så kommer det en stortingsmelding til Stortinget.

Jeg tror det er ganske åpenbart at mange tiltak i Norge vil være dyrere enn tiltak i andre land. Det gjelder vel egentlig de aller fleste. Likevel mener jeg det er viktig at vi gjør ting hjemme, dels fordi jeg tror vi er nødt til å vise at det går i riktig retning også i vårt eget land, dels fordi jeg mener det kan bidra til utvikling av teknologi og dels fordi noen av tiltakene vil komme simpelthen fordi de er konkurransedyktige, f.eks. som resultat av det europeiske kvotesystemet, som også bidrar til reduksjoner i Norge.

Så jeg tror vi må leve med at det vil være kostnadsforskjeller mellom tiltak ute og hjemme, og derfor skal vi gjøre begge deler.

Presidenten: Nikolai Astrup – til oppfølgings spørsmål.

Nikolai Astrup (H) [10:51:32]: Det gleder meg at statsministeren mener at klimaendringene er alvorlige, faktisk så alvorlige at Regjeringen har bestemt seg for å utsette klimameldingen i ett år. Da må det være virkelig alvorlig.

Man kan spørre seg om det virkelig vil være mulig å nå målene i klimaforliket dersom vi ikke får konkrete tiltak på plass før 2012 eller 2013, men det er ikke det jeg skal spørre han om.

Statsministeren er vel kjent med at i Klimakur argumenteres det for at et av de mest effektive tiltakene man kan innføre for å kutte klimagassutslippene, er å ta i bruk biodrivstoff – 2 millioner tonn CO₂. Så da er spørsmålet til statsministeren: Mener statsministeren at Regjeringen fattet en klok beslutning om innføring av autodieselavgift for biodiesel i fjor høst, og vil han ta initiativ til en helhetlig avgiftsrevisjon med sikte på å fremme økt bruk av miljøvennlig drivstoff allerede i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:52:40]: For det første er det riktig at klimameldingen kommer i 2011, og ikke i 2010. Det skyldes simpelthen at den avtalen vi mente skulle være der som grunnlag for hele meldingen, København-avtalen, ikke ble den avtalen vi trodde. Derfor er det viktig at vi prøver å få på plass en avtale i Mexico, at det er grunnlaget for det vi skal gjøre i Norge. Det er ikke riktig at det ikke skjer noe, det er mange tiltak som vi har gjennomført, gjennomfører og følger opp i budsjettene.

Når det gjelder biodrivstoff, har vi altså fjernet CO₂-avgiften, og vi har økt innblandingspåbudet ut fra prinsippet om at det er forurenser som betaler. Jeg mener at i miljøpolitikken er det viktig å være litt prinsipiell. Jeg mener det er feil å gjøre det vesentlig billigere med veitransport, det øker den samlede transportmengden. Fordi det ikke er null utslipp, betyr det også at det samlet blir økte utslipp med den type politikk. Jeg er altså ikke enig i at det er miljøvennlig å ha lavere generelle avgifter på transport.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [10:53:58]: For å rydde litt i et svar som statsministeren ga til Trine Skei Grande: Det var altså miljøvernminister Erik Solheim som utfordret Venstre og Kristelig Folkeparti i valgkampen til å være med på å forsterke klimaforliket. Dette initiativet kom altså ikke fra oss, men fra Regjeringen selv.

Jeg er veldig glad for at statsministeren er så tydelig i svaret til Ketil Solvik-Olsen, og sier at to tredjedeler av kuttene skal skje hjemme, slik det står i klimaforliket. Jeg er også veldig glad for det statsministeren sier om at klimaproblemet er så alvorlig at vi må gjøre ting både hjemme og ute, at det ikke er noen motsetning her. Helga Pedersen skriver i en kronikk i Nationen 22. desember 2009:

«Mener dere virkelig at vi har tid til å prioritere ineffektive tiltak her hjemme framfor effektive tiltak i andre land?»

Da skjønner jeg at statsministeren er uenig i et slikt utsagn som nestlederen hans kommer med.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:55:06]: Jeg er helt sikker på at Helga Pedersen og jeg er helt enige i disse spørsmålene – at vi skal gjøre ting både hjemme og ute. Det ligger i sakens natur at mange av de tiltakene vi gjør hjemme, er dyrere enn de vi kan gjøre ute. Det er litt avhengig av hva man mener med «ute», for «ute» er så mye. Det er både Brasil og Tyskland, Romania og andre EU-land. Når det gjelder tiltak i EU, koster de i overkant av 100 kr. Det er klart at Norge overoppfyller sine klimamålsettinger. Vi kan i prinsippet bare kjøpe klimakvoter i EU, brenne og ødelegge dem, og da går de totale utslippene ned for 100 kr tonnet. Det er en effektiv måte å redusere utslippene på. Når det blir færre utslippstillatelser, blir det mindre utslipp. EU-systemet er et lukket system, der hver kvote vi tar ut av systemet, fører til reduserte utslipp. Likevel gjennomfører vi tiltak i Norge som koster mer enn 100 kr, dels fordi vi har et selvstendig mål om å redusere våre egne utslipp, og dels fordi vi tror at kvoteprisen etter hvert vil øke, og at det derfor er rasjonelt å gjennomføre den type dyre tiltak i Norge. Helga Pedersen og jeg er helt enige.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Per Arne Olsen (FrP) [10:56:21]: Da var det min tur.

Det er hyggelig å se statsministeren komme for å møte Stortinget i spontanspørretimen igjen, spesielt i en tid da det kan tyde på at han burde brukt mer tid på å kvalitetssikre spesielle krumspring fra sine egne ministre.

Vi lever i en tid hvor det hersker store utfordringer i en rekke sektorer av norsk næringsliv, spesielt gjelder det eksporttettet virksomhet og små og mellomstore bedrifter. Mange av disse aktørene føler nok at en næringspolitisk varmetue med konkrete tiltak for bedre rammevilkår hadde vært en kjærkommen invitasjon, dersom Regjeringen hadde tatt et sånt initiativ. Næringsminister Trond Giske har rullet ut den røde løperen for en relativt fasjonabel samling mennesker og invitert dem inn i den rød-grønne næringslivsvarmen. Det virker som om denne varmetua er av relativt snever størrelse, kanskje bortsett fra når det gjelder finansielle muskler, dersom man ser på sammensetningen i utvalget. I tillegg er jo en av plussene allerede opptatt av en småfrossen Kjell Inge Røkke, som trenger all den varmen han kan få etter daværende næringsminister Sylvia Brustads vinterstorm i 2009. Jeg tror at fremtidens næringsliv hadde stått seg på en langt større varmetue med et langt bredere utvalg i forhold til representasjon.

Når det er sagt, er det største problemet med dette utvalget allikevel at næringsminister Trond Giske i sin iver etter røde løpere og nettverksbygging inviterte kronprinsen til å delta i utvalget. Dette setter kongehuset og Hans Majestet Kronprinsen i en svært vanskelig situasjon. Kongehuset skal være et kongehus for hele befolkningen. Jeg har registrert at de fleste som har uttalt seg om dette, også fra Regjeringen, har vært negative til utnevnelsen. Nå har kronprinsen trukket seg.

Mitt spørsmål til statsministeren blir derfor: Er statsministeren komfortabel med at en av hans ministre har satt kongehuset i en vanskelig situasjon? Ville han helst ha sett at Trond Giske ikke hadde utnevnt kronprinsen til å sitte i utvalget?

Presidenten: Presidenten skal bare for ordens skyld få gjøre oppmerksom på at kronprinsen ikke er majestet.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:58:30]: For det første vil jeg bare si generelt at jeg mener det er viktig at Regjeringen har dialog og møter mennesker fra veldig ulike miljøer og samfunnslag. Det er en del av den store prosessen som er en del av det å utforme, utvikle kunnskap og høste erfaringer som gjør at man kan utvikle politikk. Det at regjeringsmedlemmer, statsråder, organiserer mer eller mindre formelle, mer eller mindre faste, grupper, møteplasser, mener jeg er en god tradisjon som mange statsråder og mange regjeringer har tatt videre.

Når det så gjelder Hans Kongelige Høyhet Kronprinsens deltakelse i denne gruppen, mener jeg den løsningen man nå har funnet, er en god løsning. Jeg er glad for at denne saken nå har fått en avklaring, slik den har fått.

Per Arne Olsen (FrP) [10:59:26]: Det kan virke som om statsråd Giske har holdt en form for hjemme alene-fest i Regjeringen. Det kan jo ha vært hjemme alene-fester andre steder også, hva vet jeg. Man kan jo også stille seg spørsmålet om hvem som har deltatt, når man ser hvordan utvalget ble sammensatt. Det jeg allikevel stiller meg undrende til, er hvordan et sånt soloutspill fra Giske ikke fanges opp av Regjeringen som et kollegium. Jeg har stor forståelse for at statsministeren i en travel hverdag ikke personlig kan kvalitetssikre alt hva Trond Giske og andre måtte finne på. Men burde ikke dette være en oppgave for samordningsministeren, superministeren, den sagnom-suste Karl Eirik Schjøtt-Pedersen, i tillegg til hans arbeid med å administrere Regjeringens bilordning? (Munterhet i salen)

Statsminister Jens Stoltenberg [11:00:21]: Statsråd Giske har jo selv understreket at dette er hans beslutning. Jeg registrerer også at det nå er kommet en avklaring der kronprinsen i samråd med statsråden har kommet til at kronprinsen ikke bør sitte i denne gruppen. Det er en løsning jeg mener er klok og god.

Presidenten: Det blir anledning til to oppfølgings-spørsmål – først Harald T. Nesvik.

Harald T. Nesvik (FrP) [11:01:03]: Det er i hvert fall hyggelig å kunne konstatere at etterpåklokskapen er til stede, og det kan jo være godt i denne saken.

Det er et utsagn som jeg finner grunn til å be statsministeren om å svare på. I en av nyhetssendingene i går kveld fikk vi i et intervju med næringsminister Trond Giske inntrykk av at statsministeren var konsultert i januar. Det framkom i det nyhetsinnslaget. Spørsmålet mitt til statsministeren i den sammenheng går på hvorvidt statsministeren var informert om at nærings- og handelsministeren ville ta med kronprins Haakon, Hans Kongelige Høyhet, inn i dette utvalget. Dersom det er riktig, setter det jo denne saken i et nytt lys.

Spørsmålet mitt til statsministeren er: Var statsministeren informert i januar, slik det framkom i nyhetene i går kveld?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:02:08]: Som jeg svarte på det første spørsmålet, og som næringsminister Trond Giske selv har understreket ved flere anledninger, er dette hans beslutning. Det er altså slik at det nå er kommet en beslutning om at kronprinsen ikke skal delta i denne gruppen. Det er en beslutning som kronprinsen og næringsministeren har kommet fram til i samråd, og de er enige om det. Som jeg sier, jeg mener det er en riktig beslutning, en klok beslutning.

Når det gjelder håndtering i Regjeringen, har vi en lang tradisjon fra mange regjeringer for at man ikke, spesielt ikke fra Stortingets talerstol, redegjør for den interne saksbehandlingen i Regjeringen.

Presidenten: Svein Flåtten – til oppfølgings-spørsmål.

Svein Flåtten (H) [11:02:48]: Jeg skjønner at svaret på alle spørsmål i denne saken er at avgjørelsen som er kommet, er klok og god. Men jeg tror nok at dette med konstitusjonell rolleblanding også er en sak for statsministeren, for det måtte jo være klart helt fra begynnelsen av at dette var politikk.

For 14 dager siden presenterte statsministeren prosjektet Samarbeid for arbeid som et meget politisk prosjekt. Næringsministeren har sagt om utnevnelsen av kronprinsen at dette ikke var politikk. Spørsmålet mitt til statsministeren er: Vil statsministeren gjøre noe, slik at næringsministeren forstår at Samarbeid for arbeid er et politisk prosjekt, og slik at vi i fremtiden kan unngå denne typen meget uheldige rolleblandinger?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:03:47]: Det er veldig viktig at vi ikke lager usikkerhet rundt roller. Jeg mener at den diskusjonen og den tvilen som oppsto, er det som er begrunnelsen både for næringsministeren og for kronprinsen for beslutningen om at kronprinsen ikke deltar. Så kan man helt sikkert ha ulike meninger, men det avgjørende er at de ønsket å fjerne usikkerhet og tvil. Dette som var ment som en positiv ting, ble oppfattet som negativt, og derfor er det en riktig og klok beslutning de har tatt.

Generelt mener jeg at det er bra at vi har et kongehus som er aktivt, som fremmer norsk næringsliv, og som ikke minst overfor andre land på reiser og møter og konferanser er med på å fremme norsk næringsliv, men det er viktig at det ikke skjer på en måte som skaper usikkerhet om roller, konstitusjonelle forhold. Derfor er det en del av begrunnelsen for at kronprinsen ikke deltar i denne gruppen.

Presidenten: Da går vi til siste hovedspørsmål. Av hensyn til tidsbruken så langt vil det bli gitt anledning til svært få, om noen, oppfølgings-spørsmål til hovedspørsmålet – fra representanten Jan Tore Sanner.

Jan Tore Sanner (H) [11:05:01]: Takk, president.

Det største og viktigste valgløftet som ble gitt fra Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet i fjorårets valgkamp, var at det skulle satses 100 milliarder kr mer på vei og bane. Dette løftet ble godt mottatt, selv om de fleste nok ville være enig med Høyre i at behovet er enda større. Det er behov for bedre veier for at bedriftene skal kunne komme ut på markedet med sine varer. Det er behov for mer kollektivtransport av hensyn til miljø og fremkommelighet, og det er behov for tryggere veier av hensyn til de altfor mange trafikkskadder.

Like etter valget skrev statsministeren i Dagens Næringsliv at staten har penger nok, det viktige er viljen til å prioritere vei og bane. Det står i sterk kontrast til hva VG kunne fortelle på søndag. En sentral, anonym arbeiderpartikilde sier der: «Det er helt utenkelig at planen kan oppfylles fullt ut.» Det gjør nok at mange velgere sitter igjen med spørsmålet: Ble vi lurt i fjor høst av løftet til Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet? Eller er det slik at man nå ikke lenger klarer å foreta de vanskelige valgene som stats-

ministeren påpekte i Dagens Næringsliv, nemlig at det er et spørsmål om å prioritere? Men det stopper ikke der, for en anonym statsråd i den rød-grønne regjeringen, en statsråd i Stoltenbergs regjering, sier til VG: «Alle må kutte, også samferdsel. Der er det jo veldig mye penger».

Da er mitt spørsmål til statsministeren: Er det slik at det løftet som ble gitt til velgerne, ikke hadde full støtte i den rød-grønne regjeringen? Eller er det slik at statsministeren har gitt beskjed om at det skal kuttes også i samferdsel?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:07:03]: Regjeringen har ikke hatt sin første budsjettkonferanse. Det er ingen i dag som kan si nøyaktig hvordan budsjettet for 2011 kommer til å se ut, simpelthen fordi vi ikke har startet arbeidet med budsjettet for 2011. Det jeg kan si, er at de planer, de målsettinger Regjeringen har trukket opp, bl.a. i Soria Moria-erklæringen, i Nasjonal transportplan og andre steder, står ved lag. Det betyr at Nasjonal transportplan står ved lag. Det betyr at den planen vi har i forbindelse med omsorgsløftet, opptrappingen i forbindelse med eldreomsorgen i kommunene, kulturløftet og forsvarsplanen står ved lag. Det er mange andre planer som står ved lag. Det gjør også målsettingen og planen om å komme tilbake til en bruk av oljepengene som tilsvarer 4 pst. av Pensjonsfondet. Så vi har mange målsettinger, mange planer. Vi vil i de enkelte budsjetter konkretisere hvor langt vi kommer når det gjelder oppfølging.

Når det gjelder Nasjonal transportplan, er det en plan der vi virkelig har vist at vi gjør det vi sa vi skulle gjøre. Den forrige regjeringen la fram en meget lite ambisiøs transportplan. Det var mye mindre til vei enn det denne regjeringen har sørget for. De greide ikke engang å oppfylle den planen. Så når det gjelder å bryte planer, har Høyre lang erfaring. Vi la fram en vesentlig mer ambisiøs transportplan, og vi har fulgt den. Denne regjeringen har gjennomført den forrige transportplanen og lagt fram en ny og enda mer ambisiøs transportplan.

Allerede i 2010 tok vi et betydelig løft for å øke bevilgningene både til vei og til bane, i tråd med det vi lovet i transportplanen. Så våre planer står ved lag. Vi vil i de enkelte budsjettene konkret redegjøre for hvor langt vi kommer i å oppfylle dem.

Jan Tore Sanner (H) [11:08:53]: Dette er vel det nærmeste man kommer et «god dag, mann – økseskaft»-svar. Vi kan gjerne krangle om fortiden, selv om jeg tror det er lite formålstjenlig. Jeg tror at alle ser at mange regjeringer av ulik farge ikke har gjort nok. Men det som står fast, er at Bondevik-regjeringen – regjeringen som Høyre satt i – bygde flere kilometer mer vei enn det Stoltenberg-regjeringen gjorde i forrige periode. Det skyldtes at vi klarte å få mer ut av veipengene.

Jeg er enig i at vi må komme tilbake til handlingsregelen. Men handlingsregelen handler ikke bare om hvor mye penger man skal bruke av Pensjonsfondet, den handler også om hvordan man skal bruke pengene. Det Stoltenberg var enig med Høyre og andre partier i da handlingsregelen ble introdusert, var at oljepengene skulle

brukes til å investere for fremtiden – i kunnskap, i forskning, i samferdsel og i skattelettelser for bl.a. bedriftene.

Står statsministeren fast på det som var intensjonen med handlingsregelen, nemlig at man skulle prioritere investeringer for fremtiden?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:10:01]: Ja, og det er grunnen til at denne regjeringen har økt investeringene i samferdsel betydelig. Det er mye som gjenstår. Det er mange veier som ikke er gode nok. Det er mye jernbane som ikke er bygget. Men det forhindrer ikke at vi har doblet jernbaneinvesteringene og økt veiinvesteringene med mange milliarder kroner. Så vi har fulgt opp vår plan. Den forrige regjeringen bevilget mindre enn den lovet og greide ikke å følge opp sin plan.

Så sier jeg at vi allerede i 2010-budsjettet har hatt en betydelig opptrapping, i tråd med Nasjonal transportplan, når det gjelder transport. Våre planer står ved lag. Så skal vi i de enkelte budsjettene konkretisere hvor langt vi kommer i å realisere dem. Det gjelder alle planene og alle målsettingene.

Presidenten: Det blir gitt anledning til to oppfølgings-spørsmål – først Øyvind Halleraker.

Øyvind Halleraker (H) [11:10:56]: Den forrige regjeringen hadde ikke noen felles nasjonal transportplan. Den hadde imidlertid Sem-erklæringen, og den ble oppfylt.

Så må jeg få minne statsministeren om at Regjeringen allerede ligger 2,3 milliarder kr etter den NTP-en han sto og skrøt av. I en slik virkelighet – hvor togene står på grunn av manglende vedlikehold og nyinvesteringer, hvor vi stadig får nye rapporter om at veiene blir dårligere – opplever vi altså at Stoltenberg-regjeringen nå sår tvil om dette og utsetter nødvendige tiltak som kunne ha gitt oss tryggere veier og bedre framkommelighet på bane, som selvfølgelig også er vekstfremmende tiltak som man burde satse på i slike tider som vi har nå.

For knapt et år siden uttalte statsministeren følgende:

«Nå har vi satt oss nye ambisiøse mål for neste ti-årsperiode: 100 milliarder kroner ekstra til samferdsel. Bare det er god nok grunn til at velgerne bør gi vår flertallsregjering fire nye år!»

Et halvt år etterpå sier han følgende:

«Arbeiderpartiets styrke er ikke bare å foreslå. Arbeiderpartiets styrke er at vi også gjennomfører.»

Vil statsministeren bekrefte at han står ved disse løftene til sine velgere?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:12:03]: For det første er det ikke riktig at vi ligger etter når det gjelder Nasjonal transportplan. Vi har økt bevilgningene. Det er ikke slik at vi skal opp på et nivå som gir 100 milliarder kr i år én. Det har vi aldri sagt, heller ikke i transportplanen, men vi har startet opptrappingen.

For det første gjennomførte vi en opptrapping i forrige periode. Nå har vi økt bevilgningene utover det, nettopp fordi vi ser behovet for investeringer både i vei og i

bane, og som altså er vesentlig mer enn det den forrige regjeringen greide.

Når det gjelder planene, er det altså slik at i Soria Moria-erklæringen har vi mange planer. Vi viste i den forrige perioden at vi var veldig gode til å følge opp de målsettingene og de planene, og det jobber vi med i hvert eneste budsjett. Vi har laget ett budsjett og er godt i gang. Så vil det altså være slik at det er i de enkelte budsjettene vi konkretiserer og legger fram hvor langt vi kommer i det enkelte år.

Regjeringen har ikke startet arbeidet med 2011-budsjettet. Derfor er det ingen, verken anonyme eller andre, som kan si noe om hvordan det budsjettet blir – heller ikke jeg.

Presidenten: Bård Hoksrud – til oppfølgingsspørsmål.

Bård Hoksrud (FrP) [11:13:17]: Jeg er glad for at man viser engasjement for samferdsel, spesielt for vei og jernbane. Utfordringen er på mange måter at man ikke følger opp den NTP-en som Regjeringen faktisk har vedtatt, og som nå ligger 2,3 milliarder kr etter hvis man skulle innfaset det som er de årlige bevilgningene.

Jeg har nå sittet i transportkomiteen i fire og et halvt år. Jeg har reist mye rundt i landet, og jeg skulle gjerne oppfordre statsministeren til å sette sjåføren bak i bilen og seg selv foran, for så å kjøre på det norske veinettet, oppleve hvordan det faktisk er å kjøre på norske veier.

Så har jeg lyst til å utfordre statsråden, klart og tydelig, uten at han bare viser til at en kommer tilbake i budsjettet. Det er faktisk en forutsetning i Nasjonal transportplan at det skal bevilges penger til veiene, og at det står når de forskjellige prosjektene skal starte opp. De ligger allerede 2 milliarder kr bak, og det er prosjekter som ikke kommer i gang, som skulle vært igangsatt allerede i 2010. Derfor vil jeg utfordre statsministeren: Skal man følge opp NTP, slik som NTP er vedtatt, eller skal man fortsette med løftebrudd fra Regjeringens side?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:14:25]: Jeg tror det er en grunnleggende misforståelse her. Nasjonal transportplan legger ikke opp til at vi skal ta alt i én jafs. Nasjonal transportplan er en plan for en gradvis opptrapping. Det viste vi i forrige periode at vi var i stand til å gjøre, og vi gjennomførte Nasjonal transportplan. Så har vi lagt fram en ny nasjonal transportplan som ligger enda over det, samlet sett 100 milliarder kr. Vi har startet opptrappingen – akkurat slik som vi lovet. Det er en betydelig opptrapping både på jernbane og på vei i 2010. Så det er ikke bare slik at vi snakker om dette i framtidige budsjetter. Vi har faktisk gjort det.

Så er jeg fullstendig klar over at selv om vi har doblet jernbaneinvesteringene, trenger vi mye mer penger til jernbane. Jeg er fullstendig klar over at selv om vi nå har vesentlig større bevilgninger til både drift og investering i vei enn vi har hatt tidligere, mangler vi fortsatt mye penger til disse områdene. Det er en av grunnene til at denne regjeringen sier at det er mye viktigere å bruke penger på fellesskapet, som f.eks. jernbane og vei, som å love nye

milliarder i skattelette – for det er det det grunnleggende sett handler om: hva vi skal bruke våre samlede ressurser på.

Så vi er *for* jernbane, vi er *for* vei. Og vi er det i praksis, vi har økt bevilgningene til begge deler hvert eneste år.

Presidenten: Dermed er den muntlige spørretimen omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir en del endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 4, fra representanten Geir Jørgen Bekkevold til kommunal- og regionalministeren, er overført til barne-, likestillings- og inkluderingsministeren som rette vedkommende. Spørsmålet utsettes imidlertid til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmålene 6 og 7, fra henholdsvis representantene Torbjørn Røe Isaksen og Bård Hoksrud til nærings- og handelsministeren, blir etter anmodning fra statsråden flyttet og besvart etter spørsmål 22, dvs. til slutt i spørretimen.

Spørsmål 8, fra representanten Harald T. Nesvik til nærings- og handelsministeren, er overført til olje- og energiministerens som rette vedkommende. Etter anmodning fra olje- og energiministerens blir dette spørsmålet flyttet og besvart før spørsmål 17, som skal besvares av samme statsråd.

Spørsmål 13, fra representanten Line Henriette Hjemdal til miljø- og utviklingsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 19, fra representanten Svein Harberg til forsknings- og høyere utdanningsministeren, blir tatt opp av representanten Gunnar Gundersen.

Spørsmål 1

Trine Skei Grande (V) [11:16:00]: Mitt spørsmål er: «Vi opplever nå en offentlig debatt om ytringsfrihet, toleranse og trosfrihet som er særlig knyttet til islam. Enkelte har bidratt til å øke konfliktnivået ved å trekke fram og legge vekt på noen av de mest ytterliggående holdningene vi finner i vårt multikulturelle samfunn. Mange frykter at økt konfliktnivå vil føre til fremmedgjøring og polarisering.

Hvordan vil statsministeren bidra til at denne debatten styrker fellesskapet og de verdiene som er felles for muslimsk og norsk kultur?»

Statsminister Jens Stoltenberg [11:16:44]: Det er et viktig spørsmål representanten Skei Grande stiller. En

mer mangfoldig befolkning bidrar til å forandre det norske samfunnet. Da er det naturlig at det oppstår brytninger og debatter. Vi må gå inn i disse debattene med gjensidig respekt, og jeg er opptatt av tre perspektiver i debatten.

For det første har vi alle et ansvar for ikke å lage skremmebilder eller svartmale. At Norge har blitt mer flerkulturelt, er et positivt bidrag til fellesskapet vårt. Minoriteter bidrar med arbeidskraft som styrker norsk økonomi og styrker den norske velferden.

For det andre går integreringen i Norge bedre enn i mange andre land. Arbeidsledigheten blant innvandrere er lavere enn i de fleste av våre naboland. Mange lærer norsk. Det går i riktig retning, selv om mye er ugjort. Det viktigste vi kan gjøre er å sørge for at folk som er nye i landet, lærer norsk og skaffer seg en jobb. Her gjør vi mye. Vi må gjøre enda mer.

For det tredje skal vi ha stor toleranse for forskjeller, men nulltoleranse for handlinger som bryter menneskerettighetene eller bryter norske lover. Vi skal tåle ytringer vi ikke liker. Det er en del av ytringsfriheten i et fritt samfunn. Ekstreme holdninger må bekjempes med ord, ikke med forbud. Men de ekstreme uttalelsene må ikke få dominere debatten om det flerkulturelle Norge, og det går selvfølgelig en grense for hvilke ytringer vi skal akseptere. Denne grensen har Stortinget trukket opp gjennom straffeloven.

Samtidig er jeg opptatt av at de som står for ekstreme holdninger, ikke representerer det store flertallet av muslimer i Norge. Debatten har vist et mangfold der vi stadig får flere stemmer. Jeg er veldig glad for at vi har fått flere debattanter med muslimsk bakgrunn som deltar i ordskiftet og viser bredde og nyanser.

Vi har alle et ansvar for at denne debatten bidrar til nettopp å styrke fellesskapet og felles verdier, slik representanten Skei Grande etterlyser. Fellesskapet må romme hele mangfoldet av befolkningen. Jeg tror det viktigste vi gjør, er å bidra til at de som er nye i landet, lykkes her – i skole og i jobb – og at de opplever å møte et samfunn som gir folk like muligheter.

Trine Skei Grande (V) [11:18:45]: Jeg takker statsministeren for svaret, og jeg er enig i hovedtyngden i det. Men jeg tror det mangler en viss forståelse for den frustrasjonen som veldig mange unge mennesker føler. De vokser opp i et norsk samfunn, de føler seg norske, de snakker norsk flytende, de gjør det storsamfunnet krever av dem. De tar en utdanning – men de får ikke jobb.

Noe av dette er også beskrevet i en artikkel i VG i dag av Ambreen Pervez. Der står det:

«Halvorsen og andre politikere må også tenke på at de skaper fremmedgjøring blant norske barn når deres fredelige, religiøse praksis hetses. Det vil kanskje gi noen stemmer, men skaper ikke et langsiktig godt Norge der alle føler tilhørighet. Integrering handler ikke om hvordan du går kledd eller om du dekker ditt hår – men om hva du har inni ditt hode, om du tar utdanning, jobber og er lovlidig.»

Den konfrontasjonen som har vært i debatten i det siste, vises bl.a. ved at det i dag har blitt fremmet et represen-

tantforslag som skal hindre de tre damene, som jeg har observert i min bydel, i å gå med for tildekkende klær. Det kunne ha vært ordnet ved å ta en telefon. Så er det da et spørsmål om vi nå fører en debatt som veldig mange føler mobber dem, setter dem utenfor samfunnet. Det handler ikke om integrering, norskkunnskaper eller de andre tingene som statsministeren har dratt fram i debatten. Det handler om at det er noen ungdommer som føler at de ikke hører til, fordi måten vi diskuterer integrering på, måten vi stigmatiserer på og får dette til å handle om f.eks. enkelte klesplagg og andre ting, gjør at man føler at man ikke er en del av samfunnet. Litt av frustrasjonen som vi så under demonstrasjonen foran den israelske ambassaden, handlet egentlig om mange som føler at de ikke hører med i samfunnet.

Spørsmålet mitt til statsministeren er: Hvordan kan han bidra til at disse ungdommene føler at dette er deres samfunn også?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:20:53]: Både gjennom konkrete tiltak og virkemidler og gjennom holdninger og verdier vi formidler, kan vi bidra til at alle føler seg som en del av det norske fellesskapet, en del av det norske samfunnet. I den debatten er jeg opptatt av at vi ikke skal svartmale og heller ikke skjønne. Jeg tror at hvis vi greier å formidle nyanser, blir det også lettere å skape et virkelighetsbilde folk kjenner seg igjen i. Jeg er f.eks. helt enig i at det helt åpenbart foregår diskriminering i norsk arbeidsliv, at folk med innvandrerbakgrunn ofte har større problemer med å få seg jobb enn de som ikke har innvandrerbakgrunn. Det er jeg enig i. Samtidig er det viktig heller ikke å svartmale det, for vi er i den heldige situasjonen i Norge at vi har lavere arbeidsløshet enn i de fleste andre land, og at vi har flere med innvandrerbakgrunn i jobb enn veldig mange andre land. Og en viktig grunn til å være opptatt av å holde den generelle arbeidsløsheten lav, er at da er det også mye lettere å holde ledigheten blant innvandrere lav. Så arbeid er viktig for at vi skal lykkes med integrering.

Så er jeg enig i at det selvsagt er viktig at vi har diskusjoner om plagg, og vi har innført regler i Oslo som begrenser muligheten til å bruke plagg som dekker til ansiktet, fordi det kan hindre undervisningen. Men noen ganger får man inntrykk av at det er mer viktig å diskutere hva muslimske jenter har på hodet, enn hva de har inni hodet. Poenget er at det nå er veldig mange muslimske jenter som tar fantastisk utdanning, som får noen av de beste eksamener og karakterer, og som nå kommer til å bidra på toppnivå når det gjelder veldig mange ulike fag og utdanningsretninger i Norge. Den kombinasjonen, å skjønne at det er et problem med frafall i den videregående skole blant mange med muslimsk bakgrunn eller innvandrerbakgrunn, og samtidig se at vi har veldig mange dyktige mennesker i de samme befolkningsgruppene, det er de nyansene – det mangfoldet – som jeg mener er en viktig del av vår debatt om integrering, og som gjør det lettere å integrere hvis vi verken skjønner eller svartmaler.

Skole er et annet nøkkelområde. Jeg er opptatt av at

vi skal ha en god offentlig fellesskole. Det er en viktig integreringsarena.

A k h t a r C h a u d h r y hadde her overtatt presidentplassen.

Trine Skei Grande (V) [11:23:02]: Jeg takker for det svaret. Jeg har lyst til å løfte det siste aspektet, som er religionsaspektet. Det blir i dag laget skremmebilder av hva religioner står for overfor veldig mange borgere i Norge. Vi hadde en diskusjon knyttet til dette sist karikaturstriden var oppe i Danmark, da Venstre tok opp her i Stortinget overfor kirkeminister Trond Giske, på det tidspunktet, spørsmålet om vi burde fått en religionsmelding til Stortinget for å diskutere religionspolitikk i samfunnet. Det bar også litt preg av at Regjeringa hadde gått på noen blemmer i forhold til ulike verdispørsmål. Nå ser vi at selv om 40 pst. av innvandrerne som kommer til Norge, er kristne, lages det likevel store konfrontasjoner mellom religioner.

Vi har en statskirke i Norge – det er Venstre uenig i – men likevel burde vi hatt en religionspolitikk, og ikke bare en kirkepolitikk som det norske storting ofte har vedtatt. Min utfordring til statsministeren er at kanskje har det norske samfunnet nå kommet i en fase der vi burde ha fått en religionsmelding til Stortinget og diskutert religionens plass, religionens rammer, hva det er vi tolererer, hva vi ikke tolererer – hvilken posisjon de ulike trossamfunnene skal ha i forhold til offentlig støtte, hvordan vi kan bidra til en god religionsdebatt i samfunnet som ikke stigmatiserer, men som skiller de ekstreme holdningene fra det som er trosretninger, og som også burde føre til en viss folkeopplysning i Norge om hva de ulike religionene står for, og hva møtet mellom dem faktisk skaper.

Presidenten: Tidsrammen for andre spørsmålsrunde er ett minutt. Presidenten har ikke vært helt klar over det, derfor får statsministeren også to minutter, siden Trine Skei Grande fikk to minutter.

Trine Skei Grande (V) [11:25:00]: Jeg forholder meg alltid til presidentens klokke.

Statsminister Jens Stoltenberg [11:25:05]: Tusen takk, president.

For det første mener jeg at religion er viktig, og vi har hatt viktige prosesser og debatter om det i forrige periode, som vi også skal videreføre i denne stortingsperioden. En viktig del av det er jo forliket om statskirke – ny kirkeordning. Det er mange grunner til at det er et riktig og godt forlik, men én grunn er at det nettopp skaper løsere bånd mellom staten og Den norske kirke, og jeg tror det også er et bidrag til å lage et mer inkluderende samfunn, et nytt samfunn der vi har flere med ulike religiøse bakgrunn. Det mener jeg tjener Stortinget og Regjeringen til ære, at man etter mange forsøk, mange års debatt, mange utvalgsinnstillinger denne gangen faktisk greide å komme fram til et forlik som samlet Stortinget, og som gjør at vi i løpet av denne perioden kan gjøre det endelige vedtaket og gjennomføre statskirkeforliket som forutsatt.

Så skal jeg være varsom med å love ting, eller si ting, jeg ikke har holdepunkter for, men jeg tror – jeg kan gjerne undersøke det etterpå – at vi i Soria Moria-erklæringen sier noe om at vi skal legge fram en egen sak om religion og livssyn. Uansett skal jeg i hvert fall gå inn og nøye vurdere det, fordi vi i Soria Moria nettopp har sett betydningen av at vi får en bred og helhetlig gjennomgang. Derfor har vi åpnet for at vi skal legge fram en sak for Stortinget, slik at vi får den brede og ordentlige debatten som representanten Skei Grande etterlyser.

Spørsmål 2

Arve Kambe (H) [11:26:51]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til kunnskapsministeren:

«Haugesund Toppidrettsgymnas, HTG, tilbyr elevene studiespesialisering kombinert med toppidrett. Skolen har nybygg og har 206 elever på toppidrett innen tolv idretter. Skolen har vært i drift siden 1997, og har fått beskjed om at skolen ikke kan søke om toppidrettstilskudd fordi departementet har satt et tak på 810 elevplasser på utvalgte eksisterende skoler. HTG ønsker å bli godkjent i ordningen av NIF, og mener selv de er kvalifisert.

Vil statsråden bidra til at HTG blir likebehandlet med tilsvarende skoler?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:27:45]: I statsbudsjettet blir det gitt tilskudd til private toppidrettsgymnas på kap. 228 post 79 Toppidrett. Målet med ordningen er å bidra til at de skolene som er omfattet av ordningen, kan legge bedre til rette for at toppidrettsutøvere kan kombinere trening med videregående opplæring.

Inntil 2010 ble det i tråd med et budsjettvedtak i Stortinget i 1999 gitt toppidrettstilskudd til to navngitte skoler – Wang og NTG. Det var da satt et tak på 810 elever som kunne utløse toppidrettstilskuddet.

Det har imidlertid skjedd betydelige endringer med dette etter den tid. Fra 2010 er ordningen med toppidrettstilskudd lagt om. Nå gis det ikke lenger tilskudd pr. elev, men pr. skole. Det er således ikke lenger aktuelt med et tak på antall elever som utløser toppidrettstilskudd. Ordningen gjelder de skolene som er godkjent etter privatskoleloven og gir tilbud om særskilt tilrettelagt videregående opplæring i kombinasjon med toppidrett, og som i tillegg er godkjent som toppidrettsgymnas av Norges idrettsforbund.

Dersom flere skoler som er godkjent etter privatskoleloven og gir tilbud om særskilt tilrettelagt videregående opplæring i kombinasjon med toppidrett, blir godkjent av Norges idrettsforbund som toppidrettsgymnas, vil disse skolene i utgangspunktet ikke omfattes av ordningen på kap. 228 post 79, som er en budsjettstyrt post. En eventuell innlemming av nye skoler i ordningen må behandles etter de ordinære budsjettprosessene.

Samtidig som ordningen ble lagt om i budsjettet for 2010, ble rammen på posten økt med 10 mill. kr.

Haugesund Toppidrettsgymnas er godkjent etter privat-

skoleloven, men er ikke godkjent som toppidrettsgymnas etter Norges idrettsforbund.

Arve Kambe (H) [11:29:47]: Tusen takk for et godt svar.

Haugesund Toppidrettsgymnas holder til i et flott nybygg som de selv har betalt, på en kommunal tomt rett ved Haugesund Idrettspark, som nå begynner å bli en komplett idrettspark – kanskje Norges mest komplette idrettsområde.

Haugesund Toppidrettsgymnas er et ordinært gymnas med toppidrett, i en region der FK Haugesund spiller eliteseriefotball og Haugaland Håndballklubb spiller elite-seriehandball. Vi har mange talenter også i Sunnhordland, som er en del av hele opptakskretsen til skolen.

Jeg er glad for at statsråden sier at nye skoler i utgangspunktet ikke vil kunne få tilskudd. Det betyr at det er en utfordring til statsråden at hun åpner opp for at dersom skolen blir godkjent av Idrettsforbundet, som selv sagt har strenge kriterier for å bli det, vil man kunne få dette tilskuddet for 2011. Det som jeg mener er en ekstra grunn til dette, er at Haugesund Toppidrettsgymnas, etter at taket ble satt på antall skoler, ikke på elever – uansett om det var elevtak eller skoletak – har drevet hele tiden, helt siden 1997. Det betyr med andre ord at det er en skole som er i en særstilling. Så har man sett at selv om det ikke har vært lov å opprette skoler etter at disse takene kom, har man allikevel godkjent en filialisering. Det betyr, etter min mening, at det er en urettferdig behandling av Haugesund Toppidrettsgymnas, som har valgt ikke å søke fordi de fikk beskjed om det. Det er noe som jeg ønsker å få avklart med statsråden. Kan de søke via Idrettsforbundet? Og dersom de blir godkjent: Kan de bli vurdert av statsråd Kristin Halvorsen i 2011?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:31:44]: Det er to ting som skal til for at Haugesund Toppidrettsgymnas skal kunne få statlig støtte. Det ene er at de godkjennes av Norges idrettsforbund, og det andre er en budsjettsak. Det er altså ikke en regelstyrt ordning på kap. 228 som automatisk utløser et tilskudd, men en budsjettsak som tar utgangspunkt i de rammene som Stortinget vedtar for dette kapitlet og denne posten. Det betyr at hvis man er godkjent, har man mulighet til å søke. Men det er altså en budsjettsak som til sjuende og sist kommer til å avgjøre om det er flere skoler som får tilskudd etter dette.

Arve Kambe (H) [11:32:25]: Jeg ble litt fornøyd med det svaret fordi man går vekk fra det prinsipielle, fra at man ikke kan søke, til at det blir en budsjettsak. Da går det altså an å ha et håp om at man setter av midler i budsjettet. Man ber jo ikke om flere millioner kroner. Man ber kanskje om en start for å komme inn, for det er ingen tvil om at Haugesund Toppidrettsgymnas, med over 200 elever, har plass til flere.

Noe av begrunnelsen for at disse skolene kommer inn, er at det er dyrt å drive med toppidrett. Man trenger noe mer avansert utstyr, man trenger gjerne noen avanserte

treningsmetoder, og man trenger kanskje litt færre elever pr. lærer.

Jeg begynner nå å bli ganske fornøyd med svaret. Det som er åpenbart, er at skal man drive privatskole i dag, må man bli godkjent etter privatskoleloven. Skal man få andre tilskudd, må man bli godkjent etter de tilskuddene via Norges idrettsforbund ved Olympiatoppen. Det er åpenbart.

Det som jeg oppsummerer med, er at statsråd Halvorsen åpner opp for midler i budsjettet, for det er en budsjettsak og ikke lenger en prinsippsak.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:33:32]: Representanten Kambe har et meget sterkt engasjement for Haugesund Toppidrettsgymnas. Det er veldig bra, men framgangsmåten er altså slik som jeg sa: Først godkjenning av Norges idrettsforbund, og deretter er dette en sak som dreier seg om hva slags bevilgninger Stortinget gjør når det gjelder dette kapitlet og denne post.

Jeg tror vi må ta det i riktig rekkefølge her. Vi får komme tilbake til dette når vi skal vedta et budsjett for 2011.

Spørsmål 3

Elisabeth Aspaker (H) [11:34:18]: Jeg har tillatt meg å stille følgende spørsmål til kunnskapsministeren:

«I Dagbladet 5. februar 2010 uttaler tidligere lærer og forfatter Terje Forsberg at lærere må tåle å bli spyttet på og sjikanert. Denne uttalelsen har fått stå uimotsagt av Kunnskapsdepartementet, og heller ikke KS, som representerer landets skoleeiere, har tatt til motmæle.

Mener statsråden at norske lærere skal finne seg i å bli behandlet på en annen måte enn andre yrkesgrupper, og har statsråden gjort seg noen tanker om hvordan skolen kan sette standard for hva som er akseptabel omgangstone mellom lærer og elev?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:35:04]: La oss ha én ting som utgangspunkt, og det er at Kunnskapsdepartementet ikke går god for alt det rare som måtte stå i avisene, selv om saken ikke er kommentert, for da ville jeg ha fått det ekstremt travelt. Det er ikke slik at hvis det står noen rariteter i en avis som ikke motsies av meg eller noen andre i Kunnskapsdepartementet, så er det lov.

Når det er sagt, er det selvfølgelig slik at på samme måte som det som gjelder for elevene, har også lærerne krav på ikke å bli utsatt for sjikanering i sin arbeidssituasjon. Rent arbeidsrettslig er lærernes arbeidssituasjon i så måte beskyttet av arbeidsmiljøloven og Arbeidstilsynet, på linje med andre arbeidstakere.

Ut fra et elevperspektiv er det en del av skolens mandat i formålsparagrafen at respekten for menneskeverdet skal utvikles hos elevene. Det er også relevant i den sammenheng vi her står overfor.

Lærere skal ikke finne seg i å bli sjikanert av elever og må vite hvordan elever som sjikanerer, skal håndteres. Likevel er det viktig at lærerne er oppmerksomme på at for

den enkelte elev kan det selvsagt være bakenforliggende årsaker til bøllete oppførsel.

God og tydelig klasseledelse bidrar til gode forhold mellom elever og lærere og gir konsentrasjon om skolearbeidet. Dette fører også til at elevene opplever å bli tatt på alvor og vist respekt. Verdien av lederskap kommer til å stå sentralt i den nye lærerutdanningen gjennom det nye faget pedagogikk og elevkunnskap. Faget vil være obligatorisk for alle studentene.

Skolene må ha klare regler for akseptabel atferd, og disse må følges opp på en konsekvent måte. I den forbindelse er det viktig at skolens ordensreglement er godt gjennomtenkt. Reglene må være kjent for skolens personal, elever og foreldre.

Lærerens autoritet i klasserommet bør styrkes for å hindre at støy og uro forstyrrer undervisningen, og forslag om at også lærere, ikke bare rektorer, skal ha mulighet til å bortvise elever fra timer, vil bli framlagt. Dette står ikke i motsetning til den betydningen det også har at lærere etablerer gode relasjoner til elevene.

Arbeidet med gode læringsmiljøer, uten bråk og negativ atferd, må forankres bredt blant lærere, skoleledere, elever og foreldre. Her har skoleledelsen en sentral rolle å spille. Satsing på god skoleledelse er viktig i denne sammenhengen, og i den forbindelse vises det til den nye skolelederutdanningen – rektorutdanningen – som nå er under oppbygging. Det vises dessuten til den nye bestemmelsen i opplæringsloven, der skoleeierne er forpliktet til å utarbeide en årlig kvalitetsrapport om sentrale sider ved skolens virksomhet, herunder læringsmiljøet. Rapporten skal drøftes i kommunestyret.

Elisabeth Aspaker (H) [11:38:00]: Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg reagerer heller ikke på alt som står i avisen. Men sannheten er jo at dette er en mann som er engasjert og faktisk foreleser ved flere av landets lærerutdanningsinstitusjoner. Derfor tenkte jeg at dette oppslaget i Dagbladet skiller seg fra en del andre saker som står der.

Jeg tror det er svært viktig for landets lærere at de har ryggdekning, at de har landets kunnskapsminister i ryggen, for å ha den nødvendige autoritet i møte med elevene sine. Det er nok slik i mange av landets klasserom at det ikke står så bra til som vi skulle ønske oss. I møte med 25–30 elever, som har hver sin vilje, er det ikke alltid like lett å være lærer.

Foreldrene er uhyre viktige som allierte for skolen for å få til et godt læringsmiljø. Ser statsråden noen muligheter for å involvere Foreldreutvalget for grunnskolen for å få en bedre dialog om hvordan man kan sette opp klare kjøreregler, og markere hva som er god oppførsel i skolen?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:39:06]: For første tror jeg at de lærerutdanningsinstitusjonene som eventuelt inviterer denne personen til å innlede for dem, gjør det fordi de er oppegående og tenkende mennesker, ikke fordi de aksepterer den typen oppførsel. Jeg har full tillit til at både lærerstudenter og de som underviser på lærerhøysko-

ler, kan tenke selv og vet hva som er akseptabelt og ikke akseptabelt.

Dessuten er jeg alltid litt forsiktig med å kommentere det som står i avisene, før jeg er sikker på om folk er riktig sitert, og om sakene gir en dekning som er i tråd med det vedkommende har ment. Vi som har litt erfaring fra pressen selv, vet jo at det ofte kan være litt divergens.

Når det gjelder samarbeid med foreldrene og Foreldreutvalget for grunnskolen om dette, er det et spørsmål som hele veien står på dagsordenen. Vi har utfordringer når det gjelder hva som er akseptabel og ikke akseptabel oppførsel i skolen. Det er mange lærere som har betydelige utfordringer hver eneste dag. De trenger drahjelp, respekt og støtte fra oss til å sette de grensene som det helt opplagt er nødvendig å sette i mange sammenhenger.

Elisabeth Aspaker (H) [11:40:18]: Man skal ikke gi oppmerksomhet til folk som har så sære ytringer, sier statsråden. Men jeg mener jo at det er nettopp det man gjør når man tar vedkommende inn i lærerutdanningsinstitusjonene.

Det rapporteres fra elevene selv om veldig mye uro i norske klasserom. Det vet vi fra elevundersøkelser og også fra andre internasjonale undersøkelser. Både elevene selv og lærerne etterlyser mer ro og orden. Jeg savner vel kanskje at man får en like stor dialog om det å bekjempe denne trusselen mot et godt læringsmiljø i skolen som det man har når det gjelder mobbing. Jeg mener dette også er en svært viktig del for å sikre at elevene får maksimalt læringsutbytte. Motiverte lærere er viktig, og da må de også føle at de blir tatt på alvor og har tid og mulighet til å utføre jobben sin.

Ser statsråden behov for å stramme inn når det gjelder regler og retningslinjer for orden og oppførsel? Ser hun behovet for eventuelt å gå videre med tanke på å vurdere nye sanksjoner for å slå ned på den mest uakseptable oppførselen?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:41:24]: Jeg tror ikke det er noen skoler, noen lærere, noen foreldre eller noen elever som mener at den typen uttrykk som det sto om i Dagbladet, eller den typen oppførsel som er beskrevet, er akseptabel.

Det arbeidet som skjer i forbindelse med et godt læringsmiljø, som også er viktig for å bekjempe mobbing, handler jo om dette. Hva er en akseptabel omgangsform mellom elever og mellom lærere og elever? Det er noe vi har høyt fokus på både i 2010 og i 2011.

Jeg tror ikke at norsk skoleverk trenger noen veiledning fra meg om hva som er akseptabelt eller ikke akseptabelt, for å se at denne typen oppførsel ikke er akseptabel. Det jobbes veldig godt med det hele veien. Vi legger vekt på det i lærerutdanningen, og vi legger vekt på det i rektorskolen. Det er veldig viktig å støtte opp om lærernes autoritet. Den oppfordringen jeg kan komme med til foreldre, er at de gjør det selv rundt middagsbordet og i alle uformelle sammenhenger når de snakker med barna sine. Jeg tror dessverre altfor mange foreldre er med på litt negativ omtale av læ-

rerer, hvis barna deres kommer hjem og rapporterer om det.

Spørsmål 4

Fra representanten Geir Jørgen Bekkevold til kommunal- og regionalministeren:

«Ifølge oversikt fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet sa 24 kommuner nei i fjor til å ta imot asylbarn. 79 kommuner sa ja, mens flere kommuner valgte å ikke svare på anmodningen om å bosette mindreårige asylbarn. I 2010 vil det være behov for å bosette 1 600 asylbarn.

For å unngå at mindreårige asylbarn vokser opp på asylmottak, hvilke nye virkemidler – i tillegg til dem vi har – ser statsråden for seg at man kan gjennomføre, slik at barn som har fått opphold, slipper å vente på å bli bosatt i en kommune?»

Presidenten: Dette spørsmålet er overført til barne-, likestillings- og inkluderingsministeren som rette vedkommende.

Spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 5

Per Roar Bredvold (FrP) [11:42:55]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til forsvarsministeren:

«Etter brannen i Terningmoen militærleir i Hedmark fylke viser det seg at kun ett av de tre byggene som brant, hadde varslingsanlegg. Dette kan synes urovekkende da det ikke bare lagres vanlig militært utstyr i tilsvarende bygninger, men også våpen og ammunisjon.

Hva vil statsråden bidra med for å sikre flest mulig bygg bl.a. mot brann?»

Statsråd Grete Faremo [11:43:24]: Forsvaret er svært opptatt av å sikre sine eiendommer, ikke minst mot brann og innbrudd. Forsvarssektoren forholder seg til offentlige krav til brannsikring nedfelt i plan- og bygningsloven og i brann- og eksplosjonsvernloven, med tilhørende forskrifter. For særskilte brannobjekter stilles det, i forskrift om brannforebyggende tiltak, krav til sikring i form av brannvarslingsanlegg. Særskilte brannobjekter omfatter bl.a. bygninger som, ved sin virksomhet eller beskaffenhet, ved brann kan utgjøre risiko for tap av mange liv eller store verdier, eller gi store samfunnsmessige konsekvenser. Eksempler på bygninger hvor det stilles krav til varslingsanlegg, er skoler over en viss størrelse, forsamlingslokaler og overnattingssteder.

Forsvarsbygg er ansvarlig for at den tekniske brannsikringen i forsvarssektorens bygninger og anlegg blir ivarettatt i overensstemmelse med offentlige krav. Forsvarsbygg sikrer bygningsmassen brannteknisk i henhold til regelverket og gjennomfører tiltak der dette er nødvendig, f.eks. som følge av endret bruk eller endrede offentlige krav. Forsvarssektoren har hatt få branner de senere år. Bygninger hvor det lagres våpen og

ammunisjon, er sikret spesielt, i første rekke mot innbrudd.

Forsvarsbygg opplyser at det ikke forelå særskilte krav til brannvarslingsanlegg i de tre lagerbygningene som brant på Terningmoen. Byggene var ikke definert som særskilte brannobjekter. Våpen og ammunisjon var lagret i et eget rom i ett av byggene. Dette rommet var sikret spesielt mot innbrudd.

Jeg anser at de offentlige kravene til brannsikring er tilstrekkelige også for forsvarssektoren. Lagring av våpen og ammunisjon er underlagt særskilte regler, og Forsvaret er spesielt opptatt av å forhindre at denne typen materiell kommer på avveie.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:45:24]: Jeg takker statsråden for et utfyllende og godt svar. Men jeg er ikke helt fornøyd med svaret allikevel, for det sier liksom ikke noe om hva som skjer i framtiden. Det er klart at hadde ikke denne brannen kommet nå, hadde heller ikke dette spørsmålet kommet, og det hadde heller ikke kommet fram at det var kun ett av disse tre byggene som var brannsikret.

At bygninger er sikre mot innbrudd, er vel og bra, men enkelte ganger kan det skje andre uforutsette ting – som i dette tilfellet en brann. At man da ikke har et sikringsanlegg som varsler at nå brenner det, synes jeg er urovekkende, spesielt når det er våpen og ammunisjon i den bygningen. Selv om våpnene og ammunisjonen ble lagret i et spesielt rom, så brant det. Det er det jeg finner veldig beklagelig. Så jeg ønsker at Forsvaret går i seg selv og ser over alle de typer bygg man har, og om det finnes en bedre måte å sikre dette på enn det man gjør i dag.

Statsråd Grete Faremo [11:46:27]: Det må ikke herse noen tvil om at Forsvaret er svært opptatt av å sikre sine bygg, ikke minst lager av våpen og ammunisjon, og at det også her var lagret på forskriftsmessig måte. Det er derfor også gledelig å kunne konstatere at det har vært få branner i Forsvaret i den senere tid.

Det er investert mye i sikring av lagre, ikke minst av våpen og ammunisjon, og det er også på gang et større program for dette i Forsvaret. Denne tiltaksrammen omfatter tiltak for hele 90 mill. kr og skal løpe fram mot utgangen av 2012. Som sagt er det maktpåliggende for Forsvaret å sikre ikke minst våpen og ammunisjon på best mulig måte.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:47:33]: Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg vil si at med mindre penger til Forsvaret, færre soldater i Forsvaret og færre befal er det kanskje et ekstra stort ansvar både for statsråden og andre som driver med denne saken, å sikre bygg.

Jeg har tidligere vært yrkesoffiser i 15 år. Jeg husker at én av de oppgavene jeg hadde som daværende offiser, var å kjøre rundt bygg og sjekke at det verken var innbrudd eller noe annet der. Men som sagt, med mindre penger til Forsvaret, færre soldater og færre befal ser dette litt mer urovekkende ut enn det gjorde tidligere.

Det må vel være Forsvarets hensikt å kjøpe de varslingsystemer som trengs, enten man kjøper en tjeneste

fysisk hvis man ikke klarer å gjøre dette selv, eller man kjøper varslingsystemer som varsler både om innbrudd, som statsråden snakker mye om, og om brann eller andre skader.

Statsråd Grete Faremo [11:48:36]: Dette er, som jeg nevnte, svært viktig for Forsvaret, og det tas på alvor både i Forsvaret og i Forsvarsbygg, som har det spesielle ansvaret knyttet til sikring av bygninger. Det er jo noe av bakgrunnen for at vi både har større investering i å sikre bygninger, og at vi også kan konstatere et gledelig lavt nivå i antall branner.

Hvis vi ser på situasjonen – ikke minst tilbake på 1990-tallet – skjedde det innbrudd i lagre, som det var nødvendig å gjøre noe med. Det er også noe av bakgrunnen for at vi fortsatt er i investeringsprogrammet for å sikre bygningene best mulig, og som jeg nevnte nå, i en plan med en tiltaksramme på ca. 90 mill. kr som vil løpe fram mot utgangen av 2012.

Presidenten: Spørsmålene 6 og 7 vil bli besvart senere, etter spørsmål 22. Spørsmål 8 vil også bli besvart senere, foran spørsmål 17.

Spørsmål 9

Arne Sortevik (FrP) [11:49:53]: Spørsmålet lyder:

«Regjeringen jakter på bilistene. Gjennom klimapolitikken og samferdselspolitikken er det biltransport, bilbruk og bilister i de største byene som skal utsettes for mer skatt, mer avgift og transportrestriksjoner. Samtidig øker Regjeringen omfanget av bompengefinansiering og utvider bruken av bominntekter til andre områder enn veibygging til erstatning for statlig finansiering av infrastruktur og statlig kjøp av transporttjenester.

Hvordan vil Regjeringen sikre finansiering av nødvendig transportsystem i storbyene?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:50:37]: Regjeringa legg vekt på ein differensiert verkemiddelbruk mellom by og land. I byane og i pendlingsomlandet rundt satsar Regjeringa på auka kollektivdel gjennom gode kollektivløysingar, mens betre vegar, gode ferjesamband og rassikring er viktige satsingsområde i distrikta. utfordringane i byane er samansette, og tiltaka som blir nytta i byane, må difor ta omsyn til dette. Regjeringa vil m.a. gjera det attraktivt å nytta miljøvenlege transportformer og stimulera til tiltak som reduserer bruken av personbil. Samtidig vil Regjeringa styrkja satsinga på stamnettet for veg og jernbane i byane for å auka framkomsten og redusera forseinkingane i rushtida for næringslivet og kollektivtransporten. Staten vil bruka betydelege midlar til veg- og jernbaneinvesteringar i storbyområda i åra som kjem.

I alle dei fire storbyområda blir utbygginga av transportsystemet finansiert av staten, fylkeskommunane eller kommunane og av trafikantane gjennom bompengar. Bruk av bompengar er alltid basert på lokale initiativ. I Oslo og Akershus har staten gått inn i eit samarbeid med Oslo

og Akershus for å møte utfordringane i hovudstadsregionen gjennom Oslopakke 3. Finansieringa av Oslopakke 3 skjer i hovudsak gjennom bompengar, men det er òg føresett betydelege midlar til jernbane- og riksvegnettet frå staten og midlar frå fylkeskommunane og kommunane til kollektivtrafikk og utvikling av det regionale vegnettet. Framstegspartiet har støtta dette opplegget lokalt. Handlingsprogrammet for riksvegar og for Oslopakke 3 viser at det er lagt opp til å nytta om lag 2,3 milliardar kr i statlege midlar til riksvegnettet i perioden 2010–2013. I same perioden er det gjort framlegg i handlingsprogrammet til Jernbaneverket om statlege jernbaneinvesteringar i Oslopakke 3-området på om lag 7,1 milliardar kr.

I Bergen blir det arbeidd med vidareføring av Bergensprogrammet, som omfattar bybana og regionale vegar, og som etter forvaltningsreforma i hovudsak vil bli finansiert av bompengar og av fylkeskommunale midlar. I bergensområdet legg staten i tiårsperioden opp til riksveginvesteringar på E39 Svevatjørn–Rådal og Sotrasambandet og jernbaneinvesteringar ved Ulriken og Arna.

I Trondheim vil ein stor del av finansieringa av transportsystemet skje gjennom bompengar i Miljøpakke Trondheim, men med statlege bidrag til riksvegprosjekt, inklusiv tiltak innanfor programområda.

I Stavanger-regionen vil finansieringa av det regionale transportsystemet skje gjennom Nord-Jærenpakke 2. Staten bidreg med vesentlege midlar til fullføring av nytt dobbeltspor mellom Stavanger og Sandnes og med riksveginvesteringar på E39.

Arne Sortevik (FrP) [11:53:37]: Takk for svaret, som inneholdt en lekse man har hørt før.

La meg gjenta og forenkla og tydeliggjøre problemstillingen. Når Regjeringen på den ene siden gjør sitt beste for å dempe biltrafikken på veiene og samtidig finansierer mer av veiene og kollektivtransporten med inntekter fra bilene som bruker veiene: Hvordan skal da finansieringen gå opp? Jeg er glad for at statsråden brukte et eksempel fra Bergen. Jeg kan bruke et annet. Færre biler passerer bomstasjonene. I januar 2010 ligger trafikken 12,5 pst. lavere enn januar 2008 – på to år er månedstrafikken 12,5 pst. lavere. I rene kroner innebærer januar tallet en inntektsreduksjon på over 2,5 mill. kr. Vi vet også fra andre opplegg med bompengefinansiering at inntektene svikter.

Hva er statsrådens finansieringsoppskrift når mindre trafikk gir mindre inntekt?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:54:44]: Til eksempelet Bergen: Representanten Sortevik vil få mulighet til å engasjere seg ytterlegare i det når vi legg fram vårt framlegg til proposisjon som handlar om vidareføring av Bergensprogrammet. Så må eg elles seia at eg registrerer ein litt spesiell ordbruk her. Det blir sagt at «Regjeringen jakter på bilistene». Det blir sagt at mitt svar er ei lekse som representanten Sortevik «har hørt før».

Eg meiner at eg på ein ryddig og grei måte har gjort greie for det som var spørsmålet: «Hvordan vil regjeringen sikre finansiering av nødvendig transportsystem i storbyene?»

Så kan det bli endra føresetnader her. Det betyr at det tek vi i tilfelle opp, men vi kan ikkje basera oss på rekneskap frå ein månad.

Arne Sortevik (FrP) [11:55:48]: Takk for svaret. Med all respekt for statsråden føler jeg fortsatt at vi er et stykke unna det som er kjernen i spørsmålet, nemlig at det blir stadig mer bompengefinansiering samtidig som Regjeringen gjør sitt beste for at det skal bli mindre trafikk. Inntektene fra bompengefinansiering henger nødvendigvis sammen med det trafikkgrunnet man har forbi de ulike bommene og gjennom de ulike ringene. Det er det jeg forsøker å sette et fokus på.

Når man da opplever at man med trafikkavvisende tiltak, som Regjeringen er veldig opptatt av å få til, oppnår en viss effekt, er resultatet av den effekten at det blir mindre inntekter. Da kan man altså enten utsette prosjekter, man kan øke bompengestrukturen pr. passering, man kan forlenge bompengeperioden, eller man kan gå inn med økte statlige midler. Det er i hvert fall én dør for et mulig svar.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:56:54]: Representanten Sortevik stiller eit godt spørsmål når han ber om ei nærare vurdering av kva slags avvegingar som må gjerast. På den eine sida er det slik at i byområde er det av omsyn til helse, miljø og framkomst behov for å redusera trafikken. Så er det rett at då kan òg føresetnadene i høve til bompengefinansiering bli reduserte.

Bompengefinansiering: Dei gongene Regjeringa følgjer opp det, er det etter lokale initiativ. Svaret må vera at det framleis er eit spleiselag, òg med endra føresetnader.

Spørsmål 10

Borghild Tenden (V) [11:58:08]: Spørsmålet lyder:

«Befolkningsveksten i Akershus er sterkt økende. Dette medfører stor pendlertrafikk inn mot Oslo, dagpendlere som vi av miljø- og fremkommelighetshensyn vil ha over på kollektivtrafikk. I vestregionen vil det bli hyppige togavganger når det nye dobbeltsporet åpner. For at folk skal velge å reise med toget, må det bygges lett tilgjengelig innfartsparkering.»

Hvor mange nye innfartsparkeringsplasser i Asker og Bærum vil stå ferdige når det nye dobbeltsporet om kort tid åpner?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:58:44]: Eg deler det synet representanten Tenden her målber. Befolkninga i Akershus veks, og vi må ha eit kollektivsystem som kan ta seg av denne veksten. I tillegg må ein større del av trafikken gå med kollektive transportmiddel av omsyn til miljø og trafikktryggleik.

Utbygginga av nytt dobbeltspor i Vestregionen er eit særskilt viktig tiltak for å få fleire til å ta toget. For mange av dei reisande vil det å setja frå seg bilen på stasjonen vera ein stor fordel.

I Asker og Bærum kommunar rår Jernbaneverket i dag

over til saman 998 plassar for innfartsparkering. I tillegg kjem kommunale og private plassar.

Ved Lysaker stasjon skal det i haust opparbeidast 50 plassar. I tillegg arbeider Jernbaneverket og Bærum kommune med reguleringsplan for ytterlegare 70 plassar på tomta ved sida av, som Jernbaneverket òg eig. Ein tek sikte på finansiering gjennom Oslopakke 2.

Det skal byggjast eit anlegg for samtidig vending av tre tog ved Høvik stasjon. Stasjonen må byggjast heilt om, og det ligg inne i planane å opparbeida om lag 100 innfartsparkeringsplassar ved stasjonen.

Utover dette søkjer Jernbaneverket å gjera om 80 plassar som Rom Eiendom eig under bussterminalen i Sandvika, til innfartsparkering.

Alt i alt skulle dette gje 300 nye plassar til pendlarane.

Borghild Tenden (V) [12:00:36]: Jeg takker statsråden for svaret.

Tidligere samferdselsminister Liv Signe Navarsete brukte ofte Stockholm-regionen som eksempel på et suksessområde, fordi de hadde innført rushtidsavgift på 20 kr – dette i motsetning til bomringen i vestregionen, der man betaler 40 kr pr. passering. Men vi skal la det ligge nå.

Jeg var i Stockholm og besøkte de folkevalgte der, og de sa at suksessen i Stockholm-regionen skyldtes at alle innfartsparkeringsplassene lå til rette før rushtidsavgiften ble innført. Mitt spørsmål til statsråden er: Er dette noe statsråden er kjent med?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:01:25]:

Dette er informasjon som eg ikkje har hatt moglegheit til å gå nøye inn i på dette tidspunktet, men som vil vera viktig i dei avvegingar som blir gjorde lokalt i dei byområda der dei no drøftar avgrensingar i biltrafikken. Det som vi veit frå før, er at ein føresetnad for avgrensing av biltrafikken er eit godt kollektivtilbod. Då har eg så langt vore oppteken av å utrusta byområda med ulike verktøy som dei kan velja mellom lokalt. Eg ser at det som gjeld parkeringsplassar, òg der er eit godt tips, og eg vil understreka at Jernbaneverket har eit engasjement på dette feltet, som eg viste til i mitt første svar.

Borghild Tenden (V) [12:02:32]: Bakgrunnen for dette spørsmålet mitt er en oversikt i Aften som viser at det ved flere av togstasjonene rett og slett ikke er tenkt på nye innfartsparkeringsplasser. Nå hører jeg statsråden si at det skal bygges 300 nye plasser. Så har det vært oppslag i lokalmedia om at det om 20 år vil være 200 000 innbyggere i vestregionen, og da er mitt spørsmål: Er statsråden fornøyd med de 300 plassene som nå bygges? Eller vil hun være en pådriver for at Jernbaneverket skal komme opp med mer penger og få mer fart i utbyggingen av innfartsparkeringsplasser?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:03:28]: Eg vil vera einig med representanten Tenden i at 300 nye plassar høyrast lite ut om 20 år, gjeve den veksten som ein no forventar. I dag rår Jernbaneverket over 998, og så kjem det i tillegg kommunale og private plassar. Det er

Jernbaneverket som har ansvaret for at det finst passeleg mange parkeringsplassar ved stasjonane. Dei har kartlagt alle stasjonane i Asker og Bærum, og dei har kartlagt behovet for utvida parkeringskapasitet. Jernbaneverket kan eiga plassane sjølv eller leiga frå andre, som oftast NSB sitt dotterselskap Rom Eigedom AS. Opparbeiding av plassane er gjerne eit spleiselag med kommune, fylkeskommune og Vegvesenet. Eg ser at det er grunn til å ha auka merksemd på dette feltet framover.

Spørsmål 11

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [12:04:45]: «Helse Nord går i sin strukturplan inn for å rive sykehuset i Hammerfest og Kirkenes og deretter bygge nye sykehus. Det har over mange år foregått en stor endring av bosettingsmønsteret i Finnmark. I en slik sykehusstrukturprosess hvor det skal investeres anslagsvis opp mot 2,5 milliarder kr, burde det være naturlig at Helse Nord gjør en utredning og strukturvurdering for å være sikker på at innbyggerne i Finnmark får et best mulig helsetilbud, og at Helse Nord sikres økonomisk drift.

Hva vil statsråden foreta seg for å ivareta dette?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:05:36]: I Soria Moria-erklæringen legger Regjeringen til grunn at dagens desentraliserte sykehustilbud skal opprettholdes. Samtidig åpnes det for at enkelte sykehus skal kunne gjøre andre arbeidsoppgaver enn i dag, bl.a. som følge av Samhandlingsreformen.

Jeg har varslet Stortinget om at Nasjonal helse- og omsorgsplan skal legges frem i 2011. Planen skal være et viktig virkemiddel for å realisere og videreutvikle nasjonal helse- og omsorgspolitik, og der Samhandlingsreformen skal konkretiseres. Lokalsykehusenes fremtidige rolle vil ha en naturlig plass i planen.

Videre har jeg i oppdragsdokumentene til de regionale helseforetakene for 2010 pekt på at det er nødvendig med fortsatt utvikling og omstilling av tilbudet i spesialisthelsetjenesten. Jeg er kjent med at flere regionale helseforetak har satt i gang slike prosesser for å utvikle og omstille spesialisthelsetjenesten. Dette gjelder også for Helse Nord som nå har forslag til strategi for å videreutvikle lokalsykehusfunksjonene ute til høring. Helse Nord vil deretter legge frem sak for sitt styre med forslag til strategi for fremtidige lokalsykehusfunksjoner – og lokalisering av desentraliserte spesialisthelsetjenester. I denne sammenheng er det viktig å fremheve at spesialisthelsetjenester ikke nødvendigvis må lokaliseres til tradisjonelle sykehusbygninger. Alta kommune har – gjennom den såkalte Alta-modellen – i mange år vært et godt eksempel på hvordan det er mulig å tilby gode spesialisthelsetjenester uten at dette skjer i ordinære sykehusbygg.

Lokalisering av fremtidige tjenester vil ikke bare base-res på endring i bosettingsmønsteret – som representanten Fredriksen er opptatt av. Alderssammensetning i befolkningen, teknologisk utvikling, kommunikasjon og samferdsel vil stå sentralt. Kommunikasjon og samferdsel er

ikke minst viktig i et vidstrakt fylke som Finnmark. Enkelte områder i Finnmark har krevende kommunikasjonsutfordringer, og det er svært dårlig med alternative transportmuligheter for å reise til et annet helsetilbud utenfor fylket – hvis situasjonen skulle kreve det. Dette vil være tema i den fremtidige strategien for lokalsykehusfunksjoner i Finnmark.

Jeg har stor tillit til at strategiarbeidet som nå gjøres i Helse Nord, blir gjennomført på en måte som vil sikre innbyggerne i Finnmark et godt helsetilbud også i fremtiden.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [12:08:18]: Jeg takker for svaret som jeg fikk.

Det er jo slik at demografien i Finnmark er blitt vesentlig forandret i løpet av de siste 30 årene. Vi opplever fraflytting på kysten, og vi opplever også at det er noen byer som er i vekst. Alta er den byen som har vært desidert størst i vekst, og har også den yngste befolkningssammensetningen. Sannsynligvis vil det som skjer i dag, også fortsette inn i framtiden. Samtidig ser vi også at flere og flere operasjoner foregår utenfor fylket, for helsetjenesten blir mer og mer spesialisert. Dette tilsier at vi i Finnmark må få på plass akuttberedskap, fødeavdeling og rehabilitering som ivaretar størst mulig del av befolkningen.

Spørsmålet mitt til statsråden var: Hva vil hun foreta seg for å ivareta dette?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:09:29]: Det er slik at det er det regionale helseforetaket som har et sørge for-ansvar i sin region for å skaffe befolkningen et tilstrekkelig, forsvarlig og godt helsetilbud. Jeg er veldig opptatt av at man også skal ha det i Finnmark. Finnmark var et av de første stedene jeg reiste til som statsråd, og jeg var veldig imponert over hvordan man, til tross for lange avstander og en krevende bosettingsstruktur, har klart å ha et godt helsetilbud til befolkningen. Så jeg er helt overbevist om at Helse Nord vil ta med i betraktningen de endringene som har kommet i Alta-regionen, og vurdere om det er behov for forsterkninger. Men jeg vil også understreke at når vi snakker om akutttilbud, er det alt fra ambulanse eller helikopter til det mest spesialiserte sykehus.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [12:10:33]: Relatert egentlig til både Hammerfest, Alta og Kirkenes er det sett med mine øyne helt klart at det er et stort behov for å få på plass et akutt sykehus med bakenforliggende beredskap, fødeavdeling og ikke minst rehabilitering.

Det statsråden her sier, at det er styret i Helse Nord som skal foreta denne vurderingen, står i skarp kontrast til hva hennes egen statssekretær uttaler når han sier at sykehusstrukturen i Finnmark ligger låst. Det man er ute etter i forbindelse med en utredning, er å få på plass både kunnskap og forståelse for situasjonen. Jeg vil minne om at statsministeren her for 14 dager siden nettopp understreket behovet for å få på plass kunnskap og kompetanse for å foreta de viktigste samfunnsutviklende grep. Er det slik at vi skal forholde oss til statsministerens ønske, eller skal vi forhol-

de oss til statssekretærens ønske om at sykehusstrukturen ligger låst?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:11:46]: Når vi sier at sykehusstrukturen i Finnmark ligger fast, er det også ut fra at det har vært spekulasjoner om vi skal gjøre endringer i Finnmark. Det synes ikke jeg det er grunnlag for. Det er lang avstand mellom Hammerfest og Kirkenes, som representanten veldig godt vet. Derfor er det behov for å beholde to lokalsykehus i Finnmark, selv om befolkningsantallet ikke er så stort som andre steder. Så det er viktig at vi ser på geografien i den sammenheng.

Jeg er veldig opptatt av å lære og å skaffe meg kunnskap ved å reise rundt. Det har jeg også gjort i Finnmark. Og som jeg sa, var Finnmark det første stedet jeg reiste til. Men jeg har jo også tillit til at Helse Nord har en god dialog med befolkningen i Finnmark og Helse Finnmark for å se hvilken struktur som er den beste. Hvis det er viktig å bygge opp funksjoner i Alta, vil det bli gjort vurdering av det. Situasjonen i Alta vil helt sikkert være en del av den totale vurderingen.

Spørsmål 12

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:13:01]: Eg har den glede å stille følgende spørsmål:

«Siden nyttår har mange pasienter opplevd den nye ordningen for refusjon av reiseutgifter som utilgjengelig og vanskelig. Til tross for varslede forbedringstiltak er dette fortsatt et stort problem for mange.

Vil statsråden iverksette umiddelbare tiltak, slik at ventetiden for å få tilbakebetalt reiseutgiftene går ned, og tjenesten oppleves mer tilgjengelig?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:13:27]: Dette er jo et aktuelt spørsmål. Men det er likevel slik at det er de regionale helseforetakene som har ansvar for reiser til og fra undersøkelse og behandling i kommune- og spesialisthelsetjenesten. Den siste delen av forvaltningsoppgaven med å håndtere refusjon av reiseutgifter ble overført fra Nav til de regionale helseforetakene fra 1. januar i år. Grunnlaget er nå lagt for en helhetlig, likeverdig og god håndtering av spesialisthelsetjenestens tilbud til befolkningen.

Overføringen av forvaltningsansvaret ble planlagt og forberedt i god tid før 1. januar i år. Det ble etablert et godt samarbeid med Nav, og både brukerutvalg og brukerorganisasjoner var involvert. I den nye forvaltningsordningen er det etablert nye organisasjonsenheter og utviklet IT-systemer og løsninger for informasjon og veiledning for publikum. Dette er gjort med sikte på å etablere effektive løsninger som sikrer rask saksbehandling, lett tilgjengelige tjenester og at publikum opplever god service. Det er sendt ut informasjonsmateriell, og det er opprettet et eget telefonnummer og en egen Internett-side.

Søknadsskjemaet for refusjon bygger på skjemaet som Nav tidligere benyttet. Pasienten skal selv sende inn skjemaet, og det vil for de fleste være en enklere løs-

ning å sende det inn enn å måtte møte opp på Nav-kontoret.

I startfasen har søknadsbehandlingen dessverre vært sterkt preget av at det kom inn langt flere søknader enn man hadde planlagt for. I gjennomsnitt kom det inn 54 pst. flere søknader i perioden fra oppstart 1. september 2009 og ut året enn det gjorde i samme periode året før, og i desember 2009 var søknadsbunken nesten dobbelt så stor som i desember 2008. De regionale helseforetakene har tatt denne situasjonen meget alvorlig: Bemanningen er styrket, de ansatte arbeider skift, det er gjort endringer i saksbehandlingssystemet, rutiner er forenklet, telefonservicen og andre kommunikasjonstiltak er styrket. Jeg har imidlertid forståelse for at det kan ta noe tid å få full effekt av tiltakene, slik at dette etterslepet blir hentet inn.

Målet er at saksbehandlingstiden skal ned i to–tre uker, at søknadsskjemaet blir mer brukervennlig, og at pasientene får en mer tilpasset og individuell behandling.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:16:03]: Eg vil takke statsråden for svaret og for så vidt ei forsiktig innrømming, at ordninga kanskje ikkje har fungert godt nok frå starten, for, som statsråden påpeiker, det var jo ein overgangsfase frå september og fram til januar. Men mange har ventd seg til meg og opplyst at ventetida er opp mot åtte veker, i gjennomsnitt seks–sju veker, særlig i Helse Sør-Aust. Det som kanskje er spesielt utfordrande, er at for dei menneska som har ein vanskeleg økonomi, kan store reiseutgifter som dei ikkje får refundert på eit par månader, i verste fall bety at dei ikkje får kjøpt den maten dei skal ha, eller betalt den husleiga som dei skulle betalt. Så eigentleg skulle eg ønskje at statsråden for å få ned ventetida straks ville vurdere å sjå på om ein kunne brukt Nav, teke Nav til hjelp, i den fasen som er litt kritisk akkurat no. Er det noko statsråden kunne vurdere?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:17:03]: Jeg kan ikke se at det skal være aktuelt å bruke Nav nå, men jeg er veldig opptatt av disse andre virkemidlene, det at vi har satt på fulldøgns bemanning – at det jobbes skift, og at en har intensivert informasjonen og servicen overfor befolkningen og for publikum. Men jeg har stor forståelse for at det oppleves som veldig vanskelig å måtte vente så mange uker på å få refundert penger som man har lagt ut. Departementet har tett oppfølging med det prosjektkontoret som jobber med dette. Man trodde at dette skulle være forutberegnelig, fordi man hadde erfaring med refusjon for pasientreiser fra tidligere, men den store utfordringen her var at søknadsbunken viste seg å bli så mye større, den økte med 54 pst. Det er noe av det som gjør at vi nå har en situasjon med noe kø.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:18:04]: Eg er for så vidt glad for at statsråden har det fokuset. Internett og telefon er ein ting, og det vil både statsråden og eg klare å handtere greitt, men mange av tilbakemeldingane eg har fått, går nettopp på at ein synest det er vanskeleg å finne fram. Me var tilhengarar av at brukarane skulle møte éi dør, eller éin person å vende seg til, men for å få refusjon

på pasientbehandling skal ein vende seg til Nav, og så er det refusjon av pasientreiser som kan vere utfordrande i seg sjølv.

Ser ikkje statsråden at det å basere seg så mykje på Internett og telefon kan vere vanskeleg for ein del menneske, fordi ein då ikkje har det vande, å kunne vende seg til ein levande person når ein treng hjelp?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:19:03]: Jeg har stor forståelse for at når vi snakker om Internett, kan det være krevende for veldig mange. Men når vi snakker om telefon, er det noe de fleste kan forholde seg til, og vi har prøvd å forenkle dette ved å opprette et eget telefonnummer, slik at de som trenger det, kan få hjelp og veiledning. Det er ett skjema som skal benyttes, det har vi prøvd å forenkle, det skal sendes inn, og så skal man få tilbake pengene. Men det som jeg har veldig stor forståelse for, og det er egentlig det jeg forstår er grunnlaget for hele spørsmålet, er nettopp det problemet at folk må vente lenge på penger som de skulle ha hatt tilbake. Dette ser vi alvorlig på, og vi gjør det vi kan for å forbedre situasjonen, slik at folk skal få det tilbudet som de har krav på.

Spørsmål 13

Fra representanten Line Henriette Hjemdal til miljø- og utviklingsministeren:

«Under fremleggelsen av Klimakur 2020 onsdag 17. februar 2010 la direktør for Klima- og forurensningsdirektoratet Ellen Hambro vekt på at fremskrivningene i den norske referansebanen inkluderer utslippsreducerende effekt fra allerede vedtatte tiltak og virkemidler, og at utslippene kan øke utover fremskrivningen dersom disse ikke utløses som forutsatt. Blant de tiltak som er inkludert, er karbonfangst på Kårstø og Mongstad og 1 pst. effektivisering innen transport, industri og olje pr. år.

Hvordan ligger vi i dag an i forhold til referansebanen?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 14

Bård Hoksrud (FrP) [12:19:57]: Jeg har følgende spørsmål til justisministeren:

«Justisministeren har i lang tid skrytt av Regjeringens satsing på politiet. I Telemark politidistrikt er det innført full ansettelsesstopp, samtidig har det nå kommet fram at bare i Telemark politidistrikt er antallet polititjenestemenn i løpet av kort tid redusert med 20, noe som står i sterk kontrast til løftet om flere og mer synlig politi. Ansettelsesstoppen medfører at unge politifolk ikke får jobb.

Er statsråden tilfreds med denne utviklingen, og eventuelt hva vil statsråden gjøre for å styrke politiet her?»

Statsråd Knut Storberget [12:20:52]: Det er grunn til å være svært fornøyd med Regjeringas satsing på politiet. Regjeringa har både i denne og i forrige periode økt politiets budsjetter betydelig. Vi arbeider hele tida for at politiet skal få ressurser og rammevilkår som setter etaten i stand til å ivareta sine oppgaver på en god måte.

Siden regjeringsskiftet har budsjettet for politiet økt fra 8,7 milliarder kr i 2006 – vi overtok jo etter at de borgerlige lagde budsjetter sammen med Fremskrittspartiet – til 11,6 milliarder kr i 2010. Dette er en vekst på 2,9 milliarder kr – 32,8 pst. I 2010, altså inneværende år, ble budsjettet økt med hele 1,3 milliarder kr. Trekker man fra pris- og lønnsjustering, er veksten nærmere 1,2 milliarder kr. Jeg har sjekket historisk – dette er tidenes største satsing på norsk politi.

I tiltakspakken i fjor ble det opprettet 460 sivile årsverk i politi- og lensmannsetaten. Det er om lag 280 polititjenestemenn som frigjøres til operativt arbeid, og som er fordelt utover distriktene. Som en del av den nye særavtalen om arbeidstidsbestemmelser i politiet, som trådte i kraft 1. oktober 2009, ble det dessuten gjort avtale om å øke arbeidstida for mange politiansatte med en time. Dette gir en ressursøkning på anslagsvis 230 årsverk. Til sammen gir dette – bare disse to tiltakene – et betydelig løft for politiet, henimot 700 årsverk.

Politibudsjettet fordeles etter en fordelingsmodell som benytter en rekke kriterier for å få en mest mulig riktig fordeling mellom politidistriktene. Når politidistriktet får sin årlige rammetildeling, er det distriktets ledelse som har ansvaret for at ressursene fordeles slik at innbyggerne får en best mulig polititjeneste.

Telemark politidistrikt bruker ca. 84 pst. av tildelt budsjett til lønn. Beregninger i forbindelse med Politireform 2000, som ble iverksatt fra 1. januar 2002, viste at politidistriktet hadde ca. 23 årsverk mer enn ressursfordelingsmodellen tilsa. Telemark politidistrikt har også en utfordring i at distriktet har prioritert å anskaffe nye lokaler og fortsatt betaler leie for sine tidligere lokaler. Jeg er kjent med at distriktet er i ferd med å se på mulighetene for omprioriteringer som gir en bedre balanse mellom lønnsutgifter og de øvrige driftsutgifter.

Telemark politidistrikt har fått sin forholdsmessige andel av totalbudsjettet, og distriktets budsjett er økt med 21,6 pst., 48 mill. kr, fra 2006 til 2010. Fra 2009 til 2010 er budsjettet økt fra 253,3 mill. kr til 272,4 mill. kr, en økning på 7,9 pst. Dette er noe av den største veksten i antall millioner noensinne, også for Telemark.

Telemark politidistrikt fikk 7,3 mill. kr, tilsvarende 14 årsverk, i forbindelse med tiltakspakken som ble lagt fram i 2009. Dette er videreført i 2010 med helårsvirkning. Politidistriktets kompensasjon i forbindelse med særavtalen om arbeidstidsbestemmelser utgjør dessuten 11 mill. kr, omkring sju årsverk, for 2010.

Bård Hoksrud (FrP) [12:24:03]: Jeg registrerer at statsråden sier at det er grunn til å være «svært fornøyd». Ja, da registrerer jeg at statsråden er «svært fornøyd» med å ha 320 færre politifolk rundt omkring i landet, for det er de faktiske forhold, det er de tilbakemeldingene man

får rundt omkring i politidistriktene, det er de tilbakemeldingene man får fra politimestrene. Det er altså det stikk motsatte av det statsråden både i dag forteller oss, og det statsråden sa i forbindelse med framleggelsen av statsbudsjettet for 2010, da han sto fram og lovet 1 000 nye årsverk til politi- og lensmannsetaten. Jeg synes ikke dette er noe å være stolt av. Man må gjerne prate om kroner og øre, men man vet at det er lønnsoppgjør og andre ting som sørger for at ting skjer.

Jeg har lyst til å utfordre statsråden, for konsekvensen i Telemark er at unge politifolk som er ferdig utdannet, blir sendt til Nav og arbeidsledighet istedenfor faktisk å drive med kriminalitetsbekjempende arbeid. Jeg vil utfordre statsråden på om det ikke er bedre å bruke ressursene til å drive kriminalforebyggende arbeid enn å sende nyutdannede på arbeidsledighetstrygd.

Statsråd Knut Storberget [12:25:10]: Svaret er ja.

Vi utdanner utrolig mange politifolk. Vi har jo tredoblet opptaket i forhold til hva som var tilfellet da Fremskrittspartiet laget sine budsjetter sammen med Bondevik-regjeringa, fra 240 i året til nå over 700. Det er helt klart vår ambisjon at disse politifolkene skal ut i arbeid. Alt annet ville jo være helt meningsløst. Vi vil derfor fra departementets side nå følge situasjonen i politidistriktene svært nøye, slik at disse får seg jobb. Det er punkt én. Det andre – og som jeg finner grunn til å understreke – er at de tallene som nå har kommet fram i pressen, syns jeg også Stortinget skal bruke med en viss varsomhet. Vi ettergår mye av disse tallene nå, og det kan synes som om de anslag som kommer fra politidistriktene, er betydelig for høye. Jeg har sagt i dag, bl.a. i debatt i media, at når disse tallene er klare, skal selvfølgelig Stortinget også få dem fra oss.

Bård Hoksrud (FrP) [12:26:13]: Jeg synes det er bra at statsråden svarer kontant ja på spørsmålet mitt. Men han følger opp med å si at man har ambisjoner. Det hjelper ikke med ambisjoner for de politifolkene som faktisk står klare til å gjøre en jobb for samfunnet ved å drive kriminalitetsforebyggende arbeid, å drive kriminalitetsbekjempelse. De trenger jobb. De trenger å få lov til å være politifolk, som de er utdannet til. Det hjelper ikke å bruke masse ressurser på å utdanne folk hvis vi ikke har en jobb å gi dem når de er ferdig utdannet, og i hvert fall ikke innenfor et område som dette.

Vi vet at det i Telemark, bl.a. på sommerstid, og for så vidt på vinterstid, er en langt høyere andel i området enn det som legges til grunn når statsråden sier at det er 23 politifolk for mye. Man trenger disse politifolkene. Man trenger dem ikke minst for å sørge for å opprettholde ro og orden. Vi har store utfordringer, bl.a. på sommerstid, og på vinterstid på vintersteder. Derfor håper jeg virkelig at statsråden slutter å prate bare om ambisjoner, men faktisk går over til handling, og sørger for at de politifolkene som nå er sendt ut i arbeidsledighet, kommer tilbake i jobb, og at vi bruker de ressursene på en god og fornuftig måte for samfunnet, til kriminalitetsbekjempelse.

Statsråd Knut Storberget [12:27:19]: Jeg tror det er nyttig å ha ambisjoner på dette feltet. Men samtidig er jo den rød-grønne regjeringa den regjeringa som har tre-doblet politihøgskoleopptaket, i motsetning til da Fremskrittspartiet lagde budsjetter med Bondevik-regjeringa. Den rød-grønne regjeringa er også den som har sørget for de største politibudsjettene noensinne. Man legger penger på bordet, både i forhold til det å få flere årsverk gjennom arbeidstidsavtalen og å kunne få flere sivile inn, og til drift – man skal f.eks. rekruttere over 45 polititjenestemenn som skal jobbe med organisert kriminalitet – man har vinningskriminaliteten, Kripas, utrykningspolitiet osv. Det er åpenbart at vi har behov for mye politikraft framover.

Så vil jeg nok vente noe og se hvordan det går med de kullene som nå kommer ut fra Politihøgskolen. Jeg er ganske overbevist om at det vil være arbeid for dem. Men man må regne med at man ikke nødvendigvis kan få jobb på det første og primære stedet man ønsker seg. Politifolk trenger vi over hele landet.

Spørsmål 15

André Oktay Dahl (H) [12:28:32]: Ja, nå er det ønskerepriser og debatt om politiskoler – nesten litt for mange oppfølgere her også, som det var med de altfor mange politiskolefilmene. Men det er ikke det spørsmålet handler om her:

«Anskaffelsen av nye redningshelikoptre trekker stadig ut i tid. Regjeringen har nylig vedtatt å levetidsforlenge dagens Sea King-helikoptre frem til 2020, og helikopterflåten vil da være omtrent 50 år gammel. Beslutningen har fått hovedredningssentralene til å sende ut en felles bekymringsmelding.

Hva er bakgrunnen for at anskaffelsesprosessen forsinkes ytterligere, hvordan vurderer statsråden meldingen fra redningssentralene, og hvordan vil statsråden sikre en forsvarlig redningstjeneste med dagens helikopterflåte?»

Statsråd Knut Storberget [12:29:14]: Anskaffelsen som representanten Oktay Dahl viser til, er jo en omfattende prosess som vil ha betydning inn i de neste 30–40 årene. Nye redningshelikoptre vil medføre en betydelig oppgradering av norsk redningshelikoptertjeneste og ha ringvirkninger inn mot mange ulike aktører og interesser i hele den samlede redningstjenesten. Redningshelikoptre er svært avanserte og kostbare verktøy som ikke er hylleware, og derfor krever en omfattende vurdering før anskaffelse. Det er noe av bakgrunnen for at dette tar tid, det er hevet over enhver tvil. Og jeg vil tro at Høyre-representanten André Oktay Dahl vet det, fordi dette også ble behandlet under forrige regjering, hvor bl.a. diskusjonen om bruk av opsjon var framme.

Når det gjelder utsagnet om at anskaffelsesprosessen forsinkes ytterligere, er det viktig å huske på at dette er en betydelig anskaffelse, også i økonomisk forstand – med kostnader på til sammen flere milliarder kr. Som ansvarlig statsråd er jeg derfor opptatt av at vi anskaffer de riktige helikoptrene, og at prosessen gjennomføres på en forsvar-

lig måte. Prosessen fram mot slike valg må være ryddig og inngi tillit for alle involverte parter. Jeg setter derfor kvaliteten høyt – ikke bare for resultatet, men også for prosessen. Å redusere kvalitetskravet kan få alvorlige konsekvenser, slik vi så ved tilsvarende anskaffelse i Danmark, der den danske riksrevisjonen har vært svært kritisk til prosessen og mente at den gikk for raskt.

Jeg vil også få en ekstern kvalitetssikring av de valgene som legges til grunn før vedtak fattes. Når det gjelder bekymringsmeldinger fra hovedredningsentralene om et mulig behov for å oppgradere dagens Sea King redningshelikoptre, er dette en situasjon som Justisdepartementet følger svært nøye og er godt kjent med. Justisdepartementet er derfor i dialog med Forsvaret og leverandøren av Sea King om mulige konsekvenser som følge av levetidsforlengelse fram til nye redningshelikoptre er på plass.

Det vil alltid være vanskelige avveininger av tidspunktet for når man trapper ned på reinvesteringer i gammelt materiell i forhold til at nytt materiell er på veg inn, men ulike tiltak knyttet til å kunne opprettholde høy beredskap vil bli vurdert. Det er imidlertid for tidlig å konkludere med hvilke tiltak dette vil bli.

Et tiltak som Justisdepartementet allerede har iverksatt, er å erstatte dagens varmesøkende kamera med nye, moderne kamera. Det er i den senere tid også innført nattbriller i alle helikoptre. Dette er begge betydelige investeringer, som er med på å gi redningshelikoptrene langt bedre evne til å søke etter savnede mennesker.

Det er i denne sammenheng viktig å minne om at det fra 2005 til 2009 er etablert døgnkontinuerlig tilstedevakt, med lege ved alle baser, samt at det er åpnet en ny base i Florø, som også er et viktig argument for at innkjøpsprosessen går så raskt det er forsvarlig.

Redningshelikoptertjenesten har med andre ord fått en vesentlig kvalitetsheving de senere år. Sammen med et svært grundig vedlikeholdsprogram er dette samlet sett med på å sikre en forsvarlig redningstjeneste med dagens helikopterflåte fram mot at nye redningshelikoptre er på plass.

André Oktay Dahl (H) [12:32:19]: Jeg takker for svaret.

Når det gjelder redningssentralenes bekymring, vurderer statsråden det han sier som en garanti for at man vil kunne foreta oppgraderinger som gjør at de eksisterende helikoptrene vil være fullstendig forsvarlige for å sikre den beredskapen vi alle forutsetter frem til 2020?

Statsråd Knut Storberget [12:32:43]: Jeg har en prinsipiell tilnærming til politiske garantier – ofte er de lite verdt når man kommer langt inn i framtiden. Men man skal garantere at man skal gjøre hva man kan, og sikre nettopp at den flåten som vi nå har, fungerer godt framover. Representanten vet jo, bl.a. gjennom siste års budsjettbehandling og budsjettframlegg – som Høyre har vært med på å støtte – at det går betydelige beløp til vedlikehold på Sea King. Mange av oss er særdeles glad i Sea King-maskinen, og mener at det er noe av det fineste vi har i red-

ningstjenesten. Jeg står fortsatt ved det, men ser helt klart behovet for å kunne fornye flåten. Samtidig er det, som jeg sa i mitt innlegg, det å finne krysningspunktet – når skal vi begynne å nedjustere vedlikeholdet med sikte på at det kommer nytt på plass? Vi har store ambisjoner og forhåpninger om å finne nettopp det punktet.

André Oktay Dahl (H) [12:33:46]: Jeg takker også for det svaret. Det er ikke så veldig mange overraskende svar som kommer, for dette er en komplisert prosess. At det har gått fort, er vel å ta i, siden man på en måte begynte allerede med Fostervoll-utvalget i 1995. Men jeg skal la det ligge.

Jeg har fått en del meldinger om at man oppfatter samarbeidet mellom de ulike departementene som lite koordinert i forbindelse med anskaffelsen av helikoptrene. Det er nærmest umulig for utenforstående å få overblikk over prosessen og kostnadsbildet, og det virker som om samarbeidet mellom Justisdepartementet og Forsvarsdepartementet ikke er godt nok koordinert.

Kan statsråden si noe om hvordan han ser for seg det nærmere samarbeidet mellom forsvar og justis når det gjelder finansieringen av både tilstedeværelse og utvikling av redningshelikoptre, for det er et ganske sentralt punkt for å få denne prosessen på skinner så godt som mulig – og få et vedtak så raskt som mulig?

Statsråd Knut Storberget [12:34:40]: Dette er et viktig spørsmål, for en av forutsetningene for at vi skal få dette til, er at flere aktører klarer å samhandle, både når det gjelder kravspesifikasjonen som er gitt, økonomisk situasjon osv. – og praktisk gjennomføring.

Men jeg vil sterkt understreke at vår oppfatning i Justisdepartementet er at samarbeidet med Forsvarsdepartementet på dette feltet har vært særdeles godt i løpet av de siste fire årene, særlig hen imot den utvidelsen vi har hatt av basestruktur, ny base i Florø – hvor Forsvaret stiller godt – utvikling av nye lokaliteter for redningstjenesten, og nå sist så vi det også når det gjelder å anskaffe varmesøkende kameraer. Vi har også et godt og tett samarbeid på alle nivåer – fra embetsnivå og helt opp til statsrådsnivå – med Forsvarsdepartementet særlig, men det er også andre aktører inne i dette, Helsedepartementet og andre, så jeg må si at det er jeg særst fornøyd med.

Spørsmål 16

Anders B. Werp (H) [12:35:57]: Jeg har gleden av å stille følgende spørsmål til justisministeren:

«Organisert kriminalitet blir stadig bedre organisert, den øker i omfang, og den blir mer grenseoverskridende. For å møte denne negative utviklingen er det avgjørende med et bredt og velfungerende samarbeid fra myndighetenes side.

På hvilke måter mener statsråden vi best kan sikre et effektivt samarbeid mellom politi, andre statlige etater og kommuner, slik at informasjon, tiltak og oppfølging skjer systematisk mellom disse i bekjempelsen av orga-

nisert kriminalitet og annen samfunnstruende virksomhet?»

Statsråd Knut Storberget [12:36:35]: Aller først må jeg få lov til å gi uttrykk for at jeg er veldig glad for at det er representanten Anders Werp som stiller dette spørsmålet, for jeg vet at representanten som ordfører i Øvre Eiker nettopp gjorde det vi ønsker å motivere andre kommuner og ordførere til å gjøre for å bekjempe organisert kriminalitet – særlig det som er knyttet til MC-kriminalitet. Derfor vet vi at her spørres jeg av en som er ekspert på området. Mye av svaret for å bekjempe også denne type kriminalitet ligger i det arbeidet som man bl.a. gjorde i Øvre Eiker. Vi kan ikke stirre oss blinde på – når det gjelder det å bekjempe organisert kriminalitet – at man teller antall politihoder og gjør den kriminalpolitiske debatten kun til en debatt om det. Det er helt avgjørende at vi bl.a. tar i bruk de politirådene som er etablert nå, slik at flere kommuner enn Øvre Eiker faktisk får et blikk for at her har man lokalpolitiske virkemidler som man kan bruke, enten det er plan- og bygningsloven, spørsmål om alkohollovgivning osv., og som kan brukes og må brukes for å kunne forebygge kriminalitet.

Så er det helt avgjørende, særlig opp mot den organiserte kriminaliteten vi ser, og som nå i de siste månedene, har vært mest synlig i form av mobil vinningskriminalitet, at politiet også rustes opp til å ta dette. Derfor er det her iverksatt flere tiltak. Jeg lanserte i august 2009 en tipunkts tiltaksliste for å styrke bekjempelsen av slik kriminalitet og styrke samordningen innad i politiet. Det er bakgrunnen for at vi styrker Utrykningspolitiet, Kripos og enkelte utvalgte politidistrikter med så mye som 45 stillinger, som skal være på plass i løpet av dette året, helst innen sommeren. Jeg mener også det er helt avgjørende at vi får på plass den «grensepakke» som er vedtatt i statsbudsjettet, der man altså styrker den grensenære politikontrollen.

DNA-reformen, som vi i løpet av de siste årene har brukt over 100 mill. kr på hvert år, er også helt avgjørende for å kunne fange opp denne type kriminalitet, sammenholdt med den avtalen som vi nå har inngått med Den europeiske union om norsk deltagelse i Prüm-avtalen, hvor vi altså gis mulighet til å søke på DNA i andre lands databaser, noe som er helt avgjørende for å møte organisert internasjonal kriminalitet når vi har spor. Og det har vi jo heldigvis i mange av sakene.

Så vil jeg også peke på at det er helt avgjørende at vi får på plass flere bilaterale avtaler med aktuelle land. Der jobber vi jo med Romania. Jeg hadde møte med den serbiske justisministeren i går og diskuterte bl.a. spørsmålet om soningsoverføring, slik at de utenlandske borgere som tas her, kan sone i hjemlandet. Det er veldig vanskelig, det tar tid, men det er en veldig viktig del av dette.

Men jeg vil igjen avslutte med å si at den kriminalpolitiske debatten ofte er konsentrert rundt politi og fengsler, og vi trenger å sette søkelyset på å få liv inn i politirådene, slik at vi får virkemidler lokalt.

Anders B. Werp (H) [12:39:38]: Jeg takker for svaret. Statsråden peker på mange viktige ting – ingen tvil

om det. Det lokale fokus er viktig, naturligvis, men når vi snakker om den organiserte kriminaliteten og hvordan den utvikler seg nå, så vokser jo den grenseløst. Den øker. Den blir mer avansert. Så her er det ikke minst viktig at vi også tenker nøye gjennom organiseringen ovenfra i samfunnet – den overordnede organiseringen – for å møte denne utfordringen.

Disse miljøene bruker i økende grad trusler og frykt som virkemidler for å få det som de vil. Det er store penge-sommer inne i bildet. Grenseflaten mot det ordinære næringsliv øker. Så mitt oppfølgingsspørsmål er: Hva ønsker statsråden å gjøre for å involvere flere statlige etater utenfor politiet? For politiet kan ikke løse dette alene, det er vi helt enige om. Men hva vil statsråden gjøre for å involvere flere statlige etater i et systematisk, målrettet arbeid mot organisert kriminalitet?

Statsråd Knut Storberget [12:40:49]: Ved siden av at man har en jobb å gjøre lokalt, er jeg helt enig i at man også må engasjere flere statlige sentrale aktører. Det har vi jo fora for å kunne gjøre, og jeg vil nevne to spesielt.

Det første er at samarbeidet med tolletaten er helt avgjørende hvis man skal kunne gjøre noe med tanke på den grensenære kriminaliteten og kunne komme med inngrep i forhold til organisert kriminalitet, særlig knyttet opp mot narkotikatransport. Der vil jeg ikke anbefale Stortinget å gå i den retning som Fremskrittspartiet har gjort, ved å foreslå betydelige kutt når det gjelder dette.

Det andre er at vi må gå etter pengene, så den innsatsen som nå gjøres mellom hvitvaskingsteamet i Økokrim og skatteetaten, er helt avgjørende. Det å kunne få bedre informasjonsflyt mellom disse etatene, jobbes det jo med. Det er gjort mye, og vi ser at antall inndragninger nå øker for å ramme pengene i systemet.

Anders B. Werp (H) [12:41:59]: Jeg takker også for dette svaret.

Vi er jo dessverre veldig godt kjent med utviklingen innen organisert kriminalitet. Kriminaliteten øker, som nevnt. Dette må møtes bredt, og vi har behov for å komme med raske tiltak – ikke adhociltak, ikke prosjektpregede tiltak – for å møte det vi vil kalle denne samfunnstruende virksomheten.

I en situasjon hvor dette er kjent, er det likevel viktig å stille et kritisk spørsmål til justisministeren: Hva er det som har begrenset, eller begrenser statsråden i å ta et bredt initiativ overfor andre statlige etater – toll er viktig, skattemyndigheter, Nav – og også kommuner, for å møte dette systematisk? Tiden går, og dette utvikler seg raskt negativt. Her må vi komme på banen med samordnede statlige tiltak. Hva begrenser statsråden i å gjøre det?

Statsråd Knut Storberget [12:43:11]: Jeg oppfatter det ikke slik at det er særlig begrensninger i å ta initiativ overfor andre statlige etater. Initiativene er tatt og må også i framtida tas, særlig i forbindelse med de hovedprosjektene som vi nå har satt inn mot organisert og særlig mobil vinningskriminalitet – den innsatsstyrken som er i

ferd med å bli etablert. Det er helt åpenbart at de fora der man har samarbeid mellom skatteetat, tolletat og andre offentlige etater, er helt avgjørende. Bare det å gå et dypdykk inn i situasjonen rundt drosjekriminaliteten i Oslo viser jo nødvendigheten av at disse etatene samarbeider. Så de initiativ som der er tatt – der finnes det jo flere koordineringsgrupper – og den innsats som gjøres i hvitvaskingsteamet osv., og som er nevnt i mitt forrige innlegg, er jo helt avgjørende.

Regjeringa tar sikte på å presentere en samlet plan om dette, som jeg har varslet overfor representanten Werp tidligere, og det er helt åpenbart at her må flere andre statlige aktører være med. Hvis ikke, vil en innsatsstyrke bare basert på politiaire virkemidler, bli virkningsløs.

Presidenten: Vi behandler nå spørsmål 8.

Spørsmål 8

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Harald T. Nesvik til nærings- og handelsministeren, er overført til olje- og energiministerens som rette vedkommende.

Harald T. Nesvik (FrP) [12:44:30]: Det hadde jo vært ønskelig om næringsministeren hadde besvart det, men jeg har fått beskjed om at det er olje- og energiministerens som skal svare isteden. Jeg stiller følgende spørsmål til olje- og energiministerens:

«De høye strømprisene vi nå ser, medfører at flere bedrifter enten har stengt ned produksjonen eller har planer om å gjøre dette i nær fremtid. Dette gjør at flere eksportrettede bedrifter som allerede sliter tungt økonomisk, nå ser ut til å få en ekstra økonomisk utfordring. To av hovedgrunnene til at vi nå er i denne situasjonen, er manglende overføringskapasitet og for liten kraftproduksjon.

Hvilke grep vil statsråden foreslå for at ikke flere bedrifter skal måtte stenge ned og permittere sine ansatte?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:45:22]: Et stabilt og effektivt kraftsystem er en forutsetning for å drive næringsvirksomhet i Norge.

I den siste tiden har vi sett svært uvanlig høye strømpriser i nesten hele Norden. Sør-Norge og Jylland har skilt seg ut med lavere priser på grunn av begrensninger i overføringskapasiteten. De høye prisene skyldes en lang og kald vinter i kombinasjon med at store deler av svensk kjernekraft er ute av drift. Det har bl.a. resultert i lav magasin-fylling, noe som har bidratt til det som representanten tar opp.

Det er nå behov for å bygge ut mer nett flere steder i landet. Store deler av sentralnettet ble bygd ut på 1960-, 1970- og 1980-tallet, og betydelige investeringer er nå nødvendige. Statnett planlegger å investere for 40 milliarder kr i sentralnettet i løpet av de neste ti årene.

Produksjon og forbruk av elektrisitet er ikke jevnt fordelt over landet, og det er begrensninger i overføringska-

pasiteten mellom ulike regioner. Jeg ønsker ikke at det i lange perioder skal være store regionale prisforskjeller, og det er derfor mitt mål å fjerne store og langvarige flaskehals i sentralnettet. Økt satsing på nettutbygging og forbedret overføringskapasitet både mellom regioner innenlands og til utlandet utgjør derfor viktige grep i min strategi for å bedre kraftflyten, sikre kraftbalansen og bidra til mer stabile priser.

Vi har også styrket satsinga på fornybar energi og energieffektivisering gjennom Enova. I perioden 2006–2009 ble det gitt endelig tillatelse til ny vannkraftproduksjon med årlig produksjon på ca. 3,4 TWh og ny vindkraftproduksjon på ca. 2,6 TWh. Enova har i perioden fra 2006 til 31. juli 2009 gitt støtte til 500 GWh vindkraftproduksjon og 2,6 TWh fjernvarmeproduksjon. Energieffektiviseringsiltak gjennom Enova i perioden utgjør i tillegg ca. 4,1 TWh. Et viktig industripolitisk tiltak er dessuten enøkstøtten som Enova deler ut til industrien. I perioden 2006–2009 ble det delt ut 752 mill. kr i Enova-støtte til over 100 industriprosjekter. Vannkraftutbygginga og Enovas energieresultat er totalt på over 11 TWh de fire siste årene.

I tillegg kan jeg bare kort nevne at Sveriges næringsminister, Maud Olofsson, og jeg signerte en avtale i september i fjor som skal bidra til et felles norsk-svensk elsertifikatmarked som igjen vil bidra til ytterligere økt fornybar elproduksjon.

Strømprisene har vært svært høye i hele Norden, ikke bare i Norge. Jeg mener at de høye prisene bare kan reduseres ved langsiktig satsing på nett, produksjon og energieffektivisering, ikke ved kortsiktige enkeltgrep.

Harald T. Nesvik (FrP) [12:48:21]: Jeg takker selvfølgelig statsråden for svaret. Det er et svar som vi har hørt tidligere. Det gjentas til det kjedsommelige.

Problemet er nettopp at i disse dager er det flere bedrifter som har permittert sine ansatte. Det er flere bedrifter som vurderer å gjøre det samme, fordi de over tid ikke klarer å takle det prisnivået vi nå har fått. Videre ser vi at det her åpenbart er geografiske forskjeller.

Mange av de tiltakene som statsråden her nevner, er veldig gode. Men disse tiltakene vil det ta tid å gjennomføre. Å bygge ut nettet, f.eks. linjen Ørskog–Fardal, som han snakket om, vil ta mange år. Det er enorme investeringer som skal gjøres der. Samtidig får vi nå tallene som viser at magasin-fyllingene er langt under normalen, og snømagasinene i fjellet i disse områdene er fylt langt under normalen.

Spørsmålet mitt til statsråden er: Hvilke grep vil man nå foreta seg slik at man i hvert fall kan få bygd opp igjen magasinenes kapasitet, slik at vi ikke kommer i samme situasjon neste år?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:49:31]: Å ta grep for å fylle opp magasinene – det oppfattet jeg at spørsmålet til slutt landet på – må jeg, med respekt å melde, si ligger noe utenfor mitt mulighetsområde. Det vil nok være vært de neste månedene som kommer til å avgjøre hvor mye magasinene blir fylt opp.

Hvis representanten tenker på inngrep for å redusere bruken av strøm fra de samme magasinene og sånn sett hindre den nedtappinga som nå skjer, går jo det på bruken av energi, altså en effektiv energibruk utover våren. Det går på å sørge for tilstrekkelig import til områdene med lav egenproduksjon. Midt-Norge er jo et eksempel på det. Der har vi heldigvis en bedre situasjon nå enn vi har hatt tidligere ved at Nea–Järpströmmen-forbindelsen har kommet opp og sånn sett bidrar til at kraftområdet Midt-Norge og kraftområdet i Norden for øvrig på en helt annen måte enn tidligere er ett kraftområde. Så det viktigste enkelttiltaket når det gjelder det jeg antar representanten spurte om, går på importkapasiteten, primært fra Sverige.

Harald T. Nesvik (FrP) [12:50:37]: Det er flere grep. Jeg forventer ikke at statsråden skal måtte vente og stole på Vårherre i så sammenheng. Vi får se hvordan været blir utover sommeren og høsten. Mitt utgangspunkt er at man må kjøpe magasin kapasitet hos leverandørene, slik at de kan bygge opp kapasitet og ikke tappe ned og bruke den. Det er en kostnad knyttet til dette. Det kan gjøres bl.a. ved at man kjører de mobile gasskraftverkene utover våren og sommeren for å bygge opp kapasitet. Det kan også være at man åpner for å ha en betydelig import inn til regionen, slik at magasin kapasiteten kan økes. Her er det flere grep som skal tas. Jeg skal ikke ta opp noe som har med det rent nedbørsmessige å gjøre, for det er en sak som jeg ikke forventer at statsråden kan gripe inn i.

Mitt neste spørsmål er: Statsråden sier selv at han kan ikke gjøre noen umiddelbare, kortsiktige grep. Jo, man kan det. Man kan si at vi vil kjøre i gang med de mobile gasskraftverkene umiddelbart for å bøte på situasjonen. Det vil nok ikke ha den store konsekvensen for prisene umiddelbart, men man kan begynne å bygge opp magasinene. Vil statsråden nå åpne for det, slik at man også i Midt-Norge kan ha et næringsliv som fortsatt er oppegående?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:51:53]: Jeg er glad for at representanten Nesvik er nyansert i sin beskrivelse av effekten av de nevnte mobile gasskraftverkene. Forskjellen i den effekten som er tilgjengelig der, målt opp mot den effekten som nå er ute, og som er hovedproblemet i dette spørsmålet – altså forskjellen på de 4 000 megawatt som nå er tatt ned fra svensk kjernekraftproduksjon, og de 300 megawatt fra de to kraftverkene vi har i Midt-Norge – er formidabel. Vi snakker vel om en installert effekt på ca. 7,5 pst. av det som er ute. Så jeg tror vi skal være edruelige i forhold til effekten av det. Så har jeg sagt at det vedtaket som Stortinget tidligere har fattet, er noe jeg forholder meg til, og som jeg også mener er et klokt vedtak for å ha en reservekapasitet installert i området, som har beredskap som mål og som skal startes av eventuelle beredskapsmessige hensyn. Det gir en veldig god trygghet for innbyggerne i regionen, fordi man vet at det er tilgang på strøm uansett hva som måtte skje i forhold til beredskapsmessige spørsmål.

Spørsmål 17

Oskar Jarle Grimstad (FrP) [12:53:19]: Eg har den gleden å stille følgjande spørsmål til olje- og energiministeren:

«I forbindelse med behandling av St.prp. nr. 37 for 2008–2009 vedrørende finanskrisepakken foreslo Framskrittspartiet økt støtte til utbygging av fornybar energi i Midt-Norge. Denne vinteren har for alvor vist behovet for mer kraft i Midt-Norge.

Vil statsråden nå sørge for at det kanaliseres økte midler til utbygging av (fornybar) energi, samt vurdere å etablere et støtteprogram for slik utbygging i spesielle geografiske områder, denne gangen direkte knyttet til Midt-Norge-regionen?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:53:55]: Regjeringa har tidligere trukket opp en bred strategi for å bedre kraftsituasjonen i Midt-Norge. Det er alt gjennomført omfattende tiltak for å bedre denne situasjonen. Regjeringa vil følge opp med ytterligere tiltak i tiden framover. Hovedelementene i strategien er henholdsvis tiltak for å styrke nettet i regi av Statnett, og satsing på fornybar energi og energieffektivisering. Statnett har investert for om lag 5 milliarder kr de siste årene, og de planlegger ytterligere investeringer for 2,5 milliarder kr de nærmeste årene. En ny overføringsforbindelse mellom Sogn og Møre er nå til behandling i departementet. En realisering av denne forbindelsen vil bedre kraftsituasjonen i Midt-Norge betydelig.

Regjeringa fører en ambisiøs politikk for å fremme fornybar energi og energieffektivisering. I år overføres 1,8 milliarder kr til Enovas arbeid med fornybar energi og energieffektivisering. I perioden 2006 til 2009 er det satt av over 5,3 milliarder kr til denne satsingen. Det er for øvrig nær to og en halv gang så mye som forrige regjering satte av. Siden 2006 er det gitt tilskudd til prosjekter med et forventet energiresultat på om lag 7,5 TWh. Satsingen har bidratt til å utløse mange gode prosjekter i Midt-Norge, og det er lagt til rette for en fortsatt høy aktivitet.

Vi må styrke innsatsen for å bygge ut nett i de regionene der det er blitt ubalanse mellom produksjon og forbruk. Vi skal også fortsette å drive fram utbyggingen av fornybar energi, og vi skal styrke arbeidet med å bruke energien mer effektivt. Utbyggingen av fornybar energi og energieffektivisering vil gjøre kraftbalansen mer robust når vi har et godt nett i alle deler av landet. Derfor er det nødvendig å ha svært stor oppmerksomhet på nettutbygging i den nærmeste tiden.

Oskar Jarle Grimstad (FrP) [12:55:43]: Takk for svaret.

Som nemnt foreslo Framstegspartiet 300 mill. kr. til satsing i Midt-Noreg nettopp for å møte dei straumutfordringane ein er oppe i, og som tiltak i ei tid då det var fornuf-tig å bidra med offentlege tiltakspakker for å halde hjula i gang. I dag ser vi at denne ekstrainnsprøytinga kunne ha bidrege til at løysinga på denne store utfordringa som mangelen på straum utgjær, hadde komme eit viktig skritt vidare.

Vi ser i media at også statsråden sine partikolleger i Møre og Romsdal Senterparti krev ei løysing gjennom å oppheve Midt-Noreg som eige prisområde og sørge for lik straumpris i heile landet. Dette forslaget heng også Senterpartiet i Trøndelag seg på. Skulle ein gå til ei slik løysing, så er det, slik mange beskriv det, som å stikke hodet i sanden og tru at problemet er vekk. Men i tillegg klarer Møre og Romsdal Senterparti å mistenkjeleggjere hjørnesteinsbedrifter gjennom følgjande kraftsalve:

«Vi kan ikke risikere at hjørnesteinsbedrifter stenger ned, og sender ansatte til Nav, for så å ha en økonomisk gevinst gjennom kraftsalg.»

Kva for planar har Regjeringa for å møte denne utfordringa, også etter at kraftlina Ørskog–Fardal er ferdig? For sjølv då har ein ikkje dekt energibehovet i Midt-Noreg.

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:56:56]: Min ambisjon er å fortsette det arbeidet som vi nå er godt i gang med, som bl.a. – som jeg nevnte – innbefatter å bruke 7,5 milliarder kr i området. Og med all respekt for 300 millioner kr, vil jeg nok mene at det som blir gjort i området, er betydelig mer enn det. Det er summen av disse tiltakene – nettutbygging, kraftutbygging og energieffektivisering i Midt-Norge – som kommer til å bidra til at situasjonen nå gradvis blir bedre. Det har bidratt ved at vi har fått mer av Nea-Järpstrømmen på plass, det har bidratt til at kraftflyten mellom Midt-Norge og det nordiske markedet for øvrig har blitt bedre. Så er det paradoksalt nok sånn at i år har situasjonen som vi har sett i vinter i det nordiske markedet, vært så alvorlig at det også har slått inn i Midt-Norge.

Men det er – som jeg sa i forrige replikkordveksling – ingen annen vei til løsning enn å jobbe målrettet med nettinvesteringer, med energieffektivisering og med kraftutbygging i regionen. Vi driver med alle disse tre tingene.

Oskar Jarle Grimstad (FrP) [12:58:01]: Det verkar som om statsråden har begynt å få ei verkelegheitsorientering som ligg nærare Senterpartiet i dei to nemnde fylka sine konklusjoner. Og det er eg glad for – at ein ikkje leitar opp pridforskjellar som ligg på eit halvt øre og eitt øre – og kva det no er. Så det er eit framsteg.

Men når det gjeld dei direkte tiltaka som kan bli sette i gang, har Industrikraft Møre fått konsesjon, med det er avhengig av CO₂-reinsing. Ser ikkje statsråden at ved å gi ein aksept til dette tiltaket utan CO₂-reinsing, som utgjør 450 MW, kunne han også vore med og bidrege til at energien kunne komme raskare på plass, sjølv etter at Fardal–Ørskog-lina er på plass?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:58:52]: Det er ikke tvil om at 450 MW i Midt-Norge vil bidra til en bedret energibalanse i området. Det vil jeg nesten si er ren matematikk. Det vi har sagt, i forbindelse med at konsesjon har blitt gitt, er at vi er opptatt av energidelen, men også av klimadelen, og at håndtering av utslippene også er en del av dette.

Jeg vil nok også – i en vanskelig tid som vi nå er inne i

– mane til å klare å ha fokus både på energiutfordringene og klimautfordringene. Det er ikke mer enn to måneder siden vi – omtrent alle verdens land – var samlet i København for å diskutere hvordan vi skal møte klimautfordringene framover. Resultatet derfra var ikke oppløftende. Vi i Norge er nødt til å følge opp det som er intensjonen, tenkningen, bak det globale klimaarbeidet, ved også å ha ambisjoner på hjemmebane. Og en del av den ambisjonen går på renseteknologi, rensing av kraftverk for på den måten å få ned utslippene, og det gjelder også disse spørsmålene.

Spørsmål 18

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [13:00:16]: «Kraftsituasjonen er anstrengt flere steder i landet, og statistikken viser at mange av vannmagasinene har laveste fyllingsgrad på mange år. Da Senterpartiet var i opposisjon, fremmet de et forslag om å innføre krav til magasinifilling i vannkraftverk på ulike årstider.

Hvordan har statsråden fulgt dette opp i regjering, og hvordan vil statsråden sikre og unngå problemer med forsyningssikkerheten denne våren, som følge av tomme vannmagasin?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [13:00:43]: Magasindisponeringa er av stor betydning for kraftsystemets evne til å kunne håndtere forsyningssikkerheten og for muligheten til å dekke forbruket fram til snøsmeltinga.

Spørsmålet om magasinene blir disponert på en hensiktsmessig måte og hvorvidt endringer i reguleringa av disse kan bidra til endret forsyningssikkerhet, har vært gjennomgått en rekke ganger.

Magasindisponering var ett av temaene i Regjerings evaluering av energiloven i forrige stortingsperiode. SINTEF fikk i oppdrag å vurdere disponeringa av disse magasinene før og etter energiloven. Rapporten konkluderer med at det ikke er grunnlag for å si at dagens magasindisponering gir en for lav fyllingsgrad. Representanten Solvik-Olsen var sjøl med på behandlinga av Ot.prp. nr. 62 for 2008–2009 om endringer i energiloven, hvor SINTEFs rapport og vurderinger av magasindisponering var omtalt.

I proposisjonen ble det slått fast at Regjeringa mener at produsentene utnytter magasinene på en forsvarlig måte. Det ble også presisert at på grunn av den viktige funksjonen til magasinene følger NVE fyllingsgraden i magasinene nøye. Jeg skal ikke gjengi komiteens merknader i sin helhet her, men bare kort vise til at komiteen bl.a. sa:

«Komiteen forutsetter at NVE nøye og kontinuerlig overvåker fyllingsgraden når vannkraftsystemet kan rammes av betydelig tilsigssvikt.»

Jeg synes det er uheldig med de prisutslagene vi har sett i Norden denne vinteren. Den viktige funksjonen til magasinene gjør det nødvendig at energimyndighetene følger fyllingsgraden i magasinene nøye. Kombinasjonen av kaldt vær og betydelig redusert kjernekraftproduksjon i Sverige har gitt høye priser i det nordiske markedet og en

kraftigere tapping av vannmagasinene enn det ellers ville ha vært.

Statnett har en rekke tiltak for å håndtere denne situasjonen. Tiltakene omfatter opprettelse av prisområder, informasjonsformidling blant aktørene, revisjonsavlysninger og tiltak for å øke importkapasiteten til områder. Disse tiltakene iverksettes fortløpende ved behov for å sørge for at det til enhver tid er nok strøm.

Statnett har også gått til innkjøp av energiopsjoner. Dette er avtaler om frivillig forbruksreduksjon. Disse blir utløst hvis risikoen for rasjonering blir vurdert som høy. I tillegg er det investert i to reservekraftverk, som jeg tror representanten er vel kjent med, og som også vil bli idriftsatt ved høy risiko for rasjonering. I helt spesielle situasjoner kan det etter forskriftene til energiloven dispenseres midlertidig fra vilkårene i anleggskonsesjonene for igangsetting av reservekraftverkene. Statnett har varslet at foretaket vil søke energimyndighetene om en slik dispensasjon for å gjøre reservekraftverkene klare for drift.

Situasjonen vi nå har, er en påminnelse om hvor viktig det er å fortsette å bygge ut overføringsnett, øke produksjonen av fornybar energi og bruke energien mer effektivt. Derfor skal vi bygge ut mer nett i årene som kommer og fortsette opptrappinga i satsinga på fornybar energiproduksjon og energieffektivisering.

Jeg vil understreke at jeg er enig med Solvik-Olsen i at vi må unngå tomme magasiner i inneværende sesong. Statnetts tiltak vil bidra til at vi unngår problemer med forsyningssikkerheten denne våren, som følge av tomme vannmagasiner. Men for å bedre den uholdbare situasjonen på lang sikt, må vi altså gjøre mye mer enn hva som tidligere er gjort, noe jeg er i gang med og er innstilt på å gjennomføre.

Per-Kristian Foss hadde her overtatt presidentplassen.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [13:04:12]: Jeg er nesten litt usikker på hvordan jeg skal angripe dette, for jeg har framfor meg et forslag som Senterpartiet fremmet i 2002–2003, der de krevde innføring av minstevannsbeholdning i kraftmagasinene. Nå argumenterer statsråden for at det ikke var nødvendig likevel. Det er langt på vei historisk, men 1. mars i år derimot var energi- og miljøkomiteens leder fra Senterpartiet ute og krevde «Kraftigere lut» i energipolitikken, ifølge en sak i Avisenes Nyhetsbyrå. Han sier at tiden er inne for å drøfte «minstekrav til magasinifylling ved vannkraftverkene». Ergo: Det motsatte av det statsråden nå sier.

Ligger statsrådens politikk fast, eller ser en likevel på dette i forhold til å se på om en skal kjøpe energiopsjoner eller gjøre noe med beskatningen, der en kjøper en større grad av sikkerhet fra kraftselskapene for å holde på mer vann i magasinene når meteorologiske forhold ... (presidenten klubber).

Statsråd Terje Riis-Johansen [13:05:16]: Det jeg refererte til i mitt svar med hensyn til odelstingsproposisjonen som jeg fremmet for Stortinget i fjor, og komi-

teens merknader til den, er sjølsagt grunnlaget for min og Regjeringas politikk på dette området.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [13:05:35]: Det var jo en veldig kjapp avlysning av en partikollegas utspill i ANB, og det er for så vidt hyggelig. Da skal ikke jeg gå videre med det.

Det finnes fortsatt et stort potensial for opprustning og utvidelse av eksisterende vannkraftverk. Nå vil selvsagt enkelte hevde at det å bygge ut mer vannkraft når problemet er lite nedbør, ikke løser situasjonen. Det er jeg enig i, men samtidig er det bedre å ha ti vannkraftverk med lite vann enn bare å ha to, f.eks. Det som da blir mitt spørsmål, er: Gjør statsråden noe for å få fortgang i prosesser der en oppgraderer – og ikke minst utvider – eksisterende vannkraftverk, spesielt med magasinifylling, slik at en kan holde på enda mer vann når det er godt med nedbør, og der en har enda mer å ta av i slike situasjoner som det vi nå har for å hindre at en ser grusen i magasinene?

Statsråd Terje Riis-Johansen [13:06:29]: Jeg er helt enig i at vi må unngå å se grusen i magasinene – det er et mål med hensyn til magasinifylling. Når det gjelder konsesjonsbehandling og saker rundt det, har NVE fått helt andre ressurser enn hva de tidligere har hatt. De har nå brukt noen år på å bygge seg opp, lære opp nye folk og tilpasse seg en ny ressursituasjon. Jeg forventer klare resultater fra NVE i form av at flere saker blir behandlet ferdig og raskere saksflyt som følge av det.

Svaret på spørsmålet fra representanten Solvik-Olsen blir av den grunn: Ja, det er mer trykk på dette området nå, og den typen saker bør av den grunn bli behandlet raskere enn hva de har blitt gjort tidligere.

Spørsmål 19

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Svein Harberg til forsknings- og høyere utdanningsministeren, blir tatt opp av representanten Gunnar Gundersen.

Gunnar Gundersen (H) [13:07:44]: Mitt spørsmål går til forsknings- og høyere utdanningsministeren:

«I Dagbladet 5. februar 2010 kan vi lese at tidligere lærer og forfatter Terje Forsberg, som mener at lærere må tåle å bli spyttet på og sjikanert, benyttes som foredragsholder i lærerutdanningen. Staten har de siste årene investert betydelige ressurser i rekrutteringskampanjen GNIST for å få flere søkere til lærerutdanningen.

Mener statsråden Forsbergs budskap til vordende lærere bygger opp under rekrutteringskampanjen, eller ser statsråden at dette snarere kan bidra til å skremme nye lærere bort fra skolen?»

Statsråd Tora Aasland [13:08:23]: Representanten Gundersen har selvsagt rett i at Regjeringen har investert betydelige ressurser i GNIST-prosjektet, og vi er meget

stolte over de resultatene vi hittil har oppnådd – i 2009 oppnådde vi jo nesten 20 pst. økning i antall kvalifiserte søkere til allmennlærerutdanningen.

Når det gjelder spørsmålet, mener jeg ikke at lærere skal akseptere å bli spyttet på og sjikanert. For det første har lærerne rett til et godt og trygt arbeidsmiljø, på lik linje med andre arbeidstakere i Norge. For det andre har skolene et ordensreglement som både elever og lærere skal forholde seg til. Ingen av disse reglementene aksepterer spyting eller sjikane. Her hersker det ingen tvil. Svaret på spørsmålet er derfor enkelt: Nei, slik Forsbergs budskap presenteres av Dagbladet gjennom overskriften «Lærerne må tåle å bli spyttet på», fra 5. februar i år, bygger det ikke opp under vår rekrutteringskampanje. Så kan man jo spørre seg om kildene her. Men samtidig vil jeg si at Forsberg gir et innspill i en viktig debatt. Selv om en lærer selvsagt ikke skal akseptere å bli spyttet på eller sjikanert, må læreren kunne takle en slik situasjon på en profesjonell måte hvis den først oppstår. Og det er det jeg tolker at Forsberg prøver å formidle.

Dessverre lever mange barn i en hverdag som er preget av frykt og usikkerhet, f.eks. på grunn av foreldrenes rusmisbruk og vold i nære relasjoner. Utagerende oppførsel hos barn kan ha mange bakenforliggende årsaker, og det må en lærer ha kompetanse til å forstå og håndtere profesjonelt. I de nye lærerutdanningene innfører vi nå et nytt og forsterket pedagogikkfag: pedagogikk og elevkunnskap. Dette vil gi framtidens lærere enda bedre kunnskap om barn i vanskelige situasjoner. Jeg vil også knytte dette til å se hvor viktig tidlig innsats er, både for elevenes læringsutbytte og som et forebyggende tiltak mot frafall. Lærerne må være kompetente til å forstå og håndtere slike situasjoner.

Representanten påpeker at Forsberg brukes som foredragsholder på en rekke universiteter og høyskoler. Jeg ser ikke på det som et problem. Utdanningsinstitusjonene inviterer Forsberg til fagdager og andre diskusjonsfora for å gi en stemme til dem han selv omtaler som problembarn. Det er en stemme jeg mener vi skal lytte til. Læreren er en person som ved å se og forstå signalene vanskeligstilte barn sender ut, kan hjelpe disse barna ut av en vond situasjon. Da må man se forbi en slik utagerende oppførsel som en slik bakgrunn ofte kan resultere i, og heller håndtere den på en profesjonell måte.

Gunnar Gundersen (H) [13:11:15]: Jeg setter veldig pris på svaret, og at det så klart sies at det ikke er akseptabelt med den type oppførsel.

Jeg var veldig enig i mye av det som statsråden sa. Men da synes jeg det er underlig at man har vært nesten fraværende i debatten. For dette er et veldig viktig spørsmål. Vi har en skole med utfordringer, og utfordringene handler om både læringsutbytte og bråk og uro. Det går på autoriteten til lærerne: Hvordan tiltrekker vi oss lærere som klarer å skape autoritet? Og derigjennom: Hvordan tiltrekker vi oss lærere som blir de gode lederne i klassen? Det er jo midt i debatten om hva Forsberg drar opp i sitt innspill – på en helt håpløs måte, etter både min og statsrådens mening. Men hvorfor har ikke statsrå-

den engasjert seg i debatten når den er så sentral i norsk skole?

Statsråd Tora Aasland [13:12:13]: Jeg sa ikke at Forsberg var håpløs, jeg sa at medias framstilling av slike saker ofte kan være noe ubalansert og kanskje ikke helt forskningsbasert, for å bruke et uttrykk fra min egen sektor.

Jeg kan vanskelig være enig i påstanden om at vi har vært fraværende i denne debatten. Hele debatten om den nye lærerutdanningen har jo handlet om hvordan vi skal få bedre lærere, og i den nye lærerutdanningen har vi gjort ulike grep for nettopp å understreke lærerens rolle som leder. Vi er bl.a. i ferd med å opprette nye rektorskoler på bakgrunn av at de skal ha god kompetanse som ledere, og på bakgrunn av at læreren har mange roller. Og som sagt, det nye pedagogikkfaget, pedagogikk og elevkunnskap, er jo bygget opp på en slik måte at læreren skal settes i stand til å forstå og kunne tolke slike situasjoner. Det har vært masse debatt om dette, og jeg og mine kolleger har vært med i denne debatten, så jeg stiller meg undrende til at vi ikke har vært til stede i denne debatten.

Gunnar Gundersen (H) [13:13:16]: Da har vi kanskje litt forskjellig virkelighetsoppfatning. Men det er godt å høre at statsråden også mener at det er veldig viktig.

Det har vært nok av oppslag, både i Dagbladet og andre medier, hvor elever og andre går ut og sier at de har ikke respekt for læreren lenger, og vi ser av statistikken at bråk og uro er et betydelig problem i norsk skole. Så igjen vil jeg tilbake til at det gjelder å få fram et budskap her også til publikum, til folk, om hvordan vi vil at man skal ha norsk skole. At man jobber med lærerutdanning og sånne ting, er én ting, men det gjelder å delta aktivt i debatten om hvordan vi rekrutterer ressurspersoner og lederpersoner inn i norsk skole, sånn at man får den klasseledelsen som skaper godt læringsutbytte. Og igjen: Jeg håper statsråden engasjerer seg mer i den debatten ute.

Statsråd Tora Aasland [13:14:21]: Jeg ville nå heller gå direkte til dem det angår, enn å skape meg forståelse om dette ved å lese Dagbladet og andre aviser. Og det gjør vi, og det er utgangspunktet for hele GNIST-kampanjen, som også representanten refererte til i begynnelsen. Vi har satt i gang GNIST-kampanjen, som er en kampanje for å få og tiltrekke oss de gode lærerne. Det er et partnerskap mellom departementet, hvor jeg i denne saken har vært meget aktiv og synlig sammen med kolleger, og mange organisasjoner – KS og andre – som er med i denne kampanjen. Hvorfor har vi denne? Jo, det er nettopp for å få gode, unge folk til å søke lærerutdanning.

Lærerutdanningen i dag er en utdanning der en legger til rette for at lærerne skal bli tydelige også som ledere, at de skal være i stand til å mestre vanskelige situasjoner, og slik at det skal være helt klart at det er læreren som er leder i klasserommet. Dette er det viktigste svaret på den utfordringen vi her diskuterer.

Spørsmål 20

Torgeir Trældal (FrP) [13:15:28]: «Flere aktører i matvaremarkedet varsler at de nå ønsker å engasjere seg sterkere i hele verdikjeden fra råstoff til ferdig vare i butikk. Styrket konkurranse vil komme forbrukerne til gode gjennom bedre produktutvalg og lavere priser.

Hvordan vil statsråden legge til rette for flere aktører og styrket konkurranse i hele verdikjeden i matvaremarkedet?»

Statsråd Lars Peder Brekk [13:15:52]: Regjeringen har vært opptatt av å legge til rette for gode og likeartede vilkår for konkurranse i hele verdikjeden for mat.

Dette har vi også sett resultater av, gjennom framvekst av flere nye mellomstore bedrifter som nå klarer seg godt. Jeg vil her særlig vise til den positive utviklingen for flere meieribedrifter etter at denne regjeringen utformet og la på plass nye rammevilkår fra 2007.

Regjeringen har videre lagt til rette for en omfattende innovasjon og utvikling, som har gitt oss et langt større matmangfold. Gjennom bl.a. Innovasjon Norge og Verdiskapingsprogrammet for mat, regionale næringshager, Bondens Marked og, ikke minst, regionale samarbeidsløsninger har en rekke mindre aktører utviklet egne og ofte særegne lokale og regionale produkter. En konsekvens av denne satsingen er at mangfoldet av slike produkter har økt betraktelig, sammenlignet med for f.eks. ti år siden.

Se bare på hva som i dag finnes på Bondens Marked. Jeg har også med stolthet tidligere i år åpnet den norske standen på Internationale Grüne Woche i Berlin. Denne gangen var utbudet av norske matspesialiteter større enn noen gang. Samspillet mellom mat og reiseliv skal friste tyske turister til å besøke Norge. I fjor registrerte jeg at også representanter fra Fremskrittspartiets stortingsgruppe lot seg begeistre av dette mangfoldet under Internationale Grüne Woche.

Problemet for mange av disse små leverandørene er likevel markedsadgang og tilgang til butikkhyllene. For å få til det må de bygge opp en produksjon, logistikk og et salgsapparat som tilfredsstillende nokså omfattende krav og forventninger fra dagligvarebransjen og handelen ellers. I noen tilfeller kan det også være krav om at leverandør faktisk må betale for å få plass i hyllen i butikken. For de små leverandører blir denne terskelen ofte for høy. Resultatet er i mange tilfeller at det matmangfold som bygges opp lokalt og regionalt, ikke er å finne igjen som et mangfold av produkter i butikkhyllene for forbrukere flest.

I dag er det en meget sterk konsentrasjon i norsk dagligvarehandel. Fire kjeder kontrollerer 99,3 pst. av markedet. Dette er langt på vei den sterkeste konsentrasjonen vi finner i Europa. Disse kjedene kontrollerer også grossistledet og distribusjonen, med unntak av melk, og integrerer også i industri og helt tilbake til primærproduksjon, bl.a. av frukt og grønt. Som representanten Trældal viser til i sitt spørsmål, har vi nå også fått gjengitt klare ambisjoner om at noen kjeder også ønsker å forsterke denne integrasjonen i verdikjeden. I tillegg er det et ofte oversett forhold at to kjeder alene også langt på

vei kontrollerer storhusholdnings-, hotell-, restaurant- og kioskmarkedet.

Med en slik kontroll betyr det at fire innkjøpssjefer allerede har en betydelig innflytelse på det produktutvalget norske forbrukere tilbys. Dette er viktig å ha med som bakgrunn når de samme kjedene uttrykker ambisjoner om å eie eller kontrollere en enda større del av verdikjeden.

Representanten Trældal synes å forutsette at utviklingen med økt konsentrasjon vil gi økt konkurranse og derfor lavere priser og bedre produktutvalg. Jeg mener det er en altfor enkel tilnærming.

En realitet i forlengelsen av denne utviklingen vil være at handelen ikke lenger bare opptrer i handelsleddet, men også i industridekket og dermed som leverandør i konkurranse med sine øvrige leverandører. Dette er ikke en uproblematisk utvikling konkurransepolitisk, forbrukerpolitisk eller landbrukspolitisk, og det er ikke gitt at det vil gi økt produktutvalg og lavere priser på lengre sikt. Etter min oppfatning kan det snarere føre til en utarming av norsk næringsmiddelindustri og dens evne til innovasjon og nyskaping. Det vil i så fall gi norske forbrukere et dårligere produktutvalg.

Dette er en av begrunnelsene for at jeg sammen med fornyings-, administrasjons- og kirkeministeren og barne-, likestillings- og inkluderingsministeren har opprettet et eget offentlig utvalg, ledet av Einar Steensnæs. Utvalget skal beskrive den seneste utviklingen og utrede styrkeforholdene i verdikjedene for mat. Utvalget skal foreslå tiltak som kan ivareta

- forbrukernes interesser med hensyn til pris, kvalitet, vareutvalg og tilgjengelighet
- mulighetene for åpenhet og innsyn i hele matvarekjeden som sikrer tilstrekkelig og tilfredsstillende samfunnsmessig kontroll og effektiv bruk av samfunnets ressurser

Norske myndigheter er ikke alene om å følge denne utviklingen nøye. I EU er det stor bekymring for fordelingen av marginene mellom dagligvarehandelen, industrien og primærnæringen. Bakgrunnen er at fall i pris til bonden på mange viktige jordbruksprodukter ikke har ført til tilsvarende fall i pris i butikk. En egen høynivågruppe har kommet med 30 ulike anbefalinger. Flere av anbefalingene gjelder mindre leverandører og deres muligheter i forhold til en stadig mer offensiv dagligvarehandel. Dette var tema på EUs rådsmøte i januar, og det vil også bli satt på dagsordenen i mars.

Jeg kan forsikre representanten Trældal om at Regjeringens politikk ligger fast. Jeg vil altså for det ene fortsette å stimulere utviklingen av nye bedrifter og utviklingen av nye produkter. Vi vil fortsatt bidra til å sikre disse bedriftene markedsadgang, delvis gjennom egne tiltak og delvis ved å utfordre handelen, men også tilby samarbeidsløsninger.

Gjennom utredningen av styrkeforholdene i matvarekjedene og videre oppfølging av dette arbeidet vil Regjeringen se til at konkurransen i markedet og i hele verdikjeden fungerer på en måte som både tilfredsstillende forbrukernes behov og sikrer en god politisk måloppnåelse, både på kort og på lang sikt.

Torgeir Trældal (FrP) [13:21:19]: At et offentlig utvalg skal utrede matvarekjeden, er Fremskrittspartiet veldig glad for. Og vi er glad for at Regjeringen har fulgt våre forslag som ble fremmet i forrige periode.

Men det jeg er litt skuffet over, er at man, når man ser på det offentlige utvalget ministeren har satt ned, har utelatt næringsmiddelindustriens folk og gjerne dem som kanskje konkurrerer med og er kritiske til Nortura. Disse vil man ikke ha. Vi kommer forhåpentligvis ikke til å få dårlige resultater av det, men vi kan få det.

Jeg vil sitere Dagligvarehandelen fredag den 19. februar og konsernsjef i Nortura, Geir Olav Opheim:

«Nortura må endre mye for å ikke falle utenfor. Vi har utviklet et altfor høyt kostnadsnivå i forhold til hva det er rom for, vedgikk Opheim under et seminar i Oslo forleden.»

Opheim forteller også at det er store problemer med kapital.

Mitt spørsmål til statsråden gjelder følgende: I Sverige hadde man for noen år siden akkurat som Nortura for lite kapital. Det gjorde at de gikk på ryggen, noe som førte til at finske selskaper kom inn. Vil dette kunne skje også i Norge?

Statsråd Lars Peder Brekk [13:22:27]: Før det første er jeg glad for at også Fremskrittspartiet vil ha dette utvalget som er nedsatt og som skal gjennomgå styrkeforholdene i hele verdikjeden for mat, men jeg vil avvise at det er noen ujevnheter i sammensetningen i utvalget. Næringsmiddelindustrien, handelen, institusjoner og organisasjoner er godt representert i et stort og bredt sammensatt utvalg som også innehar kompetanse av økonomisk og juridisk art.

Når det gjelder spørsmålet om Norturas økonomi og de merknader som der kommer, mener jeg det i utgangspunktet ikke har noe med dette spørsmålet å gjøre. Nortura har vært gjennom en vanskelig situasjon. De jobber hardt for å bedre sin økonomiske situasjon. Jeg har selvsagt tillit til at det resulterer i løsninger som er bra for Norturas eiere, slik det også bør være i næringslivet.

Torgeir Trældal (FrP) [13:23:26]: Når vi nå prater om innovasjon og priser på markeder det går bra på: På grunn av tollbarrierene vi har i Norge, kan man i dag reise til Sverige og kjøpe lammekjøtt fra New Zealand til 50 svenske kr, i tillegg til kursen, så det er klart at med det rigide systemet vi har, er det vanskelig for næringsmiddelindustrien å klare å konkurrere. Det sier de også til oss som reiser og prater med alle, bortsett fra Nortura, da.

Mandag 1. mars skriver to professorer, Frank Asche og Atle G. Guttormsen, i Dagens Næringsliv:

«Bøndene vil kunne tjene på Rema-kjedens deltakelse i produksjonsleddet i matvarebransjen.»

De sier videre:

«En mer effektiv produksjon og logistikk vil gjøre det lønnsomt for Rema å gi bøndene en høyere pris.»

De mener at ved å gi bøndene en bedre pris, og selv om bøndene neppe vil innrømme det, vil Reitans strategi

paradoksalt nok kunne være en fordel for norske bønder. Er statsråden enig med professorene?

Statsråd Lars Peder Brekk [13:24:29]: Jeg tror jeg skal utelate å kommentere to professorers vurdering av en del av verdikjeden for mat. Jeg tror nok at en interaksjon mellom samvirket og Rema, som de påpeker, kan gi resultater. Jeg er ikke helt sikker på at det gir de resultatene som professorene antyder. La nå det være sagt.

Mitt poeng er at vi gjennom denne offentlige utredningen skal sørge for at vi får gjennomgått situasjonen i hele verdikjeden, fra bonden til forbrukeren. Vi er opptatt av at vi skal styrke konkurransen i hele verdikjeden. Vi er opptatt av at vi skal sørge for at forbrukerne står overfor riktige priser, på samme vis som leverandøren, bonden og næringsmiddelindustrien også har riktige priser. I den sammenheng er det selvsagt ikke minst viktig at vi får en god balanse i hele verdikjeden, som gjør at vi sikrer denne viktige matnæringen i framtiden, som er en av de største i Norge.

Presidenten: Da var spørsmål 20 avsluttet. Presidenten kunne normalt vært fristet til å nevne, etter seks innlegg, at vi har en institusjon i Norge som heter Konkurransetilsynet, men siden ingen har nevnt det i løpet av seks innlegg, vil jeg bare minne om at den er der, selv om den ligger i Bergen.

Spørsmål 21

Frank Bakke Jensen (H) [13:26:07]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til fiskeri- og kystministeren:

«De tre selskutene som er i drift, har store problemer med å finne alternative driftsformer for å skape helårig drift. I tillegg er det problematisk for dem at driftsgrunnlaget for selfangsten kommer så sent fra Fiskeri- og kystdepartementet at det er vanskelig å planlegge sesongene.

Hvilke muligheter ser statsråden for å engasjere disse i andre driftsformer for å hindre at vi mister en fangstflåte med denne spesielle kompetansen, og er statsråden bekvem med at Fiskeri- og kystdepartementet er så sent på banen i forhold til årets sesong?»

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [13:26:47]: Hovedvirkemiddelet for å støtte opp om selfangstskutene har i de seneste årene vært å gi ulike former for tilskudd. Det har vært ytt betydelige tilskudd både til fangst, til produktutvikling og til oppgradering av utstyr. Fartøytillskuddet ved fangst har de siste årene ligget i størrelsesorden 1,4 til 3,2 mill. kr pr. fartøy årlig.

Dette er grundig gjennomgått i kapittel 3.6 i stortingsmeldingen om norsk sjøpattedyrpolitikk, hvor Regjeringen har lagt opp til å videreføre fartøystøtten for å opprettholde fangst i Vestisen.

Dersom selfangstrederiene ønsker driftsalternativer, må de skaffe seg det innenfor rammene av de gjeldende regler, slik jeg også påpekte i mitt brev til næringskomiteen 5. februar 2010 som svar på fire spørsmål fra komiteens

medlemmer fra Høyre i forbindelse med komiteens behandling av meldingen. En samlet komite har i Innst. 156 S for 2009–2010 uttalt at dette «er et ansvar for rederiene selv».

Som jeg også opplyste i mitt brev, har imidlertid departementet gitt to selfangstskuter dispensasjon fra forbudet mot ombordproduksjon av kongekrabbe. De to selfangstskutene er så langt de eneste som har fått dispensasjon for ombordproduksjon av kongekrabbe. Dispensasjonen omfatter egenfangst av kongekrabbe utenfor kvoteregulert område, og ble gitt på vilkår av at fartøyeier frivillig aksepterer å bare fangste kongekrabbe utenfor en grense på 18 nautiske mil fra grunnlinjen øst for 26 grader øst. Disse begrensninger ble satt for å ivareta næringskomiteens merknader ved behandlingen av stortingsmeldingen om kongekrabbe om å beskytte den landbaserte foredlingen av råstoffet.

De siste årene har vi i stor grad lagt opp til økonomiske rammevilkår for selfangstskutene som har vært stabile fra år til år, dette nettopp for å gi næringen større forutsigbarhet.

Samtidig er jeg opptatt av at næringen får komme med synspunkter på rammevilkårene, og jeg er opptatt av at vi i samråd med næringen finner fram til en god måte å disponere midlene på. Det er bakgrunnen for at det i år, på samme måte som tidligere år, har vært brukt noe tid etter Stortingets budsjettvedtak før det endelige støtteopplegget for årets fangst blir fastsatt.

For øvrig minner jeg om at stortingsmeldingen om norsk sjøpattedyrpolitikk er satt opp til behandling 9. mars 2010. Den debatten gir god mulighet for å drøfte de spørsmålene som representanten Bakke Jensen tar opp, i en bredere sammenheng.

Frank Bakke Jensen (H) [13:29:24]: Vi er klar over at pattedyrmeldingen kommer til behandling senere. Litt av problemet er at skutene som sådan har det travelt nå, og det er noe av bakgrunnen for spørsmålet mitt. Det andre er at tradisjonelt har vi tenkt helhetlig når det gjelder forvaltningen. Vi har sagt at sjøpattedyr, både hval og sel, er en del av predatorne og en del av bestandsgrunnlaget. Av og til kan det virke som om man er på tur bort fra prinsippet om at man skal se økosystemet som helhet.

Det var litt av bakgrunnen for spørsmålet.

Er det statsrådets inntrykk at vi nå legger oss flate for verneinteresser og mer parfymerte naturvernere i forvaltningsspørsmålene våre? Jeg synes at den nye sjøpattedyrmeldingen fra Regjeringen kan tyde på at vi kanskje skal se bort fra sel og hval som predatorer i økosystemet?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [13:30:25]: Som jeg sa i mitt svar, får vi rikelig anledning til å diskutere både dette og andre spørsmål senere. Jeg er veldig klar over at selnæringen med de få skutene en har, er veldig opptatt av å få klarlagt de vilkårene som skal gjelde for årets fangst. For å si det slik: Jeg jobber veldig aktivt med den saken nå. Jeg er også opptatt av at vi finner et opplegg som næringen er tilfreds med og kjent med, og at det møter de behovene de har.

Når det gjelder det litt mer generelle spørsmålet knyttet til å legge seg flat for miljøinteressene, kan jeg forsikre om at det gjør i hvert fall ikke jeg, i den forstand at jeg er veldig klar over både selens og hvalens plass i økosystemet. Det å gjennomføre en økosystembasert forvaltning som også innebærer sel- og hvalfangst, ligger helt klart fast.

Frank Bakke Jensen (H) [13:31:26]: Nå er det lagt ut et anbud der interesserte fartøy kan delta i telling av sel til hjelp for forskningen. Litt av problematikken med det anbudet var at man hadde lagt inn som kriterium at man måtte ha loddekvote på båten. Det skulle være en del av finansieringen. Det er strengt tatt ikke nødvendig å stille slike krav om at det er en del av finansieringen. Ville det ikke ha vært naturlig at man her så litt romslig på det, slik at man på det viset kunne gi disse tre skutene et litt bredere inntektsgrunnlag for å hjelpe en næring som faktisk er på tur til bunns?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [13:32:14]: Da jeg ble klar over at det var lagt begrensninger knyttet til dette telleprosjektet, tok jeg kontakt med Havforskningsinstituttet for å spørre om hvorfor det var slik. Det har jeg fått svar på. Kortversjonen er at det er ikke grunnlag for å stille et slikt krav. Utlysingen blir utvidet, slik at også andre fartøy kan søke om å få være med på dette telleprosjektet.

Spørsmål 22

Øyvind Halleraker (H) [13:32:58]: Jeg har et spørsmål til fiskeri- og kystministeren:

«Under Haugesundskonferansen forleden ble det fra representanter fra taubåtrederiene hevdet at Kystverkets beredskap ved nødssituasjoner til havs er tilfeldig og preget av en aksjonsform fra hendelse til hendelse snarere enn en helhetlig og planmessig beredskap. Det ble blant annet hevdet at Norge bør, som mange andre land allerede har, få på plass spesialbygde taubåter som også kan utføre annen samfunnsnyttig tjeneste.

Vil statsråden være villig til å vurdere en slik styrket beredskap?»

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [13:33:35]: Den statlige slepebåtberedskapen i Nord-Norge består i dag av tre fartøy som dirigeres fra Kystverkets maritime trafikksentral i Vardø i henhold til det aktuelle risikobildet. Høsten 2009 ble det opprettet en slepebåtberedskap på Sørlandet ved at det er inngått kontrakt med en kommersiell aktør der Kystverket betaler for døgnkontinuerlig drift og tilstedeværelse. Som meddelt i Prop. 1 S for 2009–2010 for Fiskeri- og kystdepartementet, har Kystverket fått i oppdrag å lage en plan for etablering av slepebåtberedskap på Vestlandet.

Jeg ser på slepebåtberedskap som et sentralt virkemiddel for å opprettholde et høyt nivå på sjøsikkerhet langs kysten og forhindre ulykker til sjøs. I forbindelse med det oppdraget jeg har gitt Kystverket knyttet til etablering av

slepebåtberedskap på Vestlandet, har jeg bedt om at den totale beredskapen langs kysten ses i sammenheng og vurderes ut fra det til enhver tid gjeldende trafikkmønsteret. En slik helhetlig vurdering vil bidra til å sikre kontinuerlig utvikling og vedlikehold av beredskapen.

Jeg er kjent med de innspillene som kom på Hauge-sundkonferansen, og som representanten Halleraker refererte til. Spesialbygde taubåter som også kan utføre annen samfunnsnyttig tjeneste, er blant de modeller som blir vurdert i dialogen med Kystverket om den statlige slepebåtberedskapen langs kysten. Jeg vil komme tilbake til Stortinget med saken på egnet måte når dette arbeidet er ferdigstilt.

Øyvind Halleraker (H) [13:35:08]: Jeg takker for svaret.

Jeg er glad for at statsråden deler Høyres bekymring og har et engasjement for stadig å forbedre oljevernberedskapen for å unngå store skader på maritim fauna og miljø.

I Kystverkets rapport fra arbeidsgruppen i 2006 heter det at arbeidsgruppen anbefaler

«at fartøyene som skal inngå som ett element i en organisert og forberedt nasjonal slepeberedskap må være spesielt tilpasset oppgaven. Fartøyene må være utrustet med et bredt spekter av utstyr, være svært manøvrerbare og besetningene må være kompetente og godt trent».

Mer presist: Statsråden svarte i et brev til komiteen, og kommenterte det også nå, at oppfølging av nevnte plan for Vestlandet var til vurdering i departementet, og at hun ville komme tilbake til Stortinget med saken. Det er noen måneder siden. Er det nå mulig å tidfeste når hun vil komme til Stortinget med denne saken?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [13:36:10]: I respekt for at ting kan ta tid, er jeg veldig forsiktig med å garantere datoer for når jeg legger fram saker. Det jeg kan si, er at dette er et område jeg er spesielt opptatt av, nettopp det å forhindre ulykker. Det er vesentlig mye artigere å arbeide med det enn å rydde opp i ettertid. Så dette jobber jeg med, og jeg vil komme til Stortinget så snart jeg har det klart.

Øyvind Halleraker (H) [13:36:42]: Jeg takker igjen for svaret.

I den nevnte rapporten fra Kystverket refereres det til en del løsninger i andre land, som går i retning av mitt forrige oppfølgingsspørsmål og det jeg refererte fra den anbefalingen. Her konkluderes det med og anbefales at flere forhold ved tjenestene i disse landene bør kunne overføres til norske forhold. Vil statsråden i forbindelse med oppfølgingen av planen ta hensyn til denne konklusjonen fra arbeidsgruppen?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [13:37:17]: Jeg er i stadige diskusjoner og dialog omkring dette saksområdet gjort kjent med at det finnes løsninger i mange andre land. Det gjør det, og det skal vi ta med i det videre arbeid. Samtidig registrerer jeg at når det er ulykker i andre land, er

det faktisk ganske mange som kommer til Norge også, så det med kunnskapsutvikling begge veier har jeg stor tro på. Jeg er helt sikker på at både vett og kompetanse er godt fordelt rundt omkring, og å ta i bruk det beste som finnes overalt, er jeg veldig stor tilhenger av. Jeg vil selvfølgelig følge opp det i denne sammenheng.

Presidenten: Vi går da tilbake til spørsmål 6, fra representanten Torbjørn Røe Isaksen til nærings- og handelsministeren.

Spørsmål 6

Torbjørn Røe Isaksen (H) [13:38:20]: «Det bærende prinsippet i forurensningsloven er «forurenser betaler». Staten var eier av gruvedriften på Søve i Telemark, som etterlot seg en mengde radioaktivt slagg, men har til nå ikke villet ta ansvar for å rydde opp.

Mener statsråden at «forurenser betaler» skal være det bærende prinsipp også når staten selv er part?»

Statsråd Trond Giske [13:38:44]: Ja.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [13:38:55]: Da har jeg lyst til å følge opp, og jeg spør statsråden: Hvorfor er det da sånn at staten til nå ikke har tatt det økonomiske ansvaret for oppryddingen etter statens gruvedrift på Søve? Jeg har også lyst til å spørre statsråden om noe konkret. Hvis man går til Per Strand, som er avdelingsdirektør i Statens strålevern, sier han som et generelt prinsipp: «De som har ansvaret når en bedrift har forurenset, er jo først og fremst bedriften selv.»

Det er jo prisverdig at statsråden svarer kort og konsist «ja» på spørsmålet om han godtar prinsippet om at forurenser betaler, også når staten selv er part. Men oppfølgingsspørsmålet håper jeg statsråden vil bruke litt mer tid på. Det er: Hvilke konsekvenser får det? Og: Betyr det – og det håper jeg, det ville være en gledelig dag for velgerne i Telemark – at statsråden nå sier at staten vil ta det fulle økonomiske ansvaret for oppryddingen etter statens egen gruvedrift?

Statsråd Trond Giske [13:39:51]: Det var et forbilleglig konkret spørsmål, derfor var det greit å gi et konkret svar. Prinsippet om forurenser betaler er, som representanten påpeker, et svært viktig miljørettslig prinsipp som kommer til uttrykk i regelverket på miljøfeltet. Formålet med prinsippet er at man skal ta ansvar for de forurensningene man har skapt, men kanskje like mye at man forhindrer og forebygger miljøskader, for man vet at man selv får regningen. Dette er ett av flere sentrale prinsipper i Regjeringens miljøpolitikk, og det skal selvsagt også følges opp når staten er part.

Denne saken som representanten tar opp, er brakt inn for rettsapparatet ved at staten er stevnet. Jeg finner det vanskelig å gå langt inn i sakens elementer når saken faktisk ligger til rettslig behandling. Men jeg er opptatt av at vi finner en minnelig løsning med Telemark fyl-

keskommune, og håper at denne saken kan løses utenfor rettsapparatet.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [13:40:56]: Jeg er veldig glad for at statsråden erkjenner at dette er en politisk sak, først og fremst. Jeg vil minne om at det er et enstemmig fylkesting i Telemark – inkludert Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet – som har sagt at Telemark fylke ikke kan godta at staten bare tilbyr seg å ta halvparten av regninga, når staten har tjent alle pengene på gruvedriften, og når staten også har eid gruva som man har drevet der.

Spørsmålene mine vil være, siden statsråden anerkjenner at dette først og fremst er en politisk sak:

For det første: Vil statsråden sørge for at staten tar det fulle økonomiske ansvaret? Det er en politisk beslutning som man ikke trenger rettsvesenets hjelp til å ta.

For det andre: Mener statsråden det var feil at staten ikke tidligere har tatt det fulle økonomiske ansvaret som følger av forurensar betaler-prinsippet, og på den måten hindret at saken endte opp i rettsvesenet?

Statsråd Trond Giske [13:41:52]: Det er helt riktig at det så langt har vært uenigheter mellom partene om ansvaret i saken. Før min tid som næringsminister har fylkeskommunen fått et tilbud om hvordan dette kunne gjøres. Dette var en gruve som skiftet eier for 40 år siden, slik at dette ligger langt tilbake i tid. Men jeg vil bare si at jeg håper at vi, på tross av stevningen, likevel finner en framforhandlet løsning, og vi vil strekke oss langt for å bidra til det.

Presidenten: Vi går da til spørsmål 7, fra representanten Bård Hoksrud til nærings- og handelsministeren.

Spørsmål 7

Bård Hoksrud (FrP) [13:42:46]: Spørsmålet mitt til næringsministeren er:

«Regjeringen hevder at den er opptatt av miljøet. Det er derfor spesielt at regjeringen verken vil bidra, eller selv rydde opp i det radioaktive slagget som ligger ved Søve gruver i Nome. Telemark fylkeskommune har nå måttet gå til sak mot staten for å få fjernet det radioaktive avfallet.

Betyr dette at statsråden ikke vil bidra økonomisk for å fjerne det farlige stoffet, og er statsråden tilfreds med at to offentlige organer må møte hverandre i rettsapparatet i stedet for at staten må bidra for å få ryddet opp?»

Statsråd Trond Giske [13:43:17]: La meg ta det siste først. Nei, jeg håper jo at to offentlige organer faktisk kan bli enige, og at offentlige forvaltningsnivåer slipper å bruke masse penger på advokater og rettsprosesser, slik at de pengene heller kan gå til gode velferdstjenester for befolkningen – eller til skattelette, som representanten Hoksrud kanskje heller ønsker seg.

Men man har ikke fått til enighet. Det er ikke sånn at vi ikke skal bidra økonomisk for å fjerne det farlige

stoffet, tvert imot har vi gitt et ganske omfattende tilbud, et tilbud om at staten kan dekke inntil 50 pst. av kostnadene. Det ble avslått, det syntes vi var synd. Men vi håper fortsatt at vi kan finne en løsning. Som jeg sa i mitt tidligere svar, vi er villige til å strekke oss langt for å prøve å finne en løsning i minnelighet istedenfor i rettssalen.

Bård Hoksrud (FrP) [13:44:10]: Jeg er glad for at statsråden sier at man ønsker å få til en minnelig løsning. Man kan da se på denne saken kontra en del andre saker. Blant annet er «Murmansk» et vrak som staten har sagt at den tar på seg ansvaret for å få ryddet opp i – og så får man rydde opp i hvem som skal betale regninga etterpå. På samme måte har man også sagt at staten tar ansvaret for å rydde opp når det gjelder «U-864», u-båten som ligger på utsiden av Fedje. Da hadde jeg håpet at statsråden i dag kunne ha sagt at nå tar staten også ansvaret på samme måten når det gjelder det radioaktive avfallet ved Søve gruver i Nome kommune, sagt at dette ordner vi opp i. Det er staten som har tjent pengene her, det er staten som solgte til fylkeskommunen – og det er stor uenighet om hvorvidt man kjente til en del av de forholdene som har kommet fram i ettertid. Det er også det som er noe av stridens kjerne.

Jeg håper at statsråden vil sette seg ordentlig inn i saken nå, og prøve å få løst den på en minnelig måte.

Statsråd Trond Giske [13:45:10]: Igjen: Jeg kan bare underskrive på det Hoksrud sa til slutt, at det er akkurat det vi ønsker å gjøre. Vi – ikke vi, da, det er jo Nærings- og handelsdepartementet, igjen, før min tid, men vel gjort – tok senest et initiativ for å få belyst kostnadsforholdene ved en opprydding gjennom en rapport utarbeidet av Norges Geotekniske Institutt, som ble levert før jul 2009. I etterkant har vi hatt dialog med Statens strålevern om hvilke tiltak som kan være aktuelle.

Jeg skjønner veldig godt det lokale engasjementet i saken. Jeg skjønner også godt at dette er en stor oppgave som ikke fylket kan ta på seg alene, selvsagt. Det er derfor vi også gjennom konkrete tilbud har erkjent at staten har et ansvar, og at staten ønsker å delta.

Presidenten: Dermed er sak ..., unnskyld. Bård Hoksrud har anledning til tillegsspørsmål, og skal få det. Vær så god.

Bård Hoksrud (FrP) [13:46:08]: Tusen takk for det, president.

Jeg håper at det statsråden nå sier, ikke handler om at man skal komme tilbake med det samme tilbudet, men at man faktisk vil finne en enda bedre løsning, og at man tar på seg et større ansvar. Det er også sånn at statsrådens partikolleger her i Stortinget er veldig opptatt av å finne en løsning på saken og få ryddet opp i dette. Derfor håper jeg også at statsråden kan legge ekstra vekt på å få løst dette.

Når man vet at staten tar ansvar på en del andre områder, synes jeg det er veldig synd at det man står igjen med, er at man i denne konkrete saken, med det avfallet

som her ligger, ikke ønsker å få ryddet opp i form av å ta hele ansvaret, som jeg hadde håpet statsråden ville sagt i dag. Konsekvensene, hvis fylkeskommunen må være med og bidra, er at det vil gå ut over andre viktige tjenester som fylkeskommunen i Telemark skal levere til innbyggerne sine, som da vil få mindre av tilbud som statsrådets parti og andre i regjeringsapparatet er veldig opptatt av at fylkeskommunen skal bruke pengene sine på. Dette vil gå ut over det tilbudet. Derfor vil jeg utfordre statsråden på å bidra til å finne en god løsning som gjør at man blir kvitt dette radioaktive avfallet og får ryddet opp en gang for alle.

Statsråd Trond Giske [13:47:15]: Jeg er i grunnen enig med presidenten i at det forrige svaret egentlig var en fullgod avslutning, men jeg aksepterer fullt ut at Hoksrud hadde et ekstra spørsmål.

Jeg kan bare gjenta at vi skal strekke oss veldig langt. Vi kan heller ikke leve med at det ikke blir ryddet opp i dette. Vi skjønner fullt ut at dette ikke er noe fylkeskommunen kan ta ansvaret for alene, og at staten som tidli-

gere driver også har et medansvar. Så får vi da strekke oss ekstra, som Hoksrud sa, og prøve å finne en løsning. Men uansett om det er staten eller fylkeskommunen som betaler, går det av den samme velferdskassen, men desto viktigere er det at disse pengene ikke skal gå til advokathonorar.

Presidenten: Da var vel siste ordet sagt om Søve gruver, i hvert fall i dag.

Dermed er sak nr. 1 ferdigbehandlet.

S a k n r. 2 [13:47:59]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 13.49.
